

Statnett driver ca. 11 000 km kraftledninger og kabler og ca. 150 stasjoner over hele landet

Innhold

Konsernsjefens betraktninger 2015	4	Risikostyring og internkontroll	45
Statnetts strategi	7	Godtgjørelse til styret	46
Dette er Statnett	9	Godtgjørelse til ledende ansatte	46
Statnetts oppgaver	9	Informasjon og kommunikasjon	46
Organisasjonsstruktur	9	Selskapsovertakelse	46
Presentasjon av konsernledelsen	12	Revisor	46
Høydepunkter	14	Risikostyring	48
Finansielle rammebetingelser	17	Rammeverk for risikostyring	48
Statnetts inntekter	17	HMS	48
Utvikling inntekter og resultat	17	Risiko for avbrudd i strømforsyningen	48
Utvikling mer-/mindreinntekt	17	Risiko i systemdrift	49
Tilbakebetaling av merinntekt	18	Energitilgang	49
Investeringsnivået påvirker inntektene og balansen	18	IKT sikkerhet	49
Hovedtall og nøkkeltall - Statnett konsern	19	Omdømmerisiko	49
Samfunnsansvar 2015	20	Mislighetsrisiko	49
Slik styres samfunnsansvar	20	Markedsrisiko	49
Forsyningssikkerhet og beredskap	21	Årsberetning	52
Verdiskaping og kostnadseffektivitet	22	Høydepunkter 2015	52
Etikk og anti-korrupsjon	22	Sikker og effektiv drift	53
Miljø og klima	22	Utvikling av neste generasjon kraftsystem	54
Medarbeidere	27	Viktige hendelser vedrørende prosjekter	56
Anskaffelser	29	Sikkerhet, helse og arbeidsmiljø	58
Konsesjonsprosess og interessentdialog	30	Medarbeidere	58
Lokale fotavtrykk	32	Forskning og utvikling	58
Innovasjon og FoU-arbeid	32	Økonomiske resultater	59
Om rapporten	33	Risiko	60
GRI	35	Samfunnsansvar	61
Foretaksstyring	41	Miljø og klima	61
Redegjørelse for eierstyring og selskapsledelse	41	Foretaksstyring	61
Virksomhet	42	Hendelser etter balansedagen	61
Selskapskapital og utbytte	42	Fremtidsutsikter	61
Likebehandling av eiere og transaksjoner med nærstående	42	Fortsatt drift	62
Fri omsettelighet	42	Resultatdisponeringen	63
Foretaksmøtet	42	Erklæring fra styret og konsernsjef	63
Valgkomité	43	Styret	65
Bedriftsforsamling og styre, sammensetning og uavhengighet	43	Finansiell rapportering	67
Styrets arbeid	43	Totalresultatregnskap	67
Styringsstruktur	44	Balanse	68
		Oppstilling av endringer i egenkapital	69
		Kontantstrømoppstilling	70
		Noter	72
		Revisors beretning	124

Konsernsjefens betraktninger 2015

Høyt tempo og mange oppgaver har preget vår organisasjon i året som gikk, og slik vil det fortsatt være i årene som kommer. Vi er godt i gang med å utvikle og bygge et robust sentralnett for å møte kommende generasjoners krav til sikker strømforsyning. Byggevirk-somheten er omfattende og fremdriften god.

Vårt oppdrag ligger fast; vi skal gjennom sikker og effektiv drift av kraftsystemet opprettholde forsyningssikkerheten, vi skal bidra til verdiskaping og legge til rette for tilknytning av fornybar energi. Klimaforhandlingene i Paris i desember har forsterket det inter-nasjonale samarbeidet for å redusere de globale CO₂-utslippene. Det vil understøtte den pågående teknologiutvikling innen 'ny fornybar' og bringe den elektriske fremtiden nærmere.

Vår strategi er robust. Vi skal bidra til en bærekraftig utvikling på energifeltet, både nasjonalt og internasjonalt. Den prosessen vi startet omkring 2010, etter flere tiår med liten byggevirk-somhet, krever langsiktighet. De siste årene er flere ledningsprosjekter ferdigstilt og mange nye er under bygging, i alle deler av landet. Vi er i gang med å bygge to nye mellomlandsforbindelser til Tyskland og Storbritannia som skal stå ferdig i 2019 og 2021. Ved å knytte oss tettere til andre kraftsystemer blir vi mindre sårbare for tørre år, vi utnytter kraftressursene bedre og vi legger til rette for at Europa kan bygge ut mer sol- og vindenergi.

En bransje i endring

Kraftbransjen er inne i en periode med store endringer hvor etablerte strukturer og roller settes under press. Implementeringen av EUs tredje energimarkedspakke innebærer at Statnett skal eie alt sentralnettet i Norge, og at antallet nettnivåer skal reduseres fra tre til to. Regjeringen har også foreslått å innføre selskapsmessig og funksjonelt skille for alle nettselskaper i Norge. Dette får ingen direkte konsekvenser for Statnett, men det vil sikre nøytralitet og på sikt kunne legge til rette for større enheter på distribusjonsnivå.

Et velfungerende kraftsystem forutsetter et godt samspill mellom alle involverte aktører. Sterkere enheter på regionalt nivå og ny teknologi gir oss muligheten til å utvikle dette samspillet videre. For eksempel vil nettselskaper på distribusjonsnivå i større grad kunne løse opp-gaver i operativ drift av eget distribusjonsnett. Lokale utfordringer løses ofte best av de som har størst kjennskap til lokale nettforhold. Statnett skal fremdeles ha det nasjonale ansvaret for forsyningssikkerheten i kraftsystemet.

EU ønsker et Europa med sterke kraftregioner som samarbeider om driften av kraftsystemet og utnytter felles ressurser på tvers av landegrenser. For oss er det naturlige svaret et sterkere Norden. Noe av det unike med det nordiske kraftsystemet er måten våre produksjonsressurser utfyller hverandre på. I tillegg har vi en lang tradisjon for å samarbeide om den operative driften av kraft-systemet. Nå har vi intensivert den strategiske dimensjonen av samarbeidet, blant annet gjennom regelmessige møter mellom konsernsjefene i de nordiske sentralnettselskapene. Her diskuteres felles utfordringer som mer volatil kraftproduksjon, økt kapasitetsut-veksling og mulig utfasing av kjernekraftverkene. Vår felles ambisjon er å se helheten i det nordiske kraftsystemet og bruke dette til å handle som én beslutningstager. Det vil gjøre driften og utviklingen av kraftsystemet sikrere og mer effektiv.

Digitalisering

Digitalisering er en viktig trend som i høyeste grad også preger Statnett og vår bransje. Vårt nyutviklede markedssystem, LARM, forbinder våre systemer og operatører med andre aktører og interessenter i kraftmarkedet på en helt ny måte. Gevinsten er en mer optimalisert drift av kraftsystemet. Systemet har vært under utvikling i flere år og ble tatt i bruk i full skala i Statnett høsten 2015. Før jul undertegnet vi en avtale med Svenska Kraftnät om å samarbeide om videreutviklingen av systemet. Dette ser vi som svært positivt og et viktig steg i retning nordisk integrasjon.

Et annet eksempel er etableringen av Elhub AS, som inngår som ett av Statnetts datterselskaper fra oktober 2015. Elhub skal være den sentrale datahuben for måleverdier og markedsprosesser i det norske kraftmarkedet. Hubens hovedfunksjoner er automatisert måleverdiprosessering og måleverdidistribusjon, samt prosesser som leverandørbytter, flyttinger og rapportering. Elhub vil endre og forenkle hverdagen for alle kraftleverandører og nettselskaper i Norge og skal etter planen settes i drift i februar 2017.

Digitaliseringen og utviklingen av nye IKT-verktøy hjelper oss til å bedre sikkerheten og effektiviteten i driften av kraftsystemet. Det betyr i neste omgang at samfunnets ressurser brukes mer effektivt og at kundene får høyere kvalitet på tjenestene.

Våre utfordringer

Desto mer avhengig samfunnet blir av strøm, desto viktigere er det at strømmen ikke blir borte. Og da er vi ved kjernen av vårt oppdrag – som dreier seg om å levere hvert minutt, hver time og hver dag – hele året. Kravet til “oppetid” er formidabelt, og samfunnets sårbarhet overfor brudd i strømforsyningen blir stadig større.

Driften av sentralnettet kan til tider være svært utfordrende. Ikke minst fikk vi merke dette i første halvår 2015, som var preget av mye uvær med nedbør og kraftig vind. Størst konsekvenser fikk dette i slutten av januar 2015, da et kraftig uvær herjet kysten i nord og kraftig vind førte til at store deler av Troms og Finnmark var uten strøm i flere timer.

Sommeren kan også være krevende, med mange utkoblinger i nettet som følge av vedlikehold og nye nettutbyggingsprosjekter. Heldigvis forløp både sommeren og høsten 2015 stort sett som planlagt og uten større hendelser.

Statnetts kanskje største utfordring på kort og lang sikt er å levere utbyggingsprosjektene på tid og kost, med tilfredsstillende kvalitet og sikker gjennomføring. Her må mange gode krefter spille sammen. Vi kan slå fast at de fleste av prosjektene blir levert i henhold til plan og kvalitet. Vår HMS-innsats har imidlertid ikke gitt de resultatene vi forventet i 2015.

Et viktig premiss for at vi skal lykkes med våre planer, er samfunnets aksept. Vi har erfart at åpenhet er avgjørende i alle deler av prosessen, fra tidlig planlegging til anlegget står ferdig og kan settes i drift. Blant annet la vi om arbeidet med vår nettutviklingsplan for 2015, for å skape åpenhet og transparens og involvere relevante miljøer tidlig. Vi inviterte til dialogmøter, ba om innspill gjennom høringer og opplevde stort engasjement rundt våre planer.

Våre viktigste mål

Vi har satt oss mål at vi frem mot 2018 skal utvikle en organisasjon som løser samfunnsoppdraget på en *effektiv, sikker og innovativ* måte.

Effektiv

Statnett inngår i verdikjeden fra produsent til sluttbruker. Våre kostnader bæres av våre kunder og vårt kostnadsnivå er derfor med å påvirke konkurransekraften til strøm levert fra nettet. I dette perspektivet er det viktig å tenke og handle i takt med resten av

kraftbransjen. Som monopolist har vi et spesielt ansvar for å drive vår virksomhet kostnadseffektivt. Derfor igangsatte jeg i 2013 et effektiviseringsprogram som har omfattet hele organisasjonen og alle deler av virksomheten. Målet er å bli 15 % mer effektiv i 2018, samtidig som organisasjonen skal opp på et historisk høyt investeringsnivå med tilhørende kapasitetsoppbygging. Høsten 2015 kunne vi rapportere til styret at vi er på god vei mot målet, og at vi ser konkrete og målbare resultater både på drifts- og investeringsviden.

Sikker

Statnett har en null-filosofi for ulykker og miljøskader. HMS står høyt på agendaen og vi jobber målrettet for å redusere antall hendelser og fraværsskader, både internt og hos våre leverandører. Imidlertid måtte vi i 2015 konstatere en økning i H1-verdien (frekvensen for fraværsskader) fra 4,4 i 2014 til 6,4 i 2015. Dette er krevende. Vi skal gjøre alt for å nå vårt mål, som er å bli best på HMS blant de europeiske systemoperatørene i løpet av 2017. Derfor starter vi i 2016 et kollegaprogram som skal styrke sikkerhetskulturen og gjøre våre ansatte bedre i stand til å opptre sikkert og ha høy bevissthet rundt arbeidsoperasjoner som kan medføre fare for liv og helse.

Innovativ

Innovasjon er et tema som opptar oss. Vi tar mål av oss til å være et lokomotiv i bransjen; vi skal jobbe sikkert og effektivt, og vi skal være en attraktiv arbeidsgiver og samarbeidspartner. Vi har lagt en ny strategi for vår FoU-virksomhet og satt av tid og ressurser for å være i forkant og utvikle nye løsninger på en rekke områder. I 2015 har vi for eksempel utviklet og testet systemer for å forlenge byggesesongen, ved hjelp av vinterstøping og prefabrikkerte fundamenter.

Året 2015 har synliggjort at Statnett og bransjen er i kontinuerlig endring. Stadig nye rammebetingelser, krav og muligheter både former og utfordrer oss. Vi tilpasser oss og bidrar til at kraftbransjen leverer.

Statnett skal være den ledende europeiske TSO på HMS i løpet av 2017

Sikker og effektiv drift nå og i fremtiden

Statnett er systemansvarlig i det norske kraftsystemet og har ansvar for en samfunnsøkonomisk rasjonell drift og utvikling av kraftsystemet. Dette samfunnsoppdraget løses ved å sikre kraftforsyningen, bidra til verdiskaping og legge til rette for bedre klimaløsninger. Statnetts viktigste oppgave er at det til enhver tid er sikker og effektiv drift av kraftsystemet. Samtidig skal Statnett legge til rette for utviklingen av neste generasjon kraftsystem for å møte utviklingen i samfunnet og ta i bruk de muligheter som teknologiutvikling gir. De oppgavene og utfordringene foretaket står overfor de nærmeste årene krever at Statnett hele tiden må være et sikkert, effektivt og innovativt foretak.

Fremtiden er elektrisk

Strøm er en del av samfunnets kritiske infrastruktur. Digitalisering, behov for klimanøytrale energibærere, ny industrietablering og befolkningsvekst i de store byene er utviklingstrekk som gjør at samfunnets avhengighet av trygg strømforsyning vil bli sterkere i årene som kommer. Statnetts viktigste oppgave er å bidra til et kraftsystem som sikrer trygg forsyning av strøm – nå og i fremtiden. Gjennom drift og utvikling av kraftsystemet skal Statnett også bidra til norsk verdiskaping og legge til rette for at norske klimamål kan nås.

For å kunne håndtere økt forbruk, ny kraftproduksjon og flere mellomlandsforbindelser, er Statnett på vei inn i en fase med et historisk høyt investeringsnivå. I tillegg er det behov for å gjennomføre tiltak for å ivareta forsynings sikkerheten. I en periode med høyt aktivitetsnivå er det avgjørende at Statnett hele tiden søker å finne de mest kostnadseffektive løsningene. Samtidig må Statnett også i en periode med høy utbyggingsaktivitet sørge for sikker og effektiv drift.

Videre drift og utvikling av kraftsystemet krever samarbeid

Det forventes et behov for mer avansert samspill mellom forbruk, produksjon og overføring av kraft, basert på nye teknologier og markedsløsninger i neste generasjon kraftsystem. Statnett har som mål å legge til rette for en slik utvikling. God dialog og koordinert innsats med kraftprodusenter, nettselskaper, industri, myndigheter og andre relevante aktører er en forutsetning.

Økt satsing på nordisk samarbeid om videre utvikling av felles kraftsystemer blir enda viktigere i årene fremover. Kraftsystemene i Norden har samme frekvens, og innebærer at et lands nettinvesteringer, valg av markedsløsninger eller tiltak innen driftssikkerhet, påvirker hele synkronsystemet. Omfattende utbygging av ny uregulerbar produksjon, nedlegging av svensk kjernekraft samt en dobling av utvekslingskapasiteten mellom Norden og resten av Europa, innebærer at Nordisk samarbeid er avgjørende for å opprettholde sikker og effektiv drift.

Statnett skal være et sikkert, effektivt og innovativt selskap, som eier og drifter hele sentralnettet

Den store utbyggingen og ombyggingen av eksisterende nett stiller krav til god driftsplanlegging og fokus på HMS. I tillegg vil anleggsmassen øke med cirka 15 prosent ved overtakelse av øvrig sentralnett som følge av EUs tredje energimarkedspakke. Dette innebærer oppgaver på nye geografiske områder for Statnetts driftsorganisasjon. Endringene vil skje samtidig med at Statnett skal bedre effektiviteten med 15 prosent. I tillegg påvirker teknologiutviklingen og internasjonaliseringen hvordan Statnett løser samfunnsoppdraget. I sum betyr dette at "Statnett 2018" vil være et annet foretak enn det vi kjenner i dag.

Statnett har virksomhet
over hele landet, totalt
1 226 årsverk

Dette er Statnett

Statnett har ansvar for å utvikle og drifte kraftnettet slik at det til enhver tid møter kravene som samfunnet har til energisektoren.

Som systemansvarlig i det norske kraftsystemet, har Statnett en tydelig rolle:

- Sørge for trygge og stabile leveranser av elektrisitet ved å koordinere produksjon og forbruk
- Sikre kvalitet over tid gjennom å utvikle det norske sentralnettet
- Sørge for tilgjengelige transportveier gjennom godt vedlikehold

Statnett eies av den norske staten ved Olje- og energidepartementet (OED) som legger til rette for en samordnet og helhetlig energipolitikk.

Statnetts oppgaver

Sentralnettet

Statnett har ansvar for sentralnettet i den norske kraftforsyningen. Foretaket drifter 11 000 kilometer med høyspentlinjer og 150 stasjoner over hele landet. Driften overvåkes av én landssentral og tre regionsentraler. Statnett har i tillegg ansvaret for forbindelser til Sverige, Finland, Danmark og Nederland.

Systemansvaret

Statnett er systemansvarlig i det norske kraftsystemet. Systemansvaret innebærer at Statnett skal ivareta forsyningssikkerheten ved at det blant annet er balanse mellom produksjon og forbruk til enhver tid, riktig spenning, tilstrekkelig med reserver, beredskap for ulike feilsituasjoner samt riktig dimensjonerte og vedlikeholdte anlegg. Statnett skal tilby alle aktører tilgang til sentralnettet på like vilkår. I tillegg skal Statnett koordinere strømtransporten til og fra naboland.

Samfunnsøkonomisk drift

Statnett har ansvar for en samfunnsøkonomisk rasjonell drift og utvikling av det sentrale overføringsnettet for kraft. Statnett skal alene eller sammen med andre planlegge og prosjektere, bygge, eie og drive overføringsanlegg. Dette inkluderer større utbyggingsprosjekter i Norge og mellom Norge og Europa. Utbyggingene skal dekke fremtidige behov for sikker strømforsyning over hele landet.

Samfunnsoppgaver for øvrig

På vegne av myndighetene har Statnett ansvar for Ediel, en standard for elektronisk utveksling av handelsinformasjon i kraftbransjen. Statnett har også ansvar for å utstede opprinnelsesgarantier til norske strømprodusenter, og er registeransvarlig for el-sertifikater.

Statnett har fått i oppdrag av Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) å etablere Elhub, som er den norske datahuben for måleverdier i kraftmarkedet. Elhub skal settes i drift i 2017.

Organisasjonsstruktur

Statnetts virksomhet er organisert i fire divisjoner i tillegg til stab for Strategi og kommunikasjon og Konsernstab. Leder for Europaenheten rapporterer også direkte til konsernsjef. Auke Lont er konsernsjef. Se organisasjonskart på side 11.

Teknologi og utvikling

Teknologi skal planlegge sentralnettet og utvikle prosjektene. Divisjonen er også ansvarlig for porteføljestylingen samt utarbeide analyser av kraftsystemet. Avdeling for FoU er en del av divisjonen.

Bygg og anlegg

Divisjonen har som hovedoppgave å gjennomføre Statnetts utbyggingsprosjekter, og innehar rollen som byggherre. Divisjonen utfører også beredskapsoppdrag ved feil på ledninger.

Drift og marked

Divisjonen ivaretar forsyningssikkerheten i foretaket. Ansvaret ligger i å utøve systemansvaret i det norske kraftsystemet og forvalte eierskapet til Statnetts nettanlegg og sørge for effektiv drift og beredskap. Divisjonen skal også sørge for et velfungerende kraftmarked.

IKT

IKT-divisjonen drifter, vedlikeholder og utvikler systemer som overvåker og styrer kraftnettet, systemdriften og avregningen.

Strategi og kommunikasjon

Stabsenheten har ansvaret for virksomhetens strategi, kommunikasjon og samfunnskontakt, samt oppfølging av kunderelasjoner, tariffstrategi og internasjonal rådgivning.

Konsernstab

Konsernstaben skal sikre enhetlig konsernstyring og tjenesteleveranser innenfor HMS, foretaksstyring, juridisk rådgivning, HR, økonomi og finans. I tillegg har konsernstab ansvar for nettransaksjoner.

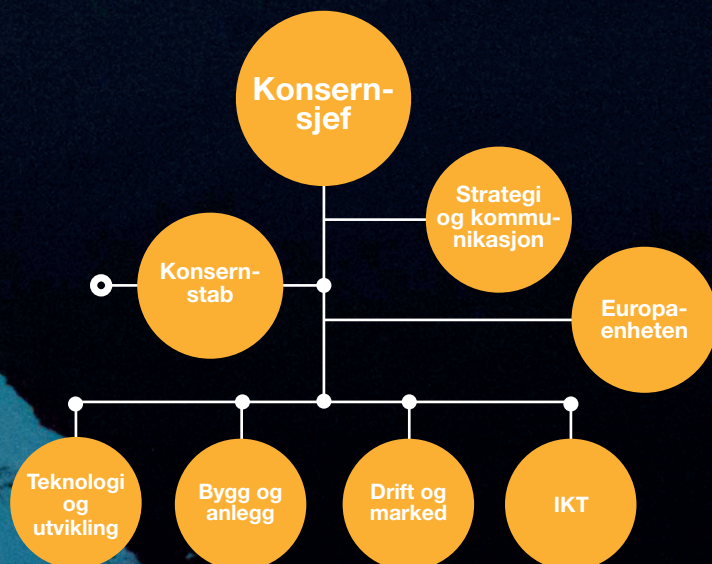
Europaenheten

Europaenheten har ansvar for å styrke og koordinere Statnetts aktiviteter i EU og mot det europeiske markedet. Lederen for enheten rapporterer til konsernsjef.

Statnetts virksomhet er organisert i fire divisjoner i tillegg til stab for Strategi og kommunikasjon og Konsernstab.

Organisasjonsstruktur

Presentasjon av konsernledelsen

Auke Lont

Konsernsjef

Auke Lont har en mastergrad i økonometri fra Vrije Universitetet i Amsterdam. Han tiltrådte som konsernsjef i februar 2009 etter å ha vært administrerende direktør for konsulentfirmaet Econ i Norge og i Sør-Afrika. Auke Lont har tidligere hatt ulike lederstillinger i Statoil, og vært administrerende direktør i Naturkraft AS. Han har mer enn 30 års erfaring fra energisektoren. Auke Lont er styreformann i Institutt for Energiteknikk, og er utnevnt som styremedlem i det nylig etablerte Jernbaneinfrastrukturforetaket.

Bente Monica Haaland

Konserndirektør Strategi og kommunikasjon

Bente M. Haaland er utdannet sivilingeniør fra Universitetet i Aberdeen og har en mastergrad i ledelse fra Handelshøyskolen BI. Hun har 20 års erfaring fra energibransjen, hvorav 15 i Statnett. Hun har vært direktør og avdelingsleder for kraftsystemanalyse i divisjon Nettdrift i Statnett. I tillegg har hun arbeidet for Statkraft og Eclipse Energy Group. Bente M. Haaland var medlem i Statnetts Brukerråd på vegne av EBL i tidsrommet 2008-2010 og hun har vært styremedlem i Statnett Forsikring.

Håkon Borgen

Konserndirektør Teknologi og utvikling

Håkon Borgen er sivilingeniør innenfor Elektroteknikk fra Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU) og Technische Hochschule Darmstadt (THD) i Tyskland. Han har 23 års erfaring fra energibransjen, innen teknologi og ledelse. Håkon Borgen har hatt en rekke lederstillinger i BKK og Statnett. I Statnett har han ledet enheter innen systemdrift og nettoutbygging - de siste ti år som konserndirektør. Han leder nå divisjon Teknologi og Utvikling som har ansvaret for kraftsystemutvikling, prosjektutvikling og kabelprosjektene til Tyskland og England.

Elisabeth Vike Vardheim

Konserndirektør Bygg og anlegg

Elisabeth V. Vardheim er sivilingeniør innenfor petroleumsgnologi/-økonomi fra Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU) og er bedriftsøkonom fra Handelshøyskolen BI. I tillegg har hun en

mastermodul i styrearbeid. Vardheim har hatt flere lederstillinger i Statnett siden hun ble ansatt i 2007, og har blant annet vært direktør for prosjektutvikling og konsesjon og direktør for prosjekt-eierenheten i Nettoutbygging. Elisabeth V. Vardheim har mange års erfaring som leder i offentlig forvaltning innenfor ulike sektorer. Hun har vært prosjektansvarlig for flere utbyggingsprosjekter og har erfaring som prosjektstyringsleder i byggherreorganisasjonen for Lillehammer-OL '94.

Øivind Kristian Rue

Konserndirektør Drift og marked

Øivind K. Rue er cand. Polit. fra Universitetet i Oslo. Han har vært i Statnett siden 2007, og har hatt flere lederstillinger i foretaket. Øivind K. Rue leder Regional Group Nordic i ENTSO-E med ansvar for samordning av driften i det nordiske synkronområdet. Han har tidligere vært direktør i Saga Petroleum AS og underdirektør i Nærings- og handelsdepartementet. Øivind K. Rue er styremedlem i Eksportkreditt og beredskapsleder i Statnett.

Peer Olav Østli

Konserndirektør IKT

Peer O. Østli har en mastergrad i informatikk og videreutdanning i ledelse fra Henley Business School, England. Han har vært i Statnett siden 2007. Peer O. Østli har over 20 års erfaring i teknologiledelse fra telekommunikasjons-, media- og IT-bransjen, og har hatt ulike stillinger i Telenor og Schibsted.

Knut Hundhammer

Konserndirektør CFO og stabssjef

Knut Hundhammer har sin utdannelse fra Hærens Krigsskole og har en MBA fra Wharton School of Business i USA. Han har vært i Statnett siden 2011. Knut Hundhammer har tidligere hatt stillinger som konserndirektør/CFO i Finansbanken ASA, konserndirektør/CFO i Høegh Autoliners, konserndirektør for den kommersielle shippingdivisjonen i Klaveness-gruppen og konsulent i McKinsey & Co.

Bente
Monica
Haaland

Håkon
Borgen

Elisabeth
Vike
Vardheim

Auke
Lont

Øivind
Kristian
Rue

Peer Olav
Østli

Knut
Hundhammer

Høydepunkter 2015

Deler av Lofotreringen innlemmet i sentralnettet

Fra 1. januar 2015 er deler av Lofotreringen overtatt av Statnett og innlemmet i sentralnettet. Dette gjelder ledningen fra Hinnøy til Sortland og Melbu i Vesterålen og videre til Kvitfossen i Lofoten.

Mellomlandsforbindelsene til Tyskland og England er under gjennomføring

Statnetts styre har i 2015 fattet investeringsbeslutninger på mellomlandsforbindelser til Tyskland og England, og har i samarbeid med partnere i de respektive land startet gjennomføring av prosjektene. Kabelen til Tyskland skal stå ferdig i 2019, med kommersiell drift fra 2020, og kabelen til England er planlagt idriftssatt i 2021. Begge prosjektene er viktige for utviklingen og integreringen av det nordeuropeiske kraftsystemet. I tillegg til at utvekslingskapasitet er verdiskapende for Norge, vil prosjektene støtte opp om økt produksjon av fornybar energi i hele regionen og bidra til oppnåelse av EUs klima- og energimål. Statnett har sammen med partnerne inngått kontrakter som forplikter betydelige beløp i de kommende seks år.

Investeringsbeslutning fattet for hele prosjektpakken Vestre korridor

Statnetts styre har fattet investeringsbeslutning for prosjektet Vestre korridor. Vestre korridor er sentralnettforbindelsen mellom Kristiansand og Sauda, og er en viktig forutsetning for realisering av mellomlandsforbindelsene, i tillegg til å øke forsyningssikkerheten på Sørlandet og legge til rette for ny fornybar kraftproduksjon i området. Prosjektet omfatter bygging av åtte stasjonsanlegg, cirka 250 kilometer ny kraftledning, riving av cirka 200 kilometer eksisterende kraftledning og oppisolering fra 300 kV til 420 kV på cirka 270 kilometer av eksisterende ledninger.

Statnetts Nettutviklingsplan 2015 lagt frem

Statnetts Nettutviklingsplan 2015 (NUP 2015) ble i april lagt ut på høring og høringssvar ble mottatt i juni. Planen omfatter prosjekter for 40-55 milliarder kroner i strømmettet for de neste fem årene. Dette er første gang Statnett har involvert eksterne parter og gjennomført høring i arbeidet med Nettutviklingsplanen, noe som ble positivt mottatt. Endelig versjon av NUP 2015 ble fremlagt 1. oktober. Samtidig ble Kraftsystemutredning 2015 oppdatert og levert NVE.

Planlagt kraft får nettilknytning

Statnett innførte før sommeren en ordning for tildeling av ledig kapasitet i sentralnettet for ny kraftproduksjon. Statnett har mottatt søknader og innvilget nettilknytning for 760 MW ny produksjon i Sør-Rogaland, 64 MW i Indre Sogn, 216 MW knyttet til nye Ertsmyra stasjon og 50 MW i Øst-Finnmark. Tildelingsordningen skal bidra til å skape forutsigbarhet for investorer og hindre at prosjekter som blir skrinlagt blokkerer for nye prosjekter.

Vindkraft Midt-Norge

Statnetts styre har fattet investeringsbeslutning for delstrekningene Namsos - Åfjord og Snilldal - Surna, som er en del av den

konsesjonsgitte, sammenhengende kraftledningen mellom Namsos og Surna. Prosjektene legger til rette for den planlagte vindkraftutbyggingen i Midt-Norge, og i februar 2016 ble det tatt investeringsbeslutning på 1000 MW vindkraft i området. Forutsatt styrets beslutning om oppstart av utbygging, vil Statnett starte utbyggingen i mai/juni 2016. Forventet ferdigstilling for begge delstrekninger er 2019.

Ørskog-Sogndal nærmer seg ferdigstilling

Over 90 prosent av prosjektet Ørskog - Sogndal er ferdigstilt ved utgangen av 2015. Hele strekningen fra Ørskog til Ålfoten er spenningssatt på 420 kV. Statnett har fått de nødvendige tilganger for å kunne ferdigstille hele strekningen i 2016. Prosjektet er viktig for å sikre at Midt-Norge får en bedre strømforsyning og legger til rette for fornybarprosjektene som står på vent i Sogn og Fjordane og på Sunnmøre.

Elhub som heleid datterselskap i Statnett-konsernet

Elhub-prosjektet ble fra 1. oktober operativt som et eget 100 prosent eid datterselskap i Statnett-konsernet. Elhub er et eget oppdrag som Statnett er pålagt av NVE gjennom Avregningskonsesjonen, og skal støtte fremtidens krav til måling og distribusjon av måleverdier i det norske kraftmarkedet. Idriftsettelse av Elhub er planlagt til februar 2017.

Bedre kapasitetsberegninger på NorNed

I november ble det innført implisitt tapshåndtering i kapasitetsberegninger på NorNed-kabelen. Dette innebærer at det ikke vil bli utvekslet kraft på forbindelsen når flaskehalsinntektene er lavere enn tapskostnadene.

Samarbeid med Svenska Kraftnät om LARM

Statnett har inngått en avtale med Svenska Kraftnät (SvK) som omhandler samarbeid om regulerings- og markedssystemet LARM, et felles IT-system for balansering av det nordiske kraftsystemet. Samarbeidet gir muligheter for besparelser for strømkundene ved at de to selskapene skal dele kostnader for videreutvikling og forvaltning av systemet.

Etablering av et felles balanseringsområde i Norden

De nordiske systemoperatørene Statnett, Fingrid, Svenska Kraftnät og Energinet.dk ble i desember enige om å etablere et felles balanseringsområde. Innføringen av dette er et ledd i å møte det nye europeiske regelverket om balansering av kraftmarkedet.

Statnett overtar sentralnett fra BKK

Statnett og BKK Nett har inngått avtale om at Statnett kjøper BKK Netts eksisterende sentralnettsanlegg fra 2016, i tillegg til fremtidig overtakelse av nytt sentralnett, inklusive bygging av ny kraftledning på strekningen Kollsnes - Mongstad - Modalen. Bakgrunnen for transaksjonen er at EUs tredje elmarkeds pakke forventes å bli tatt inn i norsk lov og medføre at alle anlegg i transmisjonsnettet da må overtas av Statnett.

Statnett har i 2011-2015
bygd 700 km ny ledning
og oppgradert over
340 km ledning

Finansielle rammebetingelser

Statnetts inntekter

Statnetts rapporterte inntekter i finansregnskapet består av fastsatt nettleie fra kundene i sentralnettet og flaskehalsinntekter. Flaskehalsinntekter oppstår som følge av at det overføres kraft fra områder med lav kraftpris til områder med høy kraftpris i Norden og mellom Norge og Nederland. Nettleien (tariffen) fastsettes i forkant av hvert kalenderår.

Inntektene reguleres og kontrolleres av myndighetene ved Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE), og det fastsettes årlig en tillatt inntekt. Tillatt inntekt skal dekke kostnadene knyttet til å utvikle nettet og holde det ved like, samt gi en rimelig avkastning på investeringene i nettet. Forutsetningen er at overføringsnettet driftes, utnyttes og utvikles effektivt.

Dersom det oppstår et avvik mellom de faktiske inntekter og tillatt inntekt oppstår en mer- eller mindreinntekt. I henhold til forskrifter fra NVE skal mer-/mindreinntekten utjevne seg over tid ved justering av fremtidig nettleie. Mer-/mindreinntekt representerer derfor midlertidige størrelser i Statnetts regnskaper.

For å få en bedre forståelse for Statnetts underliggende resultat, presenteres en del nøkkeltall korrigert for mer-/mindreinntekt.

Utvikling inntekter og resultat

Statnett har siden 2009 hatt betydelige mer-/mindreinntekter. Dette har gitt store svingninger i Statnetts regnskapsførte driftsinntekter og driftsresultat. Inntekter og resultat justert for mer-/mindreinntekt viser at underliggende virksomhet er langt mer stabil enn regnskapstall inkludert mer-/mindreinntekt viser. Økningen i underliggende inntekter og resultat fra 2013 skyldes i hovedsak endret modell for beregning av NVE-renten som gir økt avkastning på nettkapital. I tillegg har inntekter og resultat økt i 2013 - 2015 på bakgrunn av økt nettkapital som følge av høye investeringer og flere idriftsatte anlegg i disse årene.

Utvikling mer-/mindreinntekt

Statnett fikk i 2015 en mindreinntekt. Dette skyldes planlagt reduksjon i akkumulert merinntekt ved å holde tariffene lavere enn tillatt inntekt skulle tilsi. Reduksjonen i merinntekt ble noe lavere enn plan, da flaskehalsinntektene ble høyere enn estimert. Ved utgangen av 2015 var akkumulert merinntekt inkludert renter 1 346 millioner kroner.

2011:

Akkumulerte merinntekter ved utgangen av 2010 var på 1 554 millioner kroner, det ble derfor fastsatt en noe lavere tariff for 2011. Grunnet høyere flaskehalsinntekter enn forventet i 2011 ble merinntekten likevel på 1 064 millioner kroner.

2012:

På bakgrunn av akkumulert merinntekt ble tariffen redusert ytterligere i 2012. Fortsatt høye flaskehalsinntekter enn forutsatt i 2012 medførte en ytterligere økning i merinntekten på 838 millioner kroner. Ved utgangen av 2012 var akkumulert merinntekt inkludert renter 3 455 millioner kroner.

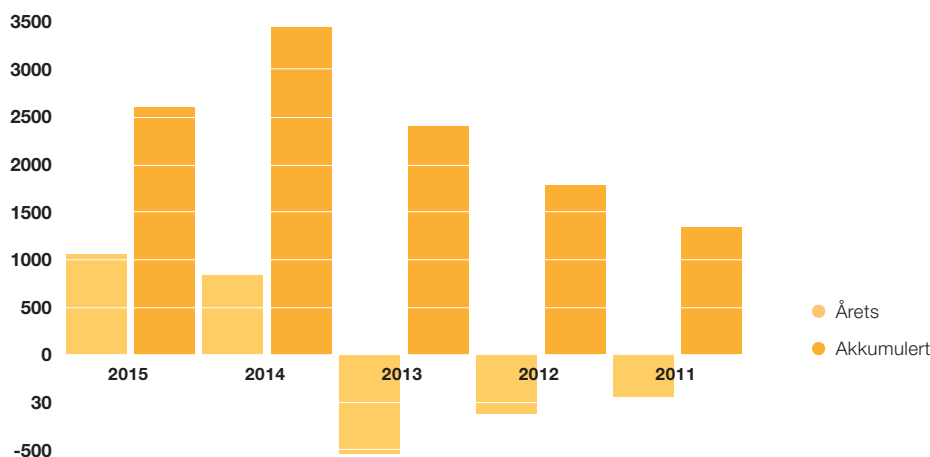
2013:

Det ble for 2013 fastsatt vesentlig lavere tariff for å redusere akkumulert merinntekt. Dette, i tillegg til lavere flaskehalsinntekter enn forutsatt og en endring knyttet til nullstilling av estimatavvik på pensjoner per 1.1.2013, bidro til en mindreinntekt på 1 042 millioner kroner i 2013. Ved utgangen av 2013 var akkumulert merinntekt inkludert renter 2 413 millioner kroner.

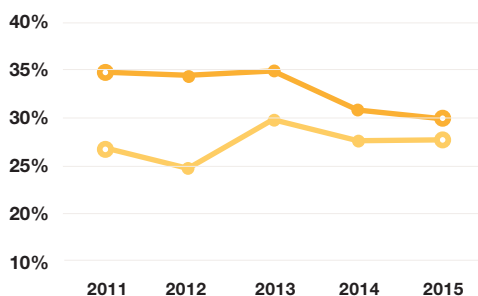
2014:

For å redusere den akkumulerte merinntekten ytterligere, ble tariffen for 2014 fortsatt holdt på et lavt nivå. Lavere flaskehalsinntekter enn forutsatt bidro til at Statnett fikk en mindreinntekt på 623 millioner kroner i 2014. Ved utgangen av 2014 var akkumulert merinntekt inkludert renter 1 790 millioner kroner.

MNOK Statnetts mer-/mindreinntekt over tid

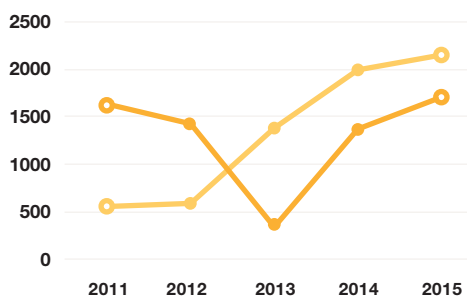

Utvikling i egenkapital

● Andel ● Andel korr mer-/mindre inntekt

MNOK Driftsresultat

● EBIT (IFRS) ● EBIT korr mer-/mindre inntekt

2015:

Tariff for fastledd forbruk økte i 2015 ut fra forventet økning i tillatt inntekt for Statnett, som hovedsakelig er en følge av økte investeringer. Flaskehalsinntektene ble høyere enn forutsatt og bidro til mindre reduksjon av den akkumulerte merinntekten enn planlagt. Statnett fikk en mindreinntekt på 444 millioner kroner i 2015. Ved utgangen av 2015 var akkumulert merinntekt inkludert renter og korrigerings fra tidligere år på 1 346 millioner kroner.

Tilbakebetaling av merinntekt

Statnett har utformet en prisstrategi som legger føringer for fastsettelse av den årlige sentralnettstariffen. I tråd med retningslinjer fra NVE legger Statnett vekt på hensynet til jevne og forutsigbare tariffer over tid. Som et resultat vil tilbakebetaling av merinntekt fordele seg over flere år.

Investeringsnivået påvirker inntektene og balansen

Investeringene har vist en jevn økning siden 2009, og i 2013 ble investeringene doblet i forhold til året før. I årene 2013-2015 har investeringene vært på samme nivå, cirka 6 milliarder kroner, og bekrefter at Statnett har oppnådd en investeringsstakt som er nødvendig for

å realisere konsernets utbyggingsplaner. Investeringene inkluderer både ferdigstilte investeringer og anlegg under utførelse. Det er kun ferdigstilte investeringer som inngår som en del av grunnlaget for Statnetts regulerte inntekt. Netto rentebærende gjeld har økt i takt med investeringsnivået.

Statnetts egenkapital rapportert i finansregnskapet inkluderer akkumulert mer-/mindreinntekt. For å se Statnetts reelle egenkapital justeres egenkapitalen for akkumulert mer-/mindreinntekt etter skatt. Økte investeringer de senere årene har medført redusert egenkapital. I desember 2013 ble det besluttet å øke Statnetts egenkapital med 3 250 millioner kroner, og i januar 2014 ble Statnett tilført den nye egenkapitalen. Egenkapitalandel justert for akkumulert mer-/mindreinntekt etter skatt er 28 prosent ved utgangen av 2015.

Hovedtall og nøkkeltall - Statnett konsern

Hovedtall (Beløp i mill. kr)	2015	2014	2013	2012	2011
Rapporterte tall					
Driftsinntekter	5 906	5 563	4 561	5 334	5 497
Driftsresultat før avskrivninger (EBITDA)	3 340	2 528	1 394	2 260	2 426
Driftsresultat (EBIT)	1 714	1 378	346	1 433	1 628
Resultat før skattekostnad	1 410	1 120	89	1 162	1 357
Årsresultat	1 103	829	82	837	1 000
Justeringer					
Akkumulert mer-/mindreinntekt (+/-)	1 346	1 790	2 413	3 455	2 617
Endring i akkumulert mer-/mindreinntekt (+/-)	-444	-623	-1 042	838	1 064
Underliggende tall					
Driftsinntekter	6 350	6 186	5 603	4 496	4 433
Driftsresultat før avskrivninger (EBITDA)	3 784	3 151	2 436	1 422	1 362
Driftsresultat (EBIT)	2 158	2 001	1 388	595	564
Resultat før skattekostnad	1 854	1 743	1 131	324	293
Årsresultat	1 427	1 284	832	234	234
Hovedtall balanse (beløp i mill. kr)					
Investeringer	5 820	6 037	6 375	3 152	2 384
Varige driftsmidler	30 215	27 515	21 472	17 805	17 396
Netto rentebærende gjeld, justert for verdiskringer	23 257	21 458	19 355	13 458	11 826
Egenkapital	13 605	12 629	12 135	8 852	8 277
Egenkapital justert for mer-/mindreinntekt etter skatt	12 622	11 322	10 374	6 364	6 393
Totalkapital	45 547	41 107	34 897	25 794	23 881
Sysselsatt kapital	35 859	31 271	27 017	21 807	19 739
Finansielle nøkkeltall					
Avkastning sysselsatt kapital før skatt, justert for mer-/ mindreinntekt	6,4 %	6,9 %	5,7 %	2,9 %	3,0 %
Egenkapitalrentabilitet etter skatt	8,4 %	6,7 %	0,8 %	9,8 %	12,6 %
Egenkapitalprosent	29,9 %	30,7 %	34,8 %	34,3 %	34,7 %
Egenkapitalprosent, justert for mer-/mindreinntekt etter skatt	27,7 %	27,5 %	29,7 %	24,7 %	26,8 %
Operasjonelle nøkkeltall					
Antall årsverk	1 226	1 119	1 074	986	913
Km kraftledninger i drift	10 295	10 149	10 100	9 839	9 839
Km jordkabel og sjøkabel	808	794	703	703	703
Sykefravær %	3,3 %	3,2 %	3,1 %	3,6 %	3,8 %
Fraværsskader, egne ansatte	11	4	5	8	18
Fraværsskader, inkludert leverandører/entreprenører	28	19	39	26	23
Utslipp av klimagasser (CO ₂ -ekvivalenter) ¹	41 465	35 220	35 763		
Timer med N-0-drift	1 335	1 482	1 221	1 586	2 820
Kundetilfredshet (score)	71	66	70	69	71

¹ Forbedret rapportering, sammenlignbare tall ikke tilgjengelig for 2011 og 2012.

Samfunnsansvar 2015

Statnetts samfunnsoppdrag er å sikre kraftforsyningen, bidra til verdiskaping i samfunnet gjennom et effektivt og velfungerende kraftsystem og legge til rette for bedre klimaløsninger. Dette samfunnsoppdraget skal løses på en ansvarlig og samfunnsøkonomisk rasjonell måte, hvilket innebærer at sosiale og miljømessige hensyn integreres i konsernets utvikling og drift på en måte som går utover de krav som følger av lover og regler.

Samfunnsansvar i Statnett handler om å forstå omgivelsenes forventninger, og å forholde seg til disse på en måte som skaper gjensidig tillit og respekt. Slik bidrar samfunnsansvar til gjennomslagskraft og gjennomføringsevne og derved til at Statnett kan nå hovedmålene.

1. Slik styres samfunnsansvar

Bedrifter med statlig eierskap skal arbeide systematisk og være ledende innen samfunnsansvar, miljø og klima. Statnett skal vise at gode resultater kan oppnås uten at det går utover konsernets etiske standard. Enhver medarbeider har ansvar for å gjøre seg kjent med Statnetts styringssystem og etiske retningslinjer, og etterleve gjeldende prinsipper, retningslinjer og krav i sitt daglige arbeid.

Styret har det overordnede ansvaret for samfunnsansvar i Statnett. I tillegg til de etiske retningslinjene, har styret fastsatt en styringspolicy for samfunnsansvar. Policyen konkretiserer hvilke prinsipper Statnett skal legge til grunn for å ivareta sitt samfunnsansvar og dekker områder som klima og miljø, anti-korrupsjon, sikkerhet og menneske- og arbeidstakerrettigheter. Videre har styret ansvar for at samfunnsansvar er integrert i Statnetts strategi og mål samt at dette følges opp med resultater. Konsernsjefen orienterer styret regelmessig om saker som vedrører økonomiske, miljømessige og sosiale temaer. HMS-resultater rapporteres til styret kvartalsvis, mens miljøresultater og etterlevelse rapporteres gjennom årsrapporten.

Konsernsjefen er ansvarlig for at Statnetts rammeverk for samfunnsansvar oppdateres og at det integreres i virksomhetsstyringen. Linjeledelsen er ansvarlig for å sikre at policyen for samfunnsansvar er kjent i organisasjonen og at den implementeres og etterlevs. Mål innenfor samfunnsansvar utarbeides i forbindelse med konsernets årlige målprosess, som omfatter hele organisasjonen. Internrapportering og oppfølging skjer i kvartalsvis resultatoppfølging i linjen.

Både konsernledelsen og styret i Statnett godkjenner Statnetts samfunnsansvarsrapport og sikrer at alle viktige temaer er dekket.

Prioriterte områder

Statnetts aktivitet påvirker brukerne av strømmettet og et mangfold av aktører i samfunnet for øvrig. I 2015 gjennomførte Statnett en analyse for å kartlegge hvilke sosiale, økonomiske og miljømessige forhold det er viktigst at Statnett styrer, måler og rapporterer på. Analysen reflekterer hva Statnett vurderer som de viktigste forholdene som følger av virksomheten, samtidig som den synliggjør hva interessentene er mest opptatt av i sin dialog med Statnett.

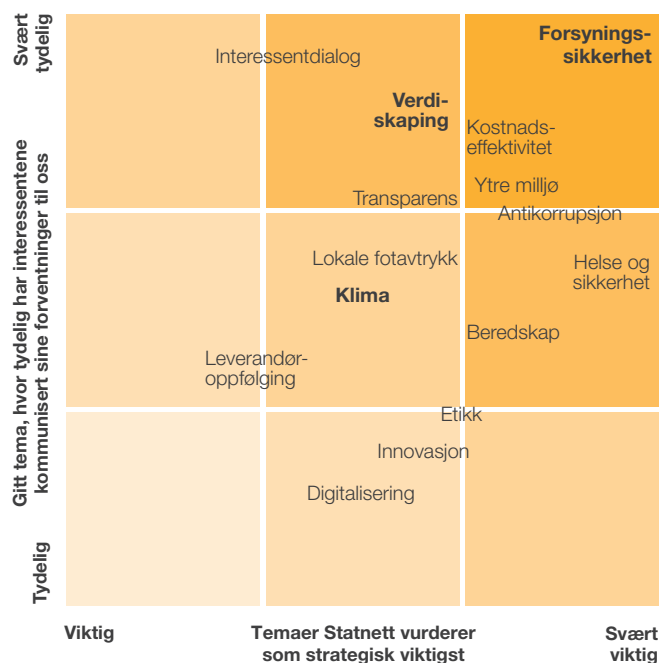
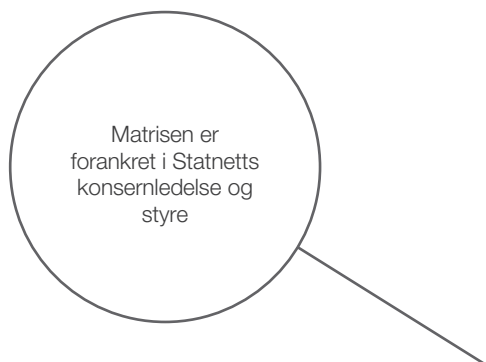
Identifiseringen av interessentenes syn bygger på en helhetlig vurdering av interessentmassen basert på resultater fra Statnetts kundeundersøkelse og øvrig dialog med interessenter. Temaene som er med i vesentlighetsmatrisen nedenfor er valgt ut fra viktighet i forhold til måten Statnett opererer på. Temaene forsyningssikkerhet, verdiskaping og klima er Statnetts tre strategiske hovedmål, mens de øvrige temaene er hentet fra sentrale policyer som styrer hvordan Statnett løser sitt oppdrag.

Dialog med interessenter – involvering og åpenhet

Godt samspill med interessenter er viktig for å fremme en ansvarlig virksomhet, både på kort og lang sikt. Statnetts viktigste interessenter er kunder, leverandører, myndigheter, bransje- og fagforeninger, grunneiere, interesseorganisasjoner, offentligheten generelt og egne medarbeidere.

Statnett fører en aktiv dialog med interessentene, både som del av daglig virksomhet og gjennom aktiviteter og prosjekter. Dialogen er omfattende og skjer blant annet gjennom faste møter, høringer i forbindelse med nettvikling og konkrete utbyggingsprosjekter. For mer informasjon om interessentdialog i forbindelse med utviklings- og utbyggingsprosjekter, se avsnittet om «Lokale fotavtrykk».

Hvert andre år utgis Nettutviklingsplanen (NUP), ett av de sentrale plandokumentene for Statnett. Våren 2015 ble det avholdt åpne møter for å fange opp behov og innspill til planens innhold. Møtene involverte kunder, myndigheter, miljø- og interesseorganisasjoner samt andre interessenter. Utkast til Nettutviklingsplanen 2015 ble sendt på høring 9. april. Det ble gjennomført en høringsprosess med gode tilbakemeldinger og endelig versjon av Nettutviklingsplanen ble utgitt 1. oktober.

Det ble i 2013 opprettet et markeds- og driftsforum for å sikre en god kommunikasjon med brukerne av sentralnettet. Hovedformålet med markeds- og driftsforumet er å gi kundene en mulighet til å gi Statnett innspill og råd i forbindelse med saker knyttet til plan-, drifts- og markedsforhold. Det legges vekt på å ta opp saker der Statnett skal treffe prinsipielle og strategiske beslutninger. Forumet har en rådgivende funksjon for Statnetts administrasjon og styre.

Med cirka 1 200 medarbeidere og en fagforeningsgrad på over 70 prosent, er god dialog mellom partene viktig for å ivareta godt samarbeid. Dette gjelder så vel lovpålagte drøftinger og forhandlinger, som personalsaker og interessekonflikter. Det gjensidige tillitsforholdet som er bygget opp mellom partene over flere tiår er mye av grunnen til at Statnett og arbeidstakerorganisasjonene, i de fleste tilfeller finner gode løsninger sammen og unngår unødvendige tvister. Dialog med arbeidstakerorganisasjonene og deres sentrale fagforbund, samt gode kontrakter, er også viktig for å sikre at utenlandske entreprenører overholder norske lønns- og arbeidsvilkår og norske arbeidstidsbestemmelser når de utfører oppdrag for Statnett.

Se også kapittel åtte om lokale fotavtrykk.

Kunnskapsformidling

Med de store investeringene i sentralnettet i årene fremover, øker behovet for bred kunnskap og godt omdømme. Dette er også avgjørende i rekrutteringssammenheng.

Statnett gjennomfører jevnlige omdømmemålinger. Statnetts omdømme påvirkes hovedsakelig av hvordan omverdenen bedømmer konsernets produkter og tjenester, ledelse, miljøhensyn og arbeids-

forhold. Til tross for at Statnett har ansvaret for prosjekter som de siste årene har vekket stor offentlig debatt, har tilliten til Statnett vært stabil. I 2015 hadde 65 prosent av befolkningen tillit til at Statnett sørger for sikker leveranse av strøm, tilsvarende som i 2014. For kunder som er direkte knyttet til sentralnettet, har tilfredsheten vært relativt stabil, med en score rundt 70 av 100 poeng de siste årene. I 2015 var kundetilfredsheten 71.

I løpet av 2015 har Statnett inngått avtale med vitensentre i alle landsdeler. Hensikten med disse avtalene er å sikre kunnskapsformidling, samt å bygge interesse for realfag og kunnskap om temaer knyttet til kraftsystemet. Statnett ønsker også å bidra positivt i lokalsamfunn og støtter lokal aktivitet.

2. Forsyningsikkerhet og beredskap

Statnett SF er systemoperatør i Norge og eier størstedelen av sentralnettet. Samfunnsoppdraget er å bidra til et kraftsystem som driftes effektivt og sikrer trygg forsyning av strøm – nå og i fremtiden.

Statnett investerte for 4 992 millioner kroner i nettanlegg i 2015. De største investeringene i nett og stasjoner er omtalt i årsberetningen og på Statnetts hjemmeside.

Statnett har som hovedprinsipp at det skal være to alternativer for strømtilførsel til ett område, såkalt N-1-forsyning. Dette innebærer at strømtilførselen vil være intakt selv om deler av nettet faller ut. Statnett måler forsyningsikkerhet blant annet gjennom å registrere perioder der det kun er én barriere mot strømbrudd i sentralnettet, N-0. Målingene viser hvilke områder som er sårbare og legges til grunn for prioritering av fremtidig nettutvikling. N-0 i 2015 var noe over målsatt nivå som følge av perioder med ekstremvær i 1. kvartal.

Forsyningssikkerhet	Enhet	2015	2014	2013
Frekvensavvik	Minutter	10 616	10 232	11 410
Perioder med N-0	Timer	1 335	1 482	1 221

Fordeling av verdiskaping	Enhet	2015	2014	2013
Ansatte - lønn og sosiale ytelser ¹	Mill. kr	1 011	1 141	1 039
Stat og kommune - skatter og avgifter ²	Mill. kr	707	613	288
Långivere - renter	Mill. kr	514	527	479
Eier - utbytte ³	Mill. kr	357	321	0
Selskapet - Tilbakeholdt egenkapital	Mill. kr	940	98	150

Fotnoter¹ Lønnskostnad

(ekskl. arbeidsgiveravgift)

² Skattekostnad, eiendoms-

skatt og arbeidsgiveravgift

³ Foreslått utbytte for 2015

Frekvensavvik er en annen indikator på risikoen i kraftsystemet, og har vært i henhold til mål de siste årene. Prosjekter som skal ferdigstilles i kommende år vil styrke forsyningssikkerheten ytterligere, blant annet i Nord-Norge og i Østlandsområdet.

3. Verdiskaping og kostnadseffektivitet

Statnetts virksomhet skaper verdier både direkte og indirekte. Den direkte verdiskapingen fremgår av konsernets regnskap og fordeles til eier, myndigheter, ansatte og långivere. Indirekte verdiskaping skjer blant annet gjennom eksport av kraftoverskudd, økt aktivitet i andre selskaper som følge av Statnetts investeringer i infrastruktur og Statnetts innkjøp av varer og tjenester.

Konsernet har en målsetting om å øke kostnadseffektiviteten med 15 prosent til utgangen av 2018, med utgangspunkt i kostnadsnivået i 2013. Resultatene så langt viser at Statnett forventer å nå målet i 2018. En viktig målsetting er å realisere det stordriftspotensial som ligger i kombinasjonen av eksisterende anlegg, nye anlegg som settes i drift, samt overtagelse av resterende del av sentralnettet som følge av EUs tredje energimarkedspakke.

I 2014 fikk Statnett tilført ny egenkapital på 3,25 milliarder kroner. Knyttet til denne beslutningen ble det ikke utbetalt utbytte for 2013. Utbytte for årene 2014 - 2016 er satt til 25 prosent av fastsatt grunnlag i henhold til Statnetts søknad knyttet til egenkapitalutvidelsen. Foreslått utbytte for 2015 er 357 millioner kroner.

4. Etikk og anti-korrupsjon

Statnetts rolle i det norske kraftsystemet krever høy troverdighet og integritet, og arbeidet med etikk er én av byggesteinene som må være på plass for å sikre denne rollen. Styret har vedtatt etiske retningslinjer. Det grunnleggende etiske prinsipp er at Statnett har absolutte krav til integritet og ikke skal avvike fra sine etiske retningslinjer. Statnetts etiske retningslinjer stiller som krav at ansatte:

- Overholder lover, regler og menneskerettigheter

- Opptre ærlig og redelig
- Tilstreber åpenhet, etterrettelighet og gjennomsiktighet i organisasjonen
- Opptre på en måte som sikrer Statnetts nøytralitet, integritet og troverdighet
- Ikke mottar eller gir gaver eller tjenester som vil kunne påvirke forretningsopptreden eller uavhengighet

Ledere har ansvar for å gjøre de etiske retningslinjene kjent, og for å følge opp at de blir overholdt. I tillegg har Statnett et Etikkombud som har i oppgave å styrke ansattes rettssikkerhet og bidra til å avdekke kritikkverdige forhold i virksomheten.

Etikkombudet skal være en funksjon der ansatte i Statnett anonymt og i fortrolighet kan ta opp en sak som den ansatte ønsker å få belyst. Etikkombudet skal også ta imot og behandle varsel om kritikkverdige forhold fra personer som ikke er ansatt i Statnett.

Ordningen med etikkombud har gitt etikk en mer fremtredende plass både på Statnetts dagsorden og i de ansattes bevissthet. Etikkombudet holder et fast innlegg på alle introduksjonskurs for nyansatte, og ombudsordningen er også kommunisert via Intranett og Statnetts hjemmeside. Etikkombudet rapporterer årlig til konsernsjef og styret om antall henvendelser og antall saker som er blitt behandlet.

Statnett har nulltoleranse for korrupsjon, og hadde ingen registrerte saker i 2015. Statnetts juridiske avdeling er i ferd med å utarbeide et anti-korrupsjonsprogram som i 2016 skal introduseres i organisasjonen. I 2015 var det ingen anklager om korrupsjon eller diskriminering.

5. Miljø og klima

Klima er ett av Statnetts tre strategiske hovedmål. Statnetts utvikling av sentralnettet er viktig for at Norge skal nå sine klimamål. Samtidig er det viktig å ivareta hensynet til naturen i utvikling og drift av nettanlegg. Statnett vektlegger derfor alltid bedre utnyttelse

av eksisterende ledningskorridorer, blant annet gjennom spenningsoppgradering, samt mulighetene for restrukturering og sanering av eldre ledningsnett under planleggingen av utviklingen av kraftsystemet. Denne strategien gir betydelig økning i kapasitet i nettet med kun begrenset bruk av nye naturområder. Samtidig reduseres overføringstapene og dermed klimagassutslipp slik at mer av kraften som produseres kommer frem til forbruker og ikke forsvinner som varmetap underveis.

Klima og energi

Kraft kan produseres fra mange kilder. Strøm fra fornybare energikilder utgjør bærebjelken i fremtidens klimavennlige energisystem. Statnetts viktigste bidrag til reduserte klimagassutslipp er utvikling av neste generasjon kraftsystem som legger til rette for tilkobling av ny fornybar kraft, både fra vann- og vindkraft lokalt i Norge og fra sol- og vindkraft i Europa. Utvikling av mellomlandsforbindelser til Tyskland og England bidrar til forsyningssikkerhet og til å balansere variasjoner i tysk og engelsk fornybar kraftproduksjon gjennom døgnet. Av den planlagte nettinvesteringen de neste fem årene på totalt 40-55 milliarder kroner, utgjør utbyggingsbehov på grunn av ny fornybar energi 14 prosent (seks-åtte milliarder kroner). Et av de største prosjektene knyttet til fornybar energi er netbygging i Midt-Norge for tilknytning av vindkraft. I tillegg er det en rekke prosjekter hvor tilrettelegging for ny fornybar energi er en del av begrunnelsen for utbygging, anslagsvis ytterligere 26 milliarder kroner.

Klimatilpasning

Klimaendringer påvirker Statnetts virksomhet. Varmere og våtere klima vil kunne bedre energi- og kraftbalansen, mens mer ekstremvær kan gi økt belastning på deler av det norske kraftsystemet.

Vind er den hyppigste årsaken til strømbrudd, og står for nesten 30 prosent av utfallene. Klimamodellene tyder ikke på at det blir mer eller sterkere vind i gjennomsnitt de neste årene, men kraftigere stormer kan påvirke kraftnettet og føre til strømbrudd. Statnett har derfor fått utarbeidet flere rapporter de seneste årene for å kartlegge hvordan dette påvirker virksomheten, blant annet fysisk påkjenning på anleggene og påvirkning på energi- og effektbalanse. I 2015 fikk Statnett utarbeidet en ny rapport basert på den nasjonale klimarapporten «Klima i Norge 2100». Rapporten indikerer en forsterking av dagens bilde der de mest belastede områdene får høyere klimabelastning, mens belastningen i laveliggende strøk vil bli redusert. Hvor store endringene blir, avhenger i stor grad av fremtidige utslipp og de følgende temperaturendringene.

Miljøpåvirkning fra egen virksomhet

Miljøstyring er en integrert del av Statnetts kvalitetssystem. I interne beslutninger vektlegges natur og miljø på linje med tekniske og økonomiske hensyn. Statnett har en HMS-policy som omfatter ytre miljø og beskriver prinsipper og prosedyrer for å beskytte miljøet som påvirkes av Statnetts virksomhet.

Det overordnede miljøansvaret ivaretas av konsernledelsen. Direktør for HMS og HR har sammen med Direktør for kvalitet og risiko ansvar for felles HMS- og kvalitetssystemer for konsernet, mens fagansvaret for ytre miljø ligger hos seksjonsleder for areal og miljø. Ledere på alle nivåer har ansvar for at miljø ivaretas i egen enhet, både når det gjelder egen miljøpåvirkning og rapportering av resultater. Hver divisjon har egne HMS-ressurser som bistår med dette. I de større prosjektene får prosjektleder bistand fra miljørådgiver. Statnett har satt en rekke miljømål med tilhørende

Miljøtema	Hovedmål
Klima	<ul style="list-style-type: none"> Tilrettelegge for realisering av Norges klimamål. Minimere det klimamessige fotavtrykket fra egen virksomhet.
Landskap og inngrepsfrie naturområder	<ul style="list-style-type: none"> Søke løsninger som gir en god estetisk tilpasning til omgivelsene og unngår inngrep i urørt natur.
Naturmangfold	<ul style="list-style-type: none"> Søke løsninger som unngår inngrep i vernede områder og som tar hensyn til viktige funksjonsområder for dyrelivet, med spesiell vekt på truede dyrearter.
Kulturminner	<ul style="list-style-type: none"> Søke løsninger som tar hensyn til kulturminner og kulturmiljø.
Boliger, nærføring og elektromagnetisk felt	<ul style="list-style-type: none"> Følge opp myndighetenes varsomhetsprinsipp i forhold til elektromagnetiske felt og helse. Utrede løsninger der gjennomsnittlig magnetfelt over året fra nye anlegg ved bebyggelse for varig opphold, holdes under 0,4 µT (mikrotlesla).
Friluftsliv	<ul style="list-style-type: none"> Søke løsninger som tar hensyn til friluftslivet.
Foreurenning, støy og avfall	<ul style="list-style-type: none"> Overføringsanlegg skal utformes og bygges slik at de gir minimale utslipp til omgivelsene ved produksjon, installasjon, drift, vedlikehold/repasasjon, feilsituasjoner og avhending. Bidra til at nye ledninger og stasjoner utformes slik at de tar hensyn til støypåvirkning på omgivelsene. Redusere avfallsmengden, ved blant annet riktig valg av materialer, optimalt vedlikehold som forlenger levetiden og vurdering av oppgradering i stedet for rivning og nybygging.

måleindikatorer innen følgende temaer, der påvirkning på klima, landskap og naturmangfold er det mest sentrale.

Statnett har et miljøstyringssystem som er sertifisert etter ISO 14001:2004 og alle Statnetts kontorbygg er Miljøfyrtårnsertifisert. I løpet av 2016 vil både miljømål og indikatorer for oppfyllelse av disse bli revidert. Statnett arbeider systematisk med forebyggende miljøarbeid for å redusere risikoen for alvorlige hendelser, fra tidlig planfase, gjennom byggefasen og i driftsfasen.

Miljøhendelser rapporteres både i prosjektrapportering til prosjekt-eier og i HMS-rapporteringen til konsernledelsen. I 2015 var det 403 hendelser, mot 316 året før. Økningen skyldes en kombinasjon av høyere aktivitet og økt fokus på rapportering av hendelser. Det har ikke vært hendelser med alvorlige utslipp eller miljøskader (rød kategori), men det har vært to hendelser med større miljøskader (gul kategori). Begge var knyttet til terrengskade i forbindelse med anleggsvirksomhet. Det har vært flere hendelser med utslipp av oljer og drivstoff, men ingen av disse har vært alvorlige. Alle hendelser med utslipp er det ryddet opp etter.

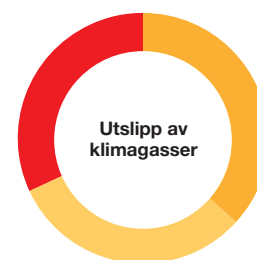
Klimautslipp fra egen virksomhet

I 2015 transporterte Statnett totalt cirka 127 TWh, med et klimagassutslipp 41 465 tonn CO₂-ekvivalenter. Dette tilsvarer et utslipp på 0,33 gram CO₂ per kilowatt time transportert i sentralnettet. Energitalp fra transport i nettet utgjorde 24 940 tonn CO₂, nær

60 prosent av totalt utslipp. Nettap er uunngåelig i overføring av strøm, men generelt reduseres nettapet når spenningsnivået øker. Spenningsoppgradering av eksisterende ledninger og stasjoner, som er et viktig virkemiddel i gjennomføring av Statnetts strategi, vil bidra til å redusere nettapet, i tillegg til å øke kapasiteten i nettet uten å ta i bruk nytt areal til nybygging. Nettapet varierer fra ledning til ledning og utgjør to prosent av den samlede kraftoverføringen. Alle utslipp er beregnet etter GHG-protokollen ved bruk av lokasjonsbasert metode for beregning av utslipp. Med en markedsbasert metode, som korrigerer for salg av opprinnelsesgarantier, vil utslipp fra nettap tilsvare 1 229 543 tonn CO₂.

Av øvrige kilder til klimagassutslipp er utslipp av SF6 den nest største kilden. SF6-gass har svært gode isolerende egenskaper og brukes derfor i transformatorstasjoner, blant annet der det er behov for å bygge kompakte, innendørs stasjoner enten på grunn av plassmangel eller for å unngå driftsforstyrrelser og korrosjon som følge av saltforurensning i kystnære strøk. SF6 er den drivhusgassen med høyest GWP (global warming potential). Det finnes foreløpig ikke noe alternativ for anlegg med svært høye spenninger, men myndighetene stiller strenge krav til håndtering av gassen. Statnett jobber kontinuerlig med å bytte til anlegg og komponenter med lavere utslipp. Samtidig planlegges det med en økning i antall stasjoner isolert med SF6 som følge av nybygging både i arealknappe byområder og i topografisk utfordrende områder.

Utslipp i tonn CO ₂ -ekvivalenter	2015	2014	2013
Direkte utslipp (scope 1)			
Fra drivstofforbruk	1 907	1 442	1 406
Fra tjenestereiser med bil	190	201	253
Fra diffuse utslipp (SF6)	6 210	5 497	7 385
Fra reservkraftverk (naturgass)	2 369	1 728	2 190
Total scope 1	10 677	8 868	11 234
Indirekte utslipp (scope 2)			
Bruk av elektrisitet	135	160	178
Nettap	24 940	24 550	22 870
Total scope 2¹	25 075	24 710	23 048
Andre indirekte utslipp (scope 3)			
Fra tjenestereiser med fly	1 875	1 642	1 481
Fra helikopterbruk	3 839	N/A	N/A
Total scope 3	5 714	1 642	1 481
Total utslipp²	41 465	35 220	35 763

- 2015: 41 465 tonn CO₂
- 2014: 35 220 tonn CO₂
- 2013: 35 763 tonn CO₂

Tabelltekst

¹ Tall i tabell viser utslipp etter lokasjonsbasert metode for utregninger. Totalt utslipp for scope 2 etter markedsbasert metode i 2015 er 1 236 182 tonn CO₂. Markeds- og lokasjonsbasert metode etter GHG-protokollen, scope 2 Guidelines, utslippsfaktor er 493 tonn CO₂/GWh fra NVE.

² Tall i tabell viser utslipp etter lokasjonsbasert metode for utregninger. Totalt utslipp i 2015 etter markedsbasert metode er 1 252 573 tonn CO₂. Markeds- og lokasjonsbasert metode etter GHG-protokollen, Scope 2 Guidelines, utslippsfaktor er 493 tonn CO₂/GWh fra NVE.

Beholdning og utslipp av SF6	Enhet	2015	2014	2013
Beholdning per 31.12	kg	119 559	121 603	117 532
Utslipp av SF6	kg	260	230	309
Antall stasjoner		23	24	24

Verneform	Antall verneområder	Kilometer ledning	Areal (km ²)
Biotopvern etter villloven	4	87	3,5
Dyrefredningsområde	10	44	1,8
Landskapsvernområde	15	138	5,5
Nasjonalpark	1	4	0,2
Naturresevat	65	109	4,4
Plantefredningsområde	1	1,3	0,1
Totalt	96	383,3	15,3

Statnett har for 2015 inkludert tall for klimagassutslipp fra helikopter. Helikopter brukes både til bygging og drift av ledninger fordi det i mange områder er lite tilgjengelighet for bakketransport. På grunn av stor utbyggingsaktivitet i kombinasjon med overtagelse av nett fra regionalnettselskaper, vil bidraget fra helikopterbruk trolig øke i årene fremover. Tallene oppgitt i tabellen gjelder kun Statnetts helikopterbruk, og omfatter ikke entreprenørenes bruk i forbindelse med bygging av Statnetts nettanlegg.

Statnetts reservekraftverk er en kilde til klimagassutslipp. Disse gasskraftverkene er underlagt EUs kvotehandelssystem, og Statnett rapporterer årlig utslipp til Miljødirektoratet³. Anleggene har konsesjon til bruk ved svært anstrengte kraftsituasjoner (SAKS), og har så langt kun vært i bruk til konsesjonsgitte testkjøringer. Foreløpige tall viser at reservekraftverkene hadde et utslipp av klimagasser i 2015 tilsvarende 2 369 tonn CO₂-ekvivalenter.

Materialforbruk

Statnett har stor utbyggingsaktivitet for å kunne tilrettelegge for både mer fornybar energi og økt forbruk. Som følge av utbyggingen forbrukes det store mengder bygningsmateriell til stasjoner, kabler og ledninger. Materialgrupper som betong og stål har et høyt forbruk. I 2016 vil Statnett utvikle et system for mer strategiske materialinnkjøp. Dette vil gi bedre kvalitet og priser, i tillegg til bedre oversikt over materialforbruk og dermed mulighet til å stille tydeligere miljøkrav i anskaffelser.

Naturmangfold

Statnett har som mål å være en miljøansvarlig utbygger. Det tas vesentlige hensyn til naturverdier i planlegging, valg av løsninger og under bygging og drift. Samtidig opplever Statnett et betydelig

engasjement fra interessenter rundt lokalisering av nye nettanlegg. Resultatet er at anleggene ofte bygges i områder med lite vei-adkomst, hvilket medfører naturinngrep med konsekvenser for blant annet natur og biologisk mangfold.

Ved valg av trasé vektet ulike hensyn for å komme frem til beste alternativ. I konsesjonsprosessen settes det krav til detaljert utredning av omfang og konsekvenser for natur og biologisk mangfold i byggefasen og i driftsfasen. Dette inkluderer studier av naturtyper og artsforekomster, med spesielt fokus på å bevare truede og sårbare arter.

Det er 2 823 verneområder i Norge på til sammen 55 000 km². Statnetts ledninger krysser eller befinner seg i 3,4 prosent av disse områdene og beslaglegger 15,3 km². De fleste områdene har blitt vernet etter at ledningene er bygget. Den største påvirkningen på verneområdene er i anleggsfasen, da sårbart dyreliv kan bli forstyrret av menneskelig aktivitet og av støy fra byggingen. For å ta hensyn til naturmangfold og spesielt rødlistede arter, er det lagt restriksjoner på anleggsvirksomhet i særlige sårbare perioder, som for eksempel hekketider for fugl og kalvingsområder for rein. De samme restriksjonene gjelder også for driftsfasen, med unntak av i beredskapssituasjoner hvor det er behov for å få infrastrukturen raskt opp igjen.

Landskap

Statnett er opptatt av å begrense naturinngrepene utbyggingen medfører og at myndighetenes pålegg etterleves. Ved all planlegging søkes det løsninger som gir god estetisk tilpasning til omgivelsene, og det brukes laserscanning og tredimensjonal modellering av terrenget i planleggingen av nye ledningstraséer. Slik er det mulig å vise hvordan ledninger vil se ut i landskapet,

³ Endelige tall for 2015 foreligger først etter 1. april 2016, når innrapporterte data blir godkjent av Miljødirektoratet.

Tabell 7 Kraftledninger og kabler	Enhet	2015	2014	2013
Kraftledninger i drift	km	10 295	10 149	10 100
Jordkabler og sjøkabler	km	808	794	703
Nybygg anlegg	km	162	49	261
Sanerte kraftledninger	km	80	47	115

Tabell 8 Avfallstype ⁴	Enhet	2015	2014
Trevirke	Tonn	596	853,4
Metaller	Tonn	2 835	763
EE-avfall	Tonn	14	84,2
Andre fraksjoner 1	Tonn	1 266	119,8
Papp og papir	Tonn	8	53,7
Plast	Tonn	4	2,9
Farlig avfall	Tonn	251	581,4
Total mengde sortert avfall	Tonn	4 974	2 458,4
Restavfall	Tonn	1 365	321,5
Sorteringsgrad	Prosent	72,6	86,9
Anslått innrapportert	Prosent	70-80	60-70

Tabelltekst

⁴ Statnett rapporterer etter avfallstype, ikke avfallsmetode

tilpasse planene, og velge alternativer som tar hensyn til landskapets form og karakter.

Det enkleste og mest effektive tiltaket for å gjøre kraftledninger mindre synlige i landskapet, er valg av trasé. Enkelte strekninger kan i tillegg kreve tiltak for å minimere synlighet. Dette kan blant annet være:

- Kamouflering av liner, master og isolatorer
- Utvikling av nye mastetyper
- Sanering av gamle anlegg

Sanering av gammelt nett er en viktig del av Statnetts miljøarbeid, både for å redusere nettap og for å begrense arealbeslag. Ved sanering tas ledningene ned og mastene fjernes, og etter noen år vokser skogen tilbake. Statnett har revet cirka 600 kilometer kraftledning siden det ble etablert en strategi for dette for om lag 15 år siden. I samme periode er det bygget 1 100 kilometer nytt ledningsnett.

De fleste ledningene bygges ved hjelp av helikopter, i hovedsak for å unngå stor grad av veibygging og miljøpåvirkning, men også fordi det er billigere og mer effektivt. Det er likevel behov for bygging av enkelte permanente eller midlertidige veier for å frakte tungt utstyr og materiell frem til anlegget. Statnett har utarbeidet en håndbok i terrenghåndtering som gir prinsipper for terrengtilpasning og istand-

setting av blant annet veier. Ved drift av anlegget er det stort sett kun behov for transport av personell og lett utstyr. Denne transporten skjer enten med helikopter, eller med ATV og/eller snøskuter.

Forurensning og avfall

Statnetts anlegg skal utformes og bygges slik at de ikke bidrar til å forurense omgivelsene.

Statnett har virksomhet i store deler av landet. En gjennomsnittlig 420 kV-kraftledning beslaglegger et areal på 40 meter i bredden og strekker seg over lange avstander. Dette stiller særskilte krav til håndtering av avfall og annen forurensning for å unngå spredning av miljøfarlige stoffer og for å ivareta naturen. For stasjonsområdene er håndtering av de store mengdene transformatorolje sentralt. Etter noen større utslipp tidlig på 90-tallet, er det nå installert oljegruver ved alle stasjoner for å hindre utslipp av transformatorolje ved eventuelle uhell. Det har tidligere også vært gjennomført et utskiftningsprogram for alle PCB-holdige anleggskomponenter og PCB-holdig lysarmatur.

Det er størst risiko for forurensning i anleggsfasen. Statnett stiller krav til entreprenører for å sikre at arbeidet utføres på en måte som minimerer faren for lekkasje og utslipp. Ved uhell som medfører utslipp er det etablert beredskapsprosedyrer for å redusere konsekvenser for miljøet.

I 2015 ble 114 hendelser med utslipp av oljer eller drivstoff innrapportert. De fleste av hendelsene var små utslipp. Alle tilfeller med utslipp er det ryddet opp etter. I 2014 ble det innrapportert 29 hendelser. Økningen skyldes både økt innrapportering av hendelser og økt aktivitetsnivå. Ingen av utslippene har medført alvorlig forurensning av vann eller grunn.

Statnett har som mål å redusere avfallsmengden fra virksomheten, samt sørge for resirkulering og energigjenvinning. Alt avfall skal sorteres, håndteres forsvarlig og leveres til godkjent mottak. I 2015 var sorteringsgraden 72,6 prosent fra anleggsdrift og utbyggingsprosjekter. Økningen i enkelte av avfallstypene skyldes delvis økt aktivitet i konsernet i tillegg til økt innrapportering.

Miljø i FoU-arbeidet

Flere av Statnetts FoU-prosjekter har fokus på klima- og miljøutfordringer. Statnett har i mange år bidratt til å finansiere forskning om kraftlinjers effekt på biologisk mangfold. Statnetts eget FoU-program «Miljøkonsekvenser» har fokus på å øke kunnskapen om hvordan kraftledninger påvirker dyre- og planteliv, spesielt rein og biologisk mangfold i kraftgater (se omtale under Innovasjon og FoU-arbeid). Statnett bidrar også til finansiering av forskning i regi av Centre for Environmental Design of Renewable Energy (CEDREN) og Centre for Sustainable Energy Studies (CenSES).

6. Medarbeidere

Statnett er en attraktiv arbeidsplass som tilbyr ansatte utfordrende oppgaver. Riktig kompetanse er viktig for å nå virksomhetens mål. Statnett legger vekt på et tett og godt fellesskap på tvers i organisasjonen og et trygt og sikkert arbeidsmiljø.

Sikkerhet, helse og arbeidsmiljø (SHA)

Statnett har en null-filosofi for ulykker. Statnett ønsker å forhindre enhver ulykke, enhver skade på personell og enhver skade på eiendom og andre materielle verdier.

Konsernet har et ambisiøst mål om å bli den ledende sentralnettoperatoren innen HMS i Europa i løpet av 2017. Målet er konkretisert til antall fraværsskader per million arbeidede timer (H1-verdi) på 2,0, og antall skader med og uten fravær på jobben (H2-verdi) på 3,9. Det stilles samme krav til leverandører som til egne ansatte. Statnett har et godt styringssystem for HMS som omfatter policy og prosedyrer, rapportering og tiltak.

HMS er første punkt på agendaen i alle styre- og ledermøter. Status på HMS-arbeidet og eventuelle hendelser rapporteres fast til ledelse og styret. Dialogen rundt HMS og risikoreducerende tiltak er bred, både innad i Statnett og med leverandører. HMS-vurderinger er godt inkludert i prosjektutvikling og anskaffelsesprosesser.

Hvert år gjennomføres sikkerhetskurs for alle som skal utføre arbeid i Statnetts elektriske anlegg. I tillegg gjennomføres forskriftsmessig HMS-opplæring. Alle Statnetts ansatte skal gjennomføre opplæring innen grunnleggende HMS, praktisk førstehjelp og el-sikkerhet. Det øves jevnlig på beredskapssituasjoner og gjennomføres beredskapsøvelser på ulike nivåer i organisasjonen. Alle prosjekter har egne SHA-rådgivere. Årlig gjennomføres HMS-forum med verneombud, HMS-personell og ledelse. Statnett bidrar også til HMS-arbeid utenfor konsernet og leder HMS Fagforum i Energi Norge. Ved årsslutt 2015 var Statnetts H1-verdi 6,4 og H2-verdien var

Tabell 9 HMS-statistikk		2015		2014		2013	
Sykefravær (%)							
Totalt		3,3		3,1		3,1	
Kort-tid, 1-16 dager		1,6		1,3		1,4	
Langtid (>16 dager)		1,7		1,8		1,7	
Kvinner		5,1		4,6		4,6	
Menn		2,7		2,7		2,7	
Fraværsskader	Antall skader	H1-verdi	Antall skader	H1-verdi	Antall skader	H1-verdi	
Intern	11	4,9	4	1,9	5	2,6	
Ekstern	17	7,9	15	6,8	34	15,6	
Totalt	28	6,4	19	4,4	39	9,5	
Skader	Antall skader	H2-verdi	Antall skader	H2-verdi	Antall skader	H2-verdi	
Intern	15	6,7	6	2,9	8	4,2	
Ekstern	42	19,4	26	11,8	45	20,7	
Totalt	57	12,9	32	7,5	53	13	
Dødsulykker totalt		0		0		1	

Tabelltekst

Tabellen over skader og fraværsskader skiller ikke på kjønn eller region. I 2015 var det ingen H1 skader som involverte kvinner. H1-verdien viser frekvensen av arbeidsrelaterte personskader med fravær per million arbeidede timer. H2-verdien viser frekvensen av totalt antall arbeidsrelaterte personskader per million arbeidede timer.

12,9 (inkludert entreprenører/leverandører), som er en økning etter flere års nedgang. Dette er en uheldig utvikling som ikke gjenspeiler alt det gode HMS-arbeidet og tiltakene Statnett har gjennomført. HMS-statistikken viser at når ansatte utfører de virkelig risikable operasjonene – som ved bruk av helikopter – er konsentrasjonen på topp. Det er i de hverdagslige, tilsynelatende ufarlige situasjonene at uhellene oppstår. 80 prosent av skadene er kutt, brudd, forstuinger, slag og klemskader. Utviklingen viser at uhellene og fraværets lengde i gjennomsnitt er av mindre alvorlig karakter. For å lykkes i å redusere også denne type uhell legges det stor vekt på å forsterke virksomhetens sikkerhetskultur. Et av de viktigste tiltakene er SIKKER-programmet som introduseres i 2016. Hensikten med dette programmet er å oppnå felles kultur og forståelse av mål, ansvar og konsekvenser med fokus på egen adferd, bevisstgjøring og tydelig ledelse som skal gi en skadefri hverdag. Det er i 2015 innført granskning for å finne årsaker til uhell. Årsaksforståelse gir verdifull innsikt for forebyggende arbeid for fremtiden.

Statnett rapporterer uønskede HMS-hendelser og avvik både i egen organisasjon og hos entreprenører/leverandører. Det ble i 2015 rapportert elleve fraværsskader hos egne ansatte og 17 fraværsskader hos entreprenører/leverandører. Dette er en økning fra nivået i 2014. Innrapporteringsgraden av uønskede HMS-hendelser følger trenden fra tidligere år og er fortsatt økende i 2015. Rapporteringen er en viktig kilde til forbedring og reduisering av risiko for hendelser og ulykker.

Sykefraværet i 2015 var på 3,3 prosent, som er en liten økning fra 2014. Det arbeides målrettet for å redusere sykefraværet. Ulike sykefraværsreducerende tiltak er implementert, blant annet tilrettelegging på den enkelte arbeidsplass og helsefremmende tiltak som bruk av vernerunder og fysioterapitilbud. Det er inngått avtaler med ulike godkjente tilbydere av bedriftshelsetjenester som til sammen dekker det totale behovet konsernet har for bedriftshelsetjenester. Alle ansatte har anledning til aktivt å benytte tjenestene i ordningen. Statnett gjennomfører en årlig organisasjonsundersøkelse og har fått høy score fra medarbeiderne på områdene sikker arbeidsplass, arbeidsglede og motivasjon.

Rekruttering og medarbeiderutvikling

Riktig og tilstrekkelig kompetanse er en forutsetning for å gjennomføre Statnetts samfunnsoppdrag, inkludert de mange utbyggingssprosjektene Statnett har planlagt for de kommende årene. For å dekke behovene er det fokus på utvikling, læring og rekruttering av medarbeidere i samsvar med Statnetts strategi og verdier. To

sentrale satsingsområder er implementering av Statnetts karriereutviklingsmodell samt et omfattende lederutviklingsprogram.

I 2015 ble det rekruttert 166 ansatte i Statnett, mot 109 i 2014. Dette gir den høyeste årlige bemanningsveksten i Statnetts historie, og gjenspeiler det høye aktivitetsnivået man forventer i årene som kommer. Turnover, ikke medregnet pensjonsavgang, var 2,4 prosent i 2015, mot 3,3 prosent i 2014.

Statnett legger vekt på et godt arbeidsmiljø med motiverte og engasjerte medarbeidere. Den strategiske kompetanseutviklingsprosessen (SKUP) er godt etablert i virksomheten. Prosessen bidrar til systematisk og enhetlig oppfølging av mål, prestasjoner og atferd, styrkede utviklingsmuligheter, samt sikrer at Statnett beholder og utvikler strategisk viktig kompetanse.

For fjerde år på rad er det gjennomført organisasjonsundersøkelse i regi av Ennova. Undersøkelsen gir informasjon om medarbeidernes tilfredshet, arbeidsglede, motivasjon og engasjement. Statnett følger opp organisasjonsundersøkelsen ved å iverksette forbedringstiltak basert på resultater for den enkelte leder og enhet, samt tiltak som bidrar til økt samarbeid på tvers. Resultatene fra undersøkelsen i 2015 viser at Statnett ligger gjennomgående over sammenlignbare selskaper for bransjen og norske virksomheter generelt.

Intern mobilitet og -rekruttering

Statnett legger stor vekt på å bygge og spre kompetanse på tvers av konsernet. I 2015 skiftet 67 medarbeidere stilling internt, mot 71 i 2014. Statnetts strategiske kompetanseutviklingsprosess (SKUP) bidrar til å holde den interne mobiliteten på et stabilt høyt nivå.

Det er konkurranse om å tiltrekke seg talenter fra universiteter og høyskoler, og den løpende traineeordningen er et av Statnetts viktigste virkemiddel, hvor det i 2015 har vært elleve traineer. Statnett satser bevisst på samarbeid med universiteter og høyskoler for å øke sin attraktivitet i aktuelle studentmiljøer, og tilrettelegger for sommerjobber, og samarbeid om prosjekt- og masteroppgaver.

Statnett har gjennom 2015 videreført en sterk satsing på lærlinger, fortrinnsvis innenfor energimontørfaget og i senere tid innen IKT-faget. Utvidelser til andre fagområder vurderes, i tråd med intensjonene både fra politiske myndigheter og arbeidslivets organisasjoner. På Universums årlige ranking av attraktive teknologibedrifter, ble Statnett rangert som nummer 17 i 2015, og ble også den virksomheten med størst forbedring fra 2014.

Tabell 10 Ansatte i Statnett SF	Kvinner	Menn	Total
Fast ansatte	315	899	1 214
Midlertidig ansatte	30	83	113
Lærlinger	2	26	28

Likestilling og mangfold

Statnett ønsker mangfold og variasjon i organisasjonen. I alle stillingsannonser oppfordres personer, uavhengig av etnisk bakgrunn, kjønn eller alder, om å søke stilling i virksomheten. Av de som ble rekruttert i 2015 var åtte prosent av utenlandsk bakgrunn. Statnett hadde ved utgangen av 2015 cirka 75 medarbeidere med utenlandsk bakgrunn.

Statnett har gjennom mange år fokusert på å gi kvinner og menn like muligheter i ledende og tekniske stillinger. I perioden 2005-2014 økte andelen kvinner i lederstillinger fra cirka 20 til 28 prosent. Ved utgangen av 2015 hadde andelen økt ytterligere til 29,1 prosent. Andelen kvinner totalt har også økt, fra 25,4 prosent i 2014 til 25,9 prosent i 2015. Arbeidet for å oppnå en mer balansert kjønnsfordeling vil fortsette. Kvinneandelen i konsernledelsen utgjorde 29 prosent i 2015. I styret var halvparten av de eivalgte representantene kvinner i 2015.

I Statnett er kvinner og menn i sammenlignbare stillinger lønnsmessig likestilt. Medarbeiderundersøkelser viser at begge kjønn opplever at kvinner og menn har like muligheter i Statnett.

7. Anskaffelser

Statnett kjøper inn varer og tjenester til bygging, drift og vedlikehold av kraftledninger, stasjonsanlegg og IKT. Statnett forventer at konsernets leverandører produserer varer og leverer tjenester under forhold som er etisk, miljømessig og sosialt akseptable. Statnetts etiske retningslinjer for leverandører omfatter miljø og klima, menneskerettigheter, arbeidsstandarder, ulovlige forretningsmetoder og bruk av underleverandører. Krav til leverandører er nedfelt i anskaffelsespolicy, prosessbeskrivelser og i kontrakter.

Statnett kjøpte varer og tjenester for cirka seks milliarder kroner i 2015. Bygg- og anleggsvirksomhet, bygging av transformatorstasjoner og ledningsanlegg, IKT og administrative kjøp er de største anskaffelseskategoriene. Statnett har mange leverandører som varierer over tid, men har en kjerne av større, faste tekniske leverandører. I tillegg har Statnett kontrakter med internasjonale ledningsentreprenører knyttet til oppdrag av mer langsiktig karakter. Statnett har identifisert bygg- og anleggsarbeid med bruk av internasjonale entreprenører eller norske entreprenører som bruker utenlandsk arbeidskraft, samt produksjon av elektromekanisk materiell i utlandet som kontrakter der det kreves særskilt oppfølging i forhold til samfunnsansvar.

Den sentrale anskaffelsesenheten har ansvar for håndtering av alle anskaffelser med estimert verdi over 500 000 kroner, samt ansvar for avrop på strategiske rammeavtaler. Enheten jobber tverrfaglig i tett samarbeid med Statnetts linje- og prosjektmiljø, og har et særlig tett samarbeid med juridisk avdeling og kostnadsestimeringsmiljøet. Anskaffelsesenheten er ansvarlig for opplæring og etterlevelse av anskaffelsesregelverket i Statnett og for å implementere HMS- og

miljøkrav i alle anskaffelsesprosesser.

Som en del av Statnetts kostnadseffektiviseringsprogram skal enhetspriser reduseres med 15 prosent sammenlignet med perioden 2011-2013. Kostnadskontroll er derfor anskaffelsesenhetens hovedmål, samtidig som man skal sikre etterlevelse av relevante regelverk og bidra til at Statnett tiltrekker seg de beste leverandørene. Disse målene er operasjonalisert gjennom implementering av kategoriledelse. Statnett har definert dette til å være organisering av anskaffelser etter leverandørmarkedet, i tverrfaglige team og på tvers av prosjekter, drifts- og linjeansvar, for å optimalisere Statnetts behov, utvikle leverandører og identifisere og realisere tekniske og kommersielle muligheter. Kategoriledelse er bransjestandard for organisering av strategisk innkjøpsarbeid i større organisasjoner.

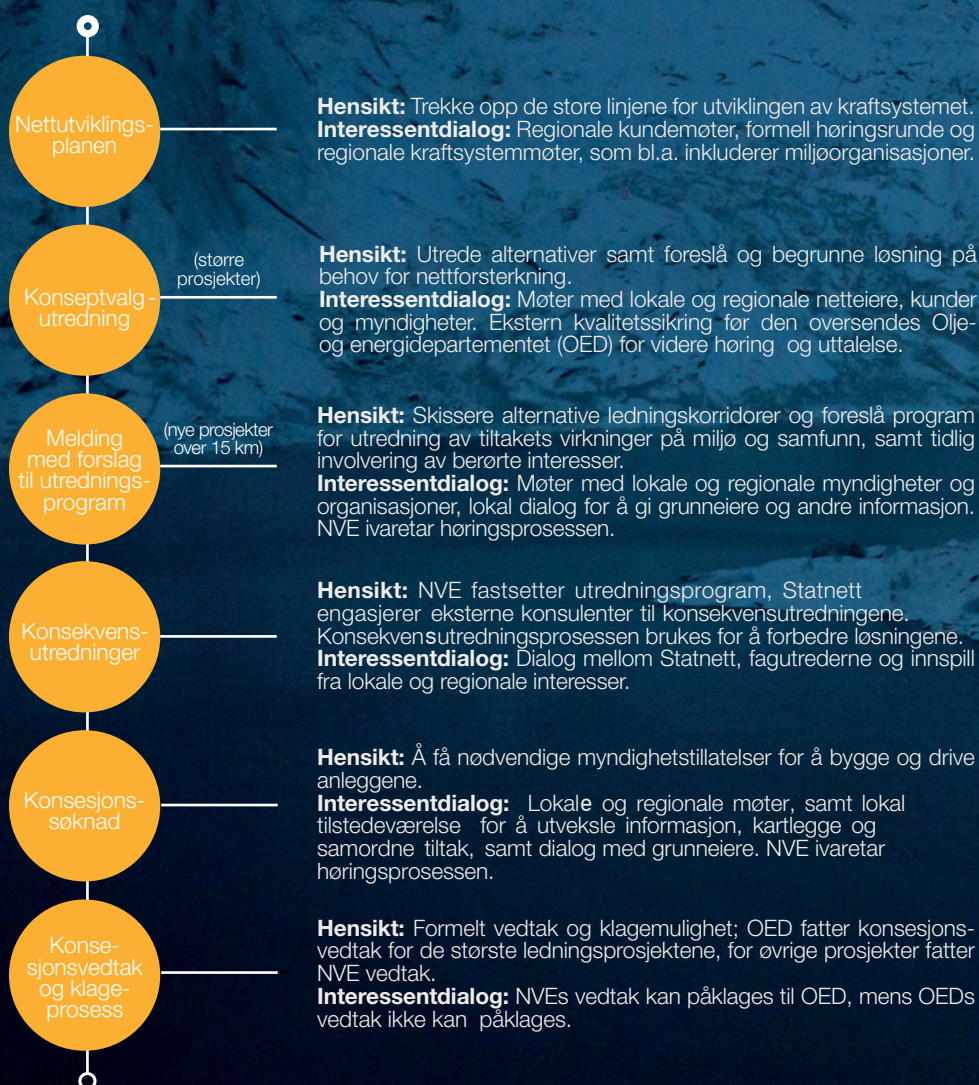
Statnett bruker Utilities – Nordics & Central Europe (UNC, tidligere Sellihca) som kvalifikasjonsordning for å sikre effektiv gjennomføring av anskaffelser, god tilgang på leverandører og som et første ledd for ivaretagelse av samfunnsansvar. Gjennom kvalifikasjonsordningen gjennomføres det revisjoner av leverandører som skal bidra til å øke transparens og redusere risiko. Revisjonene er tilgjengelige for alle oppdragsgivere i kvalifikasjonsordningen og er viktige for Statnetts oppfølging av leverandører og underleverandører.

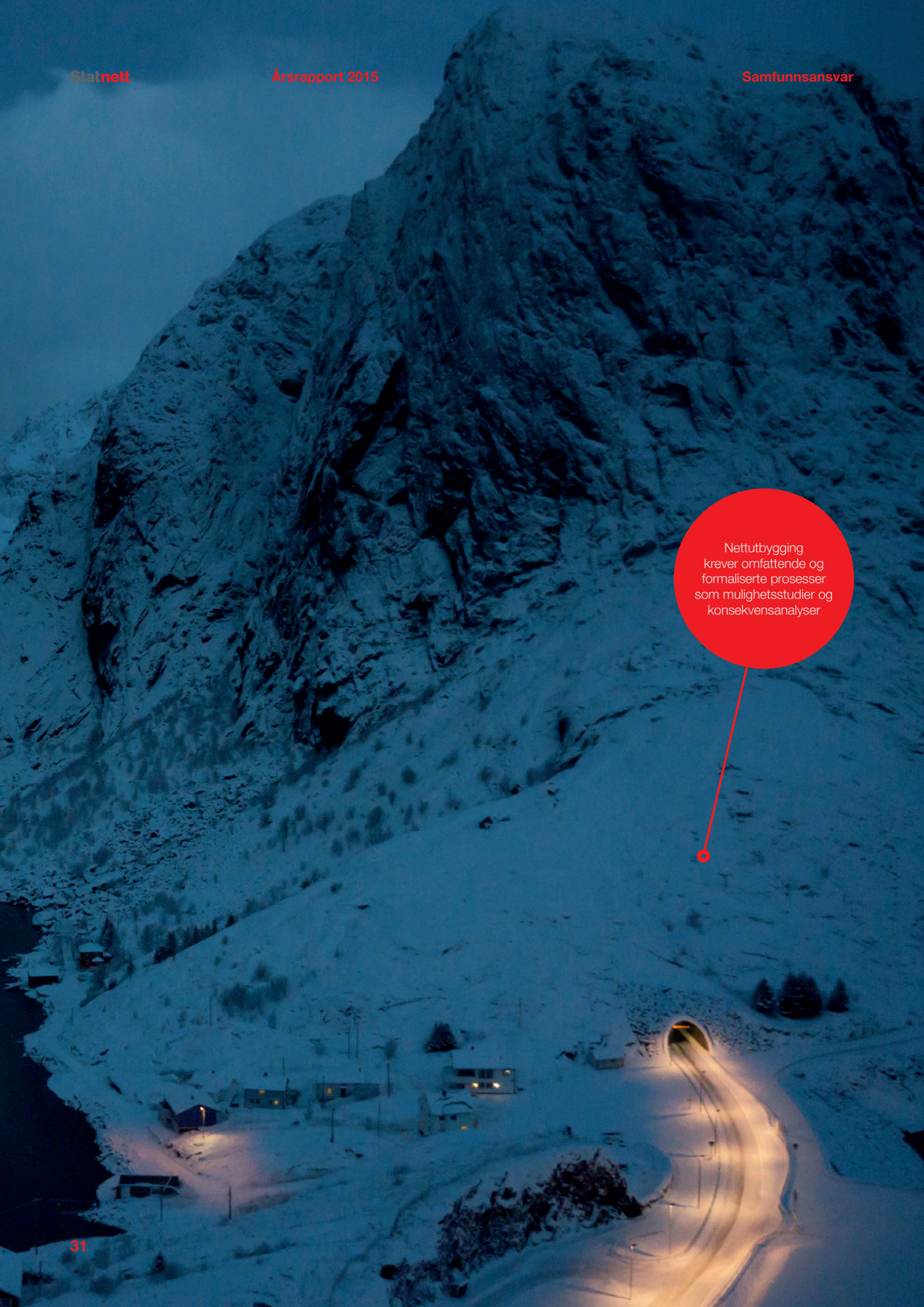
Anskaffelsesenheten har et revisjonsprogram som koordineres mot Statnetts øvrige revisjoner, og enheten har et mål om at kritiske leverandører jevnlig blir revidert. Dette skjer gjennom ovennevnte revisjoner gjennomført av UNC og egne revisjoner. Revisjonene bidrar til å forbedre leveransene og gjør Statnett til en bedre kravstiller.

Statnett har implementert et fagsystem for anskaffelsesenheten til bruk for gjennomføring av konkurranser og kontraktsoppfølging. Dette gjør Statnett bedre i stand til å følge opp leverandørenes forpliktelser når det gjelder HMS, miljø og samfunnsansvar for øvrig. Det er også iverksatt et eget arbeid for å styrke kontrollen av entreprenører og deres underentreprenører, som skal sikre at Statnetts krav til lønns- og arbeidsvilkår etterleves. For rådgivende ingeniørtjenester og bygg- og anleggskontrakter er det igangsatt et arbeid med «score-cards» for leverandørene. Her følges leverandørene opp i forhold til parametere som økonomi, framdrift, SHA og miljø. Dataene samles i fagsystemet og på sikt vil resultatene kunne brukes som grunnlag for å stille kvalifikasjonskrav i nye prosjekter. Dette vil gjøre Statnett bedre i stand til å ha en kontinuerlig forbedringsprosess med leverandørene.

For å sikre god konkurranse i anskaffelsene arbeider Statnett aktivt for at både internasjonale, nasjonale og lokale leverandører kommer i konkurranseposisjon. For å styrke informasjonsutveksling med lokalt næringsliv har Statnett blant annet gjennomført HMS-seminarer for leverandører og holdt egne presentasjoner av prosjekter for lokale leverandører.

Konsesjonsprosess og interessentdialog

Nettbygging
krever omfattende og
formaliserte prosesser
som mulighetsstudier og
konsekvensanalyser

I alle relevante kontrakter har Statnett et eget vedlegg som ivaretar regelverket knyttet til lønns- og arbeidsvilkår, spesielt Forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter. Fagansvaret for oppfølgingen av dette regelverket er tillagt Arbeidslivsavdelingen som jobber tett med prosjektene og prosjektenes koordinatører i utførelsesfasen, og SHA-rådgivere for å sikre etterlevelse og jevnlig kontroll. Statnett har gjennom dette arbeidet avdekket avvik de siste årene som aktivt er blitt fulgt opp og rettet av leverandørene.

8. Lokale fotavtrykk

Statnetts anlegg påvirker i større eller mindre grad miljø og samfunn lokalt, regionalt og nasjonalt. Statnett har som mål å legge til rette for idéutveksling, konstruktive diskusjoner og fremtidsrettede løsninger. Dette gjøres ved å tidlig involvere lokale kunder, lokale myndigheter, lokalt næringsliv, grunneiere, ikke-statlige organisasjoner (NGO-er) og andre interesseorganisasjoner.

Statnett trenger konsesjon etter energiloven for å kunne bygge og drive alle sine anlegg. Det gjennomføres en omfattende planleggings- og medvirkningsprosess før konsesjon kan gis. Denne prosessen er definert i lov og forskrift og gjennomføres i samarbeid mellom Statnett som tiltakshaver og konsesjonsmyndighetene (OED og NVE). Omfanget av prosessen varierer imidlertid avhengig av prosjektets størrelse og hvordan det berører miljø og andre interesser.

I forkant av nye prosjekter, gjennomføres omfattende og formaliserte prosesser med mulighetsstudier og konsekvensanalyser både på overordnet nivå og ned til konkrete detaljer i hvert enkelt prosjekt. Figur på side 30 gir en oversikt over de ulike trinnene i en konsesjonsprosess, og hvordan interessenter og berørte parter involveres i de ulike trinnene.

For større utbyggingsprosjekter utarbeider Statnett en Miljø-, transport og anleggsplan (MTA-plan) som skal godkjennes av NVE før anleggsstart. Her redegjøres det for hvordan Statnett skal gjennomføre anleggsarbeidet slik at lokale og regionale hensyn og miljøverdier blir ivarett på en best mulig måte. Planen er underlag for kontrakter med entreprenører. Statnett har lokale medarbeidere som følger opp utbygging og ser til at konsesjonsvilkår og MTA-planens krav blir etterlevd. Virksomheten har lokalt stasjonerte miljøkontrollører og grunneierkontakter som følger opp dette i samarbeid med byggeledelsen. NVE gjennomfører miljøtilsyn.

Konflikter og adgang til å klage

Statnett har en bred kontaktflate og opererer i hele landet. Dette medfører at det vil oppstå interessentmotsetninger og konflikter fra tid til annen, enten det gjelder Statnetts utøvelse av systemansvaret, utformingen av tariff for sentralnettet, eller måten Statnett utfører utbyggingsprosjekter på.

Statnett tilstreber alltid å få til minnelige avtaler med berørte grunneiere og rettighetshavere, og oppnår frivillige avtaler i de aller fleste sakene. I tilfeller der frivillige avtaler ikke oppnås, gjennomføres grunn- og rettighetsservise med hjemmel i ekspropriasjonstillatelse gitt av konsesjonsmyndigheten.

Klager på vedtak etter forskrift om systemansvaret følger Energiloven og forvaltningslovens regler. Klager på tariffvedtak går til NVE og OED er ankeinstans. Klager på konsesjonsvedtak går til NVE og OED er klageinstans, der NVE er konsesjonsmyndighet. For de største prosjektene er OED konsesjonsmyndighet, vedtaket er da endelig og kan ikke påklages.

Andre klager i forbindelse med prosjekter hvor Statnett er netteier og utbygger håndteres løpende av prosjektene. Det føres ingen sentral logg over denne typen henvendelser, men dette besvares via det til enhver tid gjeldende prosjekt. Det arbeides med å utarbeide en metodikk for å kunne rapportere på denne typen henvendelser i fremtiden.

Elektromagnetiske felt

Alle elektriske anlegg omgis av elektriske og elektromagnetiske felt. Statens Strålevern er statens fagmyndighet for felt fra elektriske installasjoner. Lovgrunnlaget er Strålevernloven og Strålevernforskriften.

Elektriske felt Grenseverdiene for elektriske felt er på 5 kV/meter og kan bli overskredet under Statnetts 420 kV-ledninger der linene henger lavest. De elektriske feltene kan oppleves ubehagelige, men regnes ikke som helseskadelige. De elektriske feltene vil normalt skjermes effektivt av vegetasjon og bygninger. Statnett prosjekterer nye ledninger slik at grenseverdien for elektriske felt og eksponering for befolkningen ikke overskrides der det er ferdsel. Elektriske felt kan gi opplading av ledende gjenstander og gnistutlading ved berøring. Avledere eller skjerming kan være aktuelt der dette skaper ubehag.

Magnetfelt Verdens helseorganisasjon (WHO) har klassifisert magnetfelt fra høyspentledninger som mulig kreftfremkallende. Det er usikkert om det er en sammenheng mellom nærhet til høyspentanlegg og kreftfare, men myndighetene har valgt å følge et varsomhetsprinsipp og har satt et utredningsnivå (0,4 mikrotlesla).

Statnett følger myndighetenes prinsipp om at eksponeringen fra magnetfelt skal holdes så lav som praktisk mulig. Ved planlegging av nye kraftledninger tilstreber Statnett å holde så stor avstand til eksisterende boligbebyggelse at magnetfeltet fra ledningen er under 0,4 mikrotlesla. Dette kan føre til at traséene berører verdifulle natur- og friluftsområder. Ofte utredes derfor alternative løsninger, og endelig beslutning om valg av trasé tas av konsesjonsgivende myndighet.

Statnett sørger for å være oppdatert på forskning om eventuelle helsevirkninger av elektromagnetiske felt fra høyspentledninger. Statnett har selv bidratt til økt kunnskapsformidling på dette området, både gjennom bestilt forskning og finansielt bidrag til ulike studier.

9. Innovasjon og FoU-arbeid

Statnett er inne i en periode med et historisk høyt investeringsnivå og har en viktig rolle i utformingen av neste generasjon kraftsystem. Dette forutsetter utvikling av ny teknologi, nye metoder og nye løsninger gjennom et aktivt FoU-arbeid. Det krever at Statnett undersøker muligheter og bygger kompetanse innenfor neste generasjon kraft-

system. Statnetts FoU-innsats har medført besparelser for Statnett og det norske samfunnet. FoU bidrar dermed aktivt til Statnetts kostnadseffektiviseringsprogram. FoU har blant annet også bidratt med innovative teknologier og løsninger som bedrer sikkerheten, reduserer kostnader og leder til raskere og mer effektiv gjennomføring av Statnetts arbeid.

Forskning og utvikling er et strategisk verktøy for å oppnå Statnetts overordnede konsernstrategi. Fra 2015 til 2019 er FoU-satsningen delt i tre hovedprogram:

- **Bærekraftig systemutvikling:** Utvikling av verktøy, metoder og ny teknologi som sikrer en bærekraftig utvikling av fremtidens kraftsystem. Programmet inneholder delprogrammene: Miljø og samfunn, Ny teknologi og løsninger, samt Analyseverktøy.
- **Innovativ teknologi:** Utvikling av metoder for å kunne bygge både ledninger, kabler og stasjoner sikrere, raskere og billigere. Programmet inneholder delprogrammene: Lean line, Lean cable, Lean substation og Strategisk kompetanse innenfor innovativ teknologi.
- **Smarte nett:** Utvikling av nye løsninger som kan bidra til bedre utnyttelse av nettet, sikrere drift og lavere driftskostnader. Programmet inneholder delprogrammene Smart grid, Strategisk FoU initiativ og Strategisk kompetanse innenfor drift av kraftnett.

Statnetts FoU budsjett er cirka 70 millioner kroner. I 2015 har FoU spisset porteføljen og hatt fokus på kommunikasjon. Blant annet har FoU vært mer synlig i fagblad, og arrangert Statnett FoU konferanse med deltagelse fra leverandørindustrien, journalister og interne aktører i kraftbransjen. Agenda for konferansen var resultater fra programperioden 2012 – 2014. Mer informasjon om FoU-prosjektene finnes på <http://www.statnett.no/Samfunnsoppdrag/fou/>

10. Om rapporten

Statnett rapporterer samfunnsansvar i henhold til Global Reporting Initiative (GRI) sine retningslinjer for el-bransjen (GRI Sustainability Reporting Guidelines & Electric Utility Sector Disclosures). Statnett mener rapporteringen i all hovedsak er i samsvar med GRIs rapporteringsprinsipper og at rapporteringen tilfredsstillende nivå «Core» i Global Reporting Initiative, versjon G4. I tabellen nedenfor gis henvisning til hvor informasjon om de ulike GRI-indikatorene er gitt i årsrapporten, enten dette gir en hel eller delvis besvarelse.

Statnett anser at rapporteringen dekker de krav som er nedfelt i utvidelsen av Regnskapsloven § 3–3c, som ble vedtatt i 2013. Rapporteringen om samfunnsansvar omfatter hele Statnetts virksomhet, inkludert heleide datterselskaper og deleide selskaper hvor Statnett har bestemmende innflytelse, der ikke annet er presisert. Generelt er data innhentet og sammenstilt slik at fremstillingen blir enhetlig og hensiktsmessig. Det er lagt vekt på å sikre at opplysningene er fullstendige og korrekte, men det kan likevel være noe usikkerhet knyttet til deler av dataene.

Statnetts samfunns-
oppdrag: Forsyningssikkerhet,
og bidra til verdiskaping og
bedre klimaløsninger

GRI

Generell informasjon

GRI - indikator	Beskrivelse	Rapportering	Utelatelser
Strategi og analyse			
G4-1	Uttalelse fra administrerende direktør	s. 4-5	
Organisasjonsprofil			
G4-3	Navn på organisasjonen	Statnett SF	
G4-4	De viktigste produktene og/eller tjenestene	s. 9	
G4-5	Lokalisering av organisasjonens hovedkontor	Oslo, Nydalen	
G4-6	Antall land der organisasjonen har virksomhet	s. 9, Note 16 s. 112	
G4-7	Eierskap og juridisk selskapsform	s. 9, Note 16 s. 112	
G4-8	Beskrivelse av de markedene organisasjonen opererer i	s. 9, Note 16 s. 112	
G4-9	Organisasjonens størrelse og omfang	s. 19	
G4-10	Totalt antall ansatte, etter ansettelsestype, ansettelseskontrakt og region, fordelt på kjønn	s. 28 Av de fast ansatte arbeider 22 i deltidsstillinger, hvorav 17 er kvinner. Statnett opererer i Norge og rapporterer på det som en region. Vesentlig andel innleide via underentreprenører. Ingen spesielle sesongvariasjoner i arbeidsstokken.	Tilsvarende statistikk for underentreprenører er ikke tilgjengelig
G4-11	Prosent medarbeidere som er dekket av kollektive tariffavtaler	s. 21	Tall for fagorganisering hos underentreprenører ikke tilgjengelig.
G4-12	Beskrivelse av selskapets leverandørkjede	s. 29	
G4-13	Vesentlige endringer i løpet av rapporteringsperioden som gjelder størrelse, struktur eller eierskap	Ingen	
G4-14	Beskrivelse av om og hvordan man anvender "føre-var"-prinsippet i organisasjonen	s. 25	
G4-15	Eksterne initiativer, chartre eller prinsipper for det økonomiske, miljømessige eller samfunnmessige området som organisasjonen støtter eller har gitt sin tilslutning til	Ingen	
G4-16	Medlemskap i sammenslutninger eller nasjonale/internasjonale lobbyorganisasjoner der organisasjonen har en rolle i styrende organer, deltar i prosjekter eller komiteer eller gir vesentlig økonomisk støtte	s. 53	

GRI - indikator	Beskrivelse	Rapportering	Utelatelser
Vesentlige aspekter og avgrensninger for rapportering			
G4-17	Oversikt over alle enhetene som omfattes av organisasjonens årsregnskap eller tilsvarende dokumenter	s. 9 og s. 11, Note 16 s. 112	
G4-18	Beskrivelse av prosess for å definere rapportens innhold og avgrensninger samt implementering av rapporteringsprinsippene	s. 20	
G4-19	Oversikt over alle tema som er identifisert som vesentlige	s. 21	
G4-20	Rapporter avgrensning for vesentlig tema internt i organisasjonen	Ingen spesielle avgrensninger	
G4-21	Rapporter avgrensning for vesentlig tema utenfor organisasjonen	Hovedfokus på forhold hos underentreprenører og innkjøp over 500.000 NOK	
G4-22	Endring av historiske data fra tidligere rapporter	Ingen	
G4-23	Vesentlige endringer fra forrige rapport med hensyn til innholdets omfang, avgrensning av rapporten eller målemetoder	Overgang til rapportering på versjon G4 av GRI.	
Interessentdialog			
G4-24	Interessentgrupper som organisasjonen er i dialog med	s. 20-21, s. 30	
G4-25	Beskrivelse av hvordan organisasjonen velger relevante interessenter	s. 20-21, s. 30	
G4-26	Tilnærming til interessentsamarbeid, inkludert hvor ofte interessentene involveres fordelt på type og interessentgruppe	s. 20-21, s. 30	Ikke rapportert per interessentgruppe
G4-27	Viktige temaer og spørsmål som er blitt tatt opp gjennom dialog med interessenter og selskapets respons	s. 20-21, s. 30	Ikke rapportert per interessentgruppe
Rapporteringsprofil			
G4-28	Rapporteringsperiode	2015	
G4-29	Dato for utgivelse av forrige rapport	Mars 2015	
G4-30	Rapporteringsfrekvens	Årlig	
G4-31	Kontaktperson for spørsmål vedrørende rapporten	Knut Hundhammer	
G4-32	Rapporteringsnivå	GRI G4 Core	
G4-33	Retningslinjer og gjeldende praksis for ekstern verifikasjon av rapporteringen	GRI-rapporten er ikke eksternt verifisert	
Styring			
G4-34	Organisasjonens styringsstruktur, herunder øverste myndighet og komiteer som er ansvarlige for beslutninger på økonomiske, miljømessige og samfunnmessige temaer	s. 20, s. 43	

GRI indikator	Beskrivelse	Rapportering	Utelatelser
Etikk og integritet			
G4-56	Organisasjonens verdier, prinsipper, standarder og normer for adferd	s. 22, s. 42	
Sektorspesifikke generelle indikatorer			
G4-EU3	Antall kundekontoer fordelt på type (boliger, kommersielle, etc)	Statnett har utelukkende profesjonelle kunder i sentralnettet. Disse kundene deles inn i tre kategorier; nettselskaper (46) (regional- og distribusjonsnettselskaper), kraftprodusenter (14) og industrikunder (7) (enkeltuttak over 15 MW). Det er totalt 67 kunder i sentralnettet.	
G4-EU4	Lengde på over- og underjordiske overførings- og distribusjonslinjer	s. 26 i miljøkapitlet Linjenett og kabler varierer fra 22 kilovolt til 420 kilovolt	
G4-EU5	Utslippskvoter for CO ₂ , fordelt på ulike rammeverk for kvotehandel	s. 25	

Spesifikk informasjon

GRI - indikator	Beskrivelse	Rapportering	Utelatelser
ØKONOMI			
Økonomiske prestasjoner			
G4-EC1	Direkte økonomiske verdier skapt og distribuert	s. 22	
G4-EC2	Økonomiske konsekvenser og andre risikoer og muligheter for organisasjonen som følge av klimaendringer	s. 23	Økonomisk konsekvenser ikke rapportert
Forskning og utvikling			
DMA	Aktiviteter innen forskning og utvikling knyttet til sikker og bærekraftig strømforsyning	s. 32	
Systemeffektivitet			
G4-EU12	Nettap som prosent av total kraftoverføring	s. 24 Kun teknisk tap relevant. Nettap som andel av totalt transportert kraft er beregnet som nettap dividert på total krafttransport i sentralnettet. Total krafttransport er beregnet som total importert kraft + total innenlands produksjon (korrigert for kraftproduksjon brukt lokalt utenom sentralnettet).	
YTRE MILJØ			
Materialer			
G4-EN1	Forbruk av materialer etter vekt eller volum	s. 25	Forbruk av materialer ikke rapportert etter vekt eller volum grunnet manglende data. Forbedringer implementeres i 2016
Biodiversitet			
G4-EN11	Operasjonell virksomhet i eller i nærheten av vernede områder eller områder med høyt biologisk mangfold	s. 25	
G4-EN12	Beskrivelse av vesentlig påvirkning på vernede områder eller områder med høyt biologisk mangfold	s. 25	
Utslipp			
G4-EN15	Direkte klimagassutslipp (scope 1)	s. 24 Utslippsfaktorer DEFRA og UNFCCC	
G4-EN16	Indirekte klimagassutslipp (scope 2)	s. 24 Utslippsfaktorer fra NVE	
G4-EN17	Andre indirekte klimagassutslipp (scope 3)	s. 24 Utslippsfaktorer beregnet fra DEFRA, SAS, OFVAS og SSB	
G4-18	CO ₂ -intensitet	s. 24	
Utslipp og avfall			
G4-EN23	Totalvekt på avfall etter type og håndteringsmetode	s. 26	Rapportert etter avfallsfraksjoner

GRI - indikator	Beskrivelse	Rapportering	Utelatelser
Transport			
G4-EN30	Betydelig miljømessig påvirkning fra transport av produkter og andre varer og materialer for organisasjonens virksomhet, og transport av arbeidsstyrken	s. 26	
Vurdering av leverandører med hensyn til ivaretagelse av miljøkriterier			
G4-EN32	Andel av nye leverandører screenet med hensyn til miljøkrav	s. 29 Rapportert for alle innkjøp over 500.000 NOK	
MEDARBEIDERE			
Arbeidsmiljø og sikkerhet			
G4-LA6	Omfanget av skader, yrkesrelaterte sykdommer, sykefravær og samlet antall arbeidsrelaterte dødsfall, etter region og kjønn, beregnet som prosentandeler	s. 27 Norge rapporteres som én region.	Skade- og sykefravær Ikke rapportert etter kjønn av anonymitetshensyn. HMS-statistikk for underentreprenører inkluderer arbeid utført direkte på prosjektene.
Vurdering av leverandører med hensyn til ivaretagelse av arbeidsforholdskriterier			
G4-LA14	Andel av nye leverandører screenet mht. krav til arbeidsforhold	s. 29 Rapportert for alle innkjøp over 500.000 NOK	
MENNESKERETTIGHETER			
Ikke-diskriminering			
G4-HR3	Totalt antall tilfeller av diskriminering og antall korrigerende tiltak	s. 22	
SAMFUNN			
Lokalsamfunn			
G4-SO1	Andel av virksomheten som er i dialog med lokalsamfunn, har gjort konsekvensutredninger og gjennomført utviklingsprogrammer	s. 30-32	
Anti-korrupsjon			
G4-SO5	Bekreftede tilfeller av korrupsjon og korrigerende tiltak	s. 22	
Vurdering av leverandørers påvirkning på samfunnet			
G4-SO9	Andel av nye leverandører som ble screenet med hensyn på krav vedrørende påvirkning på samfunnet	s. 29 Rapportert for alle innkjøp over 500.000 NOK	
Kunders helse og sikkerhet			
G4-PR1	Prosentandel av vesentlige produkt- og tjenestekategorier der helse- og sikkerhetsaspekter vurderes for forbedring	s. 32	
G4-EU25	Antall skader og dødsfall blant offentligheten der organisasjonens eiendeler er involvert	Null antall skader og dødsfall	
Tilgang			
G4-EU28	Strømbryddsfrekvens	s. 22	Rapportert som perioder med N-0 og frekvensavvik.

Statnett har investert for 5,8 milliarder kroner i 2015

Foretaksstyring

Statnetts prinsipper for foretaksstyring skal gjøre Statnett-konsernet i stand til å levere på sitt samfunnsoppdrag ved å klargjøre rollefordeling mellom eier, styret og administrasjonen og etablere rammer for hvordan konsernet ledes og styres. Statnett følger statens prinsipper for god eierstyring og selskapsledelse, og har i tillegg valgt å redegjøre for etterlevelse av Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse (www.nues.no). Avvik fra anbefalingen forklares.

Regnskapslovens føringer om redegjørelse om foretaksstyring dekkes ved at krav i § 3-3b punkt 4, 7 og 8 er dekket i teksten under.

1. Redegjørelse for eierstyring og selskapsledelse

Statnett SF er et statsforetak opprettet i henhold til Statsforetaksloven og eid av staten ved Olje- og energidepartementet (OED). Foretaket er et selvstendig rettsobjekt og står selv ansvarlig for sine forpliktelser.

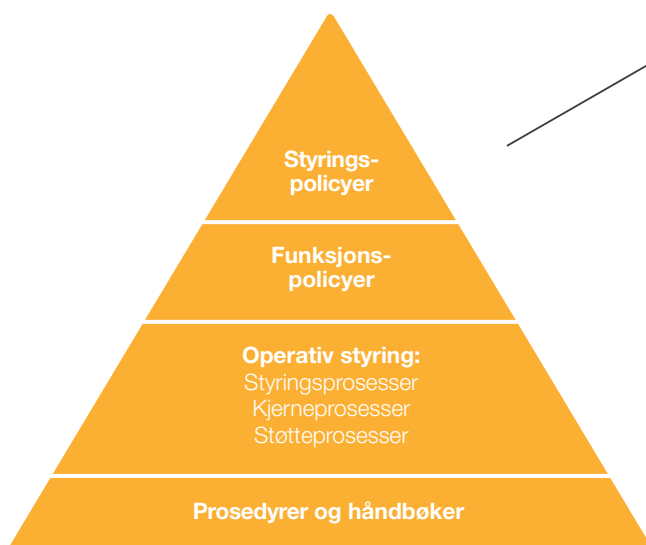
God foretaksstyring er en forutsetning for stabil verdiskaping over tid og bidrar til at Statnett leverer produkter og tjenester i henhold

til de krav og forventninger som stilles av eier, ansatte, kunder, leverandører, långivere og andre interessenter.

Rammene for Statnetts virksomhet ligger i statsforetaksloven, vedtektene og vedtak i foretaksmøtet. Foretaket forholder seg også til statens eierstyringsprinsipper. Energilovgivningen og konsesjoner tildelt Statnett utgjør også vesentlige føringer for virksomheten.

Styret påser at Statnett har god foretaksstyring blant annet ved å klargjøre konsernets verdigrunnlag, fastsette etiske retningslinjer og prinsipper for samfunnsansvar samt rammeverket for ledelse, styring og kontroll. Sammen med styreinstruks og instruks for konsernsjef utgjør dette sentrale styrende dokumenter i Statnett.

Statnetts rammeverk for foretaksstyring består av fire nivå av dokumentert styringsinformasjon.

Nivå 1: Retningslinjer besluttet av styret, kalt styringspolicyer. Disse omfatter verdigrunnlaget, etiske retningslinjer, policy for samfunnsansvar, policy for ledelse, styring og kontroll og policy for anleggsforvaltning.

Nivå 2: Funksjonspolicyer fremsetter felles prinsipper for beslutning og gjennomføring.

Nivå 3: Statnetts hovedprosesser, deres sekvens, leveranser, roller og ansvar, hensyntatt felles prinsipper i funksjonspolicyer og krav i instruks.

Nivå 4: Retningslinjer av operasjonell karakter som prosedyrer, instruks, sjekklister og håndbøker.

Statnett har fokus på kvalitetsstyring og kontinuerlig forbedring, og er sertifisert i henhold til PAS 55 (kvalitetsstandard for anleggsforvaltning) og ISO 14001 (miljøstyring).

2. Virksomhet

Statnett har et sektorpolitisk formål og foretakets virksomhet er tydeliggjort i vedtektene.

I Statnetts vedtekter (§ 2) heter det at "Statnett SF er systemansvarlig i det norske kraftsystemet". Som systemansvarlig har Statnett ansvaret for at det til enhver tid er momentan balanse mellom produksjon og forbruk av elektrisk kraft i Norge. Rollen som systemansvarlig er nærmere utdypet i forskrift om systemansvar.

Videre fremgår det at "foretaket skal ha ansvar for en samfunnsøkonomisk rasjonell drift og utvikling av det sentrale overføringsnettet for kraft. Statnett SF skal alene eller sammen med andre planlegge og prosjektere, bygge, eie og drive overføringsanlegg. Statnett SF skal utføre de oppgaver som det er pålagt i henhold til lovgivning og konsesjoner. Statnett SF skal for øvrig følge forretningsmessige prinsipper." Statnetts vedtekter er tilgjengelig på konsernets hjemmeside.

Statnett har konkretisert sitt oppdrag, sine verdier og sine hovedmål:

Statnetts oppdrag

Statnett skal legge til rette for utviklingen av neste generasjon kraftsystem innen 2030.

Statnetts verdier

Statnetts verdier er langsiktighet, respekt og fellesskap.

Statnetts hovedmål

- **Forsyningssikkerhet** Statnett skal sikre kraftforsyningen gjennom et nett med tilfredsstillende kapasitet og kvalitet.
- **Verdiskaping** Statnetts tjenester skal skape verdier for kunder og samfunnet.
- **Klima** Statnett skal legge til rette for bedre klimaløsninger.

Følgende innsatsområder er viktige for å realisere Statnetts målsettinger i perioden frem til 2018:

- Sørge for sikker og effektiv drift.
- Legge til rette for utviklingen av neste generasjon kraftsystem på en samfunnsøkonomisk rasjonell måte.
- Statnett skal være et sikkert, effektivt og innovativt selskap, som eier og drifter hele sentralnettet.

Innen hvert av innsatsområdene er det etablert særskilte fokusområder og tiltak som følges opp gjennom konsernets målstyringsprosess. For å realisere målet om å utvikle neste generasjon kraftsystem har Statnett en betydelig investeringsportefølje. For hvert enkelt prosjekt etableres det effektmål som skal sikre god knytning til virksomhetens målsettinger, samt resultatmål som skal sikre at prosjektene styres etter hensiktsmessige målsettinger for ferdigstillingstidspunkt, kostnad, kvalitet og HMS.

3. Selskapskapital og utbytte

I 2013 ble det besluttet å tilføre Statnett 3,25 milliarder kroner i egenkapital med målsetting om å sikre minimum 25 prosent egenkapitalandel ved utgangen av 2017. Med dette har foretaket en egenkapital som er tilpasset konsernets virksomhet og risikoprofil i perioden.

Eiers utbyttepolitikk fastsettes i Statsbudsjettet. I Prp. St 1 (2011-2012), har regjeringen fastsatt en langsiktig utbyttepolitikk på 50 prosent av definert utbyttegrunnlag. I forbindelse med tilførsel av ny egenkapital har det i henhold til Statnetts søknad ikke vært utbetalt utbytte for regnskapsåret 2013, og utbytteandel for regnskapsårene 2014 og 2015 har vært 25 prosent. Det ble søkt om 25 prosent utbytteandel også for regnskapsåret 2016. Utbyttegrunnlag er definert som konsernets årsresultat etter skatt, justert for årets endringer i saldo for mer-/mindreinntekt etter skatt.

Beslutning om kapitalforhøyelse kan kun gjøres av foretaksmøtet.

4. Likebehandling av eiere og transaksjoner med nærstående

Statnett SF eies 100 prosent av Staten ved OED. Foretaket har derfor ikke egne retningslinjer rundt likebehandling av ulike eiere. Statnett benytter verddivurderinger utarbeidet av uavhengige tredjeparter når vesentlige transaksjoner skjer mellom foretaket og nærstående parter, slik dette fremgår av lovgivningen.

Statnetts etiske retningslinjer setter krav til at ansatte melder ifra dersom det kan være spørsmål om deres habilitet.

5. Fri omsettelighet

Statnett er et statsforetak uten omsettelige eierandeler. Se figur på side 44.

6. Foretaksmøtet

OED utøver som eneste eier den øverste myndighet i foretaket gjennom foretaksmøtet.

På det ordinære foretaksmøtet skal følgende spørsmål behandles og avgjøres:

Fastsetting av Statnett SFs resultatregnskap og balanse, herunder anvendelse av årsoverskudd eller dekning av årsunderskudd, fastsetting av konsernresultatregnskapet og konsernbalanse. I tillegg behandles andre saker som etter lov eller vedtekter hører under foretaksmøtet, herunder valg av styre og fastsettelse av godtgjørelse for medlemmer av styre og styreutvalg. Styret og revisor deltar i foretaksmøtet.

OEDs myndighet i foretaket kan ikke utøves utenom foretaksmøtet. Foretaksmøtet vedtar Statnetts vedtekter, herunder Statnetts formål som setter rammer for virksomheten Statnett kan drive. Ordinært foretaksmøte holdes hvert år innen utgangen av juni måned.

7. Valgkomité

Statnett har ingen valgkomité. OED utpeker foretakets styremedlemmer i foretaksmøtet.

8. Bedriftsforsamling og styre, sammensetning og uavhengighet

Statnett har ikke bedriftsforsamling. Foretakets styre skal i henhold til vedtektene bestå av syv til ni medlemmer samt eventuelle varamedlemmer. To, eventuelt tre medlemmer og eventuelle varamedlemmer for disse velges av og blant de ansatte i foretaket etter de regler som gjelder for dette etter statsforetaksloven § 20 med tilhørende forskrifter. I henhold til statsforetaksloven § 21 blir styremedlemmer valgt for perioder av inntil to år, men blir stående til nytt styremedlem er valgt selv om tjenestetiden er utløpt.

For informasjon om hvert enkelt styremedlem, se egen omtale i årsrapporten.

Konsernsjef kan etter statsforetaksloven ikke være medlem av styret. Med unntak av ansattes representanter er styremedlemmene uavhengig av virksomheten og eier.

Styret hadde et oppmøte på 98,6 prosent i 2015. Tabellen på side 45 viser det enkelte styremedlems oppmøte i styremøter samt underutvalg.

9. Styrets arbeid

Styret har ansvaret for forsvarlig ledelse, styring og kontroll av Statnett. Styrearbeidet følger en årlig plan og styres i samsvar med vedtatt styreinstruks. Styreinstruksen avklarer rolle- og ansvarsfordelingen mellom styret, konsernsjef og internrevisor og bidrar til å ivareta styrets uavhengighet i sitt virke. Styret beslutter instruks for konsernsjef, Statnetts strategi og påser at Statnett er hensiktsmessig organisert. Styret vedtar budsjetter, påser at Statnett overholder formelle krav, lover og forskrifter, har betryggende formuesforvaltning og et godt arbeidsmiljø. I tillegg til foretaksmøter avholder OED eiermøter med styret, der formålet er å skape et uformelt forum hvor styret og eier kan utveksle meninger og diskutere saker av stor økonomisk eller strategisk betydning for Statnett. De synspunkter eier gir uttrykk for i eiermøter er innspill til Statnetts styre og administrasjon. Saker som krever tilslutning fra eier må tas opp på foretaksmøtet.

Arbeidet til styret rettes inn mot å videreutvikle Statnett-konsernet, herunder å oppnå langsiktig verdiskaping, troverdighet og forutsigbarhet, samt utøve samfunnsansvar og bidra til utviklingen av neste generasjon kraftsystem. En vesentlig del av styrets arbeid i 2015 har vært knyttet til nettutvikling og investeringsprosjekter, den løpende driften, kostnadseffektivitet, HMS samt nordisk og europeisk samarbeid. Styret har dette året lagt ned mye arbeid relatert til de nye mellomlandsforbindelsene til Tyskland og Storbritannia.

Styret skal medvirke til at det er rett sammensatt, at styrearbeidet er basert på åpenhet, tillit, kompetanse og habilitet, og at styremedlemmenes samlede kompetanse på en effektiv måte bidrar til langsiktig god verdiskaping i Statnett. Årlig foretar styret en evaluering av sitt arbeid, sin kompetanse og samarbeidet med ledelsen, med hensikt å sikre god kvalitet i styrearbeidet. Statnetts etiske retningslinjer pålegger styremedlemmer på eget initiativ å varsle om forhold som kan påvirke deres habilitet. Statnett oppfyller lovens krav om representasjon av begge kjønn i styret.

Revisjonsutvalg

Styret har opprettet et revisjonsutvalg som skal være et saksforberedende organ til styret. Styret har vedtatt instruks for revisjonsutvalget. Revisjonsutvalgets oppgaver er å forberede styrets oppfølging av regnskapsrapporteringsprosessen, overvåke systemene for risikostyring og internkontroll, inkludert foretakets internrevisjon. Videre skal revisjonsutvalget ha løpende kontakt med foretakets valgte revisor om revisjon av foretaket og vurdere å overvåke revisors uavhengighet ifølge revisorloven.

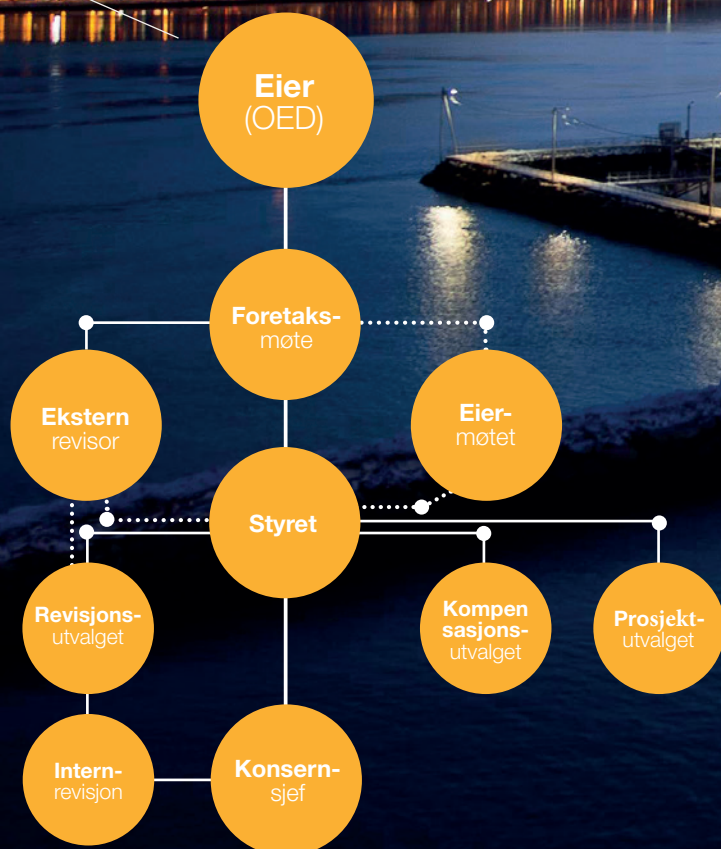
Kompensasjonsutvalg

Styret har etablert et kompensasjonsutvalg som skal bistå styret i arbeidet med å fastsette konsernsjefens ansettelsesvilkår, samt hovedprinsipper og rammer for avlønning av Statnetts konsernledelse. Styret har vedtatt instruks for kompensasjonsutvalget.

Prosjektutvalg

Styret har etablert et prosjektutvalg som skal virke som et saksforberedende organ for styret når det gjelder oppfølgingen av Statnetts utbyggingsprosjekter. Prosjektutvalget skal spesielt sikre god eierstyring av de styregodkjente utbyggingsprosjektene og skal følge opp prosjekter fra og med investeringsbeslutning i Statnetts prosjektmodell. Prosjektutvalget skal legge sine vurderinger frem for styret, men skal ikke treffe beslutninger på vegne av styret.

Styringsstruktur

Figur: Oversikt over styringsstrukturen i Statnett ved utgangen av 2015. Formelle rapporteringslinjer illustreres av heltrukne linjer.

	Styret (9 møter)	Revisjons- utvalget (8 møter)	Prosjekt- utvalget (8 møter)	Kompensa- sjonsutvalget (6 møter)
Kolbjørn Almid (Styreleder til og med juni)	5			
Per Hjorth (Styreleder fra og med juli og leder av revisjonsutvalget til og med august)	9	5		
Maria Sandsmark	9	8		
Egil Gjesteland	9		8	
Kirsten Indgjerd Værdal	7			6
Synne Larsen Homble	9			6
Trine Pande-Rolfsen	9		1	
Steinar Jøråndstad	9	8		
Pål Erland Opgård	9		8	6
Einar Anders Strømsvåg (Tiltrådte styret i juni og leder av revisjonsutvalget fra og med september)	4	3		

10. Risikostyring og internkontroll

Statnett har en systematisk gjennomgang av risiko i virksomheten og styret mottar kvartalsvis risikoreport. For ytterligere beskrivelse av Statnetts rammeverk og utøvelse av risikostyring, se separat beretning om risikostyring i årsrapporten.

Statnetts etiske retningslinjer og verdigrunnlag danner sammen med foretakets organisering, virksomhetsstyring og rapporteringslinjer grunnlaget for et godt internt kontrollmiljø. Internkontroll er en integrert del av virksomhetsstyringen og er basert på prinsippet om tre forsvarslinjer (leder, policyansvarlig/stab og internrevisor). Som en del av oppfølgingen gjennomføres månedlig rapportering av HMS-resultater og kvartalsvis ledelsesrapportering inkludert Statnetts finansielle utvikling og stilling. For å styrke internkontrollen og øke konsernets kostnadseffektivitet, pågår et omfattende arbeid med å kartlegge konsernets viktigste arbeidsprosesser. Samtidig forbedres dokumentstyringen, særlig med tanke på styrende dokumentasjon, og det er lagt bedre til rette for behandling av avvik og uønskede hendelser. Sammen med tydeligere retningslinjer for internkontroll og et styrket internrevisjonsprogram vil dette danne et forbedret rammeverk for internkontroll i Statnett. Styret gjennomfører årlig en vurdering av foretakets internkontroll.

Statnett har til og med 2015 offentliggjort finansielle rapporter kvartalsvis. Fra 2016 vil offentliggjøring av finansielle rapporter skje halvårlig. Beslutningen er tatt med bakgrunn i en vurdering av virksomhetens natur som endrer seg lite fra kvartal til kvartal, og at behovet for finansiell informasjon til markedet vil bli ivarettatt tilfredsstillende. Ekstern og intern rapportering behandles i konsernledelse, revisjonsutvalg og styret.

Internkontroll og finansiell rapportering

Det er utarbeidet en egen policy for regnskap og finansiell rapportering. Det er etablert en oversikt over kontrollaktiviteter som gjennomføres for å sikre korrekt regnskapsrapportering, og ved behov gjennomføres risikovurderinger av de viktigste prosessene. Revisjonsutvalg, internrevisor og styret overvåker foretakets systemer for internkontroll.

Internkontroll og NUES-redegjørelse

Statnett følger statens egne prinsipper for eierstyring og selskapsledelse og anbefalingene fra Norsk utvalg for eierstyring og selskapsledelse (NUES) så langt de passer. Prinsippene og anbefalingene retter seg mot forvaltningen av statens eierinteresser i alle statlige selskaper enten de er heleide eller deleide og omhandler vesentlige forhold som likebehandling, åpenhet, uavhengighet, styresammensetning og styrets rolle. NUES-redegjørelsen fremlegges styret som en del av foretakets årlige internkontrollrapport.

Etiske retningslinjer

Statnetts etiske retningslinjer dekker områder som er viktige for å sikre god forretningsetikk i alle aspekter av konsernets aktiviteter. De inneholder konkrete og praktiske regler, og setter standarder for hvordan den enkelte ansatte skal agere. Statnett har oppnevnt et etikkombud som ivaretar arbeidsmiljølovens krav om tilrettelegging for varsling av kritikkverdige forhold, og er varslingskanal både for ansatte og personer som ikke er ansatt i Statnett. Overtredelse av etiske retningslinjer kan resultere i sanksjoner, avhengig av bruddets art og omfang. Etiske retningslinjer gjelder for styremedlemmer, ledere, ansatte, innleid personell og andre som handler på vegne av Statnett.

Etiske retningslinjer for leverandører

Statnett legger stor vekt på at leverandører og samarbeidspartnere tilfredsstillende konsernets etiske retningslinjer for leverandører. Forpliktelse til å etterleve disse etiske kravene avtales i kontraktene med leverandører. Det følges opp med inspeksjoner og revisjoner at kravene etterleves under gjennomføring av kontraktene. De etiske retningslinjene for ansatte og leverandører er i sin helhet tilgjengelige på Statnetts hjemmesider.

11. Godtgjørelse til styret

Detaljert oversikt over godtgjørelse til Styret finnes i note 19 i årsregnskapet.

Styremedlemmenes honorarer er ikke knyttet til resultat, opsjonsprogram eller liknende.

12. Godtgjørelse til ledende ansatte

Statnett følger de retningslinjer som gjelder for lederlønninger i statlig eid virksomhet. I samsvar med vedtektenes § 8 utarbeider styret en erklæring om lederlønninger i samsvar med allmennaksjelovens regler, regnskapsloven og retningslinjer for statlig eierskap.

Detaljert oversikt over godtgjørelse til ledende ansatte finnes i note 19 i årsregnskapet.

13. Informasjon og kommunikasjon

Åpenhet

Statnett er underlagt 'Offentleglova' (med noen særskilte begrensninger), regler om informasjon til kraftmarkedet og sikkerhets- og beredskapslovgivningen. Statnett distribuerer finansiell og operasjonell informasjon i samsvar med lovgivningen og praktiserer både mer offentlighet og åpenhet. Finansiell og operasjonell informasjon, samt foretakets finansielle kalender, gjøres tilgjengelig på Statnetts hjemmesider.

Eiermøtet

I tillegg til dialogen med eierne i foretaksmøtet legger eier til rette for at styret kan kommunisere med eier også utenfor foretaksmøtet. Eiermøtet er opprettet som et uformelt forum hvor styret og eier kan utveksle meninger og diskutere saker av stor økonomisk eller strategisk betydning for Statnett. De synspunkter eier gir uttrykk for i eiermøtet er innspill til Statnetts administrasjon og styre. Saker som krever tilslutning fra eier må tas opp på foretaksmøtet.

14. Selskapsovertakelse

Statnett SF er et statsforetak. Salg av eierandeler vil innebære om-danning av selskapsform som krever lovendring gjennom samtykke fra Stortinget.

15. Revisor

Ekstern revisor er valgt av foretaksmøtet og er uavhengig i forhold til Statnett. Ernst & Young AS har vært konsernets eksterne revisor i 2015. Revisor fremlegger for revisjonsutvalget en årlig plan for arbeidet. Revisor møter i revisjonsutvalget når relevante saker er

til behandling. Revisor deltar i styremøter som behandler årsregnskapet. Revisor har et årlig møte med styret uten at ledelsen er til stede. Revisjonsutvalget vurderer og gir sin innstilling til valg av ekstern revisor og har ansvar for å overvåke revisors uavhengighet. Som en viktig del av arbeidet med å sikre revisors uavhengighet har styret fastsatt retningslinjer for konsernets adgang til å benytte ekstern revisor til andre tjenester enn revisjon. Revisor går hvert år gjennom selskapets interne kontroll med revisjonsutvalget. Opplysninger om revisors honorar fordelt på revisjon og andre tjenester finnes i note 23 i årsregnskapet.

Befolkningsvekst i de store byene påvirker behov for utvikling i sentralnett

Risikostyring

Rammeverk for risikostyring

Statnett utøver helhetlig risikostyring på en måte som reflekterer at virksomheten forvalter en kritisk infrastruktur i samfunnet, og at Statnett er i en fase med et omfattende utbyggingsprogram og vekst i anleggsmasse. Rammeverket for risikostyring er basert på den globalt anerkjente ISO 31000 standarden med relevante tilpasninger for å ivareta Statnetts interne behov og eksterne krav. Risikostyringen dekker hele virksomhetens perspektiv, inkludert strategiske, markedsmessige, operasjonelle og finansielle forhold. Risiko med potensiell konsekvens for HMS, forsyning av elektrisk kraft, økonomi og omdømme eller etterlevelse kartlegges, og konsekvenser på virksomhetsnivå har prioritet.

Statnett jobber systematisk med forbedring av risikostyring og har i løpet av 2015 gjennomført en rekke tiltak for å styrke prosesser, systemer og kompetanse knyttet til risikostyring. Dette har blant annet inkludert:

- Oppdatering av metode og kriterier for vurdering av risiko for å legge til rette for konsistent vurdering og rapportering av risiko på tvers av organisasjonen. Dette inkluderer mer spesifikke handlingsregler for håndtering og oppfølging av risiko som overstiger virksomhetens risikotoleranse.
- Anskaffelse og konfigurering av et IT-verktøy for å forbedre kvaliteten og tilgjengeligheten på risikoinformasjon, og legge til rette for effektiv analyse og rapportering av risiko. Verktøyet har blitt implementert som en pilot innenfor utvalgte risikoområder og vil bli implementert innenfor flere områder i løpet av 2016.
- Ansettelse av flere dedikerte spesialister for å øke divisjonenes kompetanse og kapasitet knyttet til risikostyring. Det har også vært fokusert på økt samarbeid og koordinering på tvers av divisjoner og funksjoner.

Statnett sertifiseres årlig i henhold til den internasjonale PAS55 standarden for anleggsforvaltning. Risikostyring utgjør en viktig del av denne standarden og Statnett har de siste årene operert med et avvik innenfor dette området. Dette avviket ble lukket i forbindelse med revisjonen i 2015 som et resultat av systematisk forbedringsarbeid. Med bakgrunn i en filosofi om kontinuerlig forbedring har Statnett også planlagt forbedringstiltak i 2016, både på konsern- og divisjonsnivå. Fremdrift i henhold til forbedringsplanen rapporteres jevnlig til revisjonsutvalget og styret.

I tillegg til forbedringsarbeidet gjennomfører Statnett også systematiske gjennomganger av risiko i virksomheten. Styret mottar risikoreport for konsernet to ganger i året. Alle styregodkjente utbyggingsprosjekter rapporteres til styret, og inkluderer oppdatert risikobilde per prosjekt. Statnetts virksomhet er gjenstand for en omfattende regulering fra flere myndighetsorgan. Statnetts etterlevelse av dette regelverket er med på å sikre lav risiko i forsyning av elektrisk kraft.

Under følger en beskrivelse av utvalgte risikoer innen Statnetts prioriterte risiko-områder.

HMS

Statnetts arbeid, både i forbindelse med utbygging, drift og vedlikehold, innebærer arbeidsoperasjoner med risiko for alvorlig personskade. Eksempler er helikopterhavari, fall fra høyde, skade i forbindelse med tungt maskineri, strømgjennomgang, trafikkulykker, sprengningsulykker, dykkerulykker og skipshavari.

Etter flere års positiv utvikling har antall fraværsskader i 2015 økt i forhold til 2014 (28 mot 19) til tross for at aktivitetsnivået har vært ganske likt. Samtidig er det en klar trend i retning av at personskadene blir mindre alvorlig og at fraværets lengde reduseres.

HMS-risiko reduseres ved gode og dokumenterte arbeidsprosesser, gjennomføring av risikoanalyser i planlegging og gjennomføring, tett samarbeid med leverandørene, innrapportering av hendelser og nestenulykker i et læringsperspektiv, betydelig lederoppfølging samt en samlet sikkerhetskultur. Statnett har god dekning av prosedyrer som regulerer utførelsen av risikofylte operasjoner og disse revideres jevnlig. Statnett legger vekt på å være en tydelig kravstiller i samarbeid med leverandører. Økt grad av etterlevelse vil redusere risikonivået. Det jobbes med å forsterke sikkerhetskulturen ved innføring av kollegaprogrammet "SIKKER", utdeling av SIKKER-prisen (HMS-pris) og økt bruk av granskninger.

Det jobbes også aktivt med forebyggende arbeid for å redusere sannsynlighet for hendelser med konsekvens for ytre miljø. Det medfører at det generelt er få hendelser med høyt risikopotensiale.

Risiko for avbrudd i strømforsyningen

Avbrudd i strømforsyningen kan oppstå ved enkeltfeil i N-0-drift eller ved flere samtidige feil i situasjoner med normal driftssikkerhet. Antall timer med N-0 er avhengig av nettstruktur, forbruksnivå samt omfang av utkoblinger i nettet på grunn av feil, vedlikehold og ombygginger.

Økning i antall timer med N-0-drift øker sannsynligheten for avbrudd i forsyningen. Noe forbruk forsynes med N-0 til enhver tid, som for eksempel prosessanlegget for Ormen Lange på Nyhamna. Etter at Statnett fikk konsesjon for oppstart av reservekraftverket på Nyhamna er konsekvensene ved utfall av 420 kV Viklandet-Fræna redusert ved lengre avbrudd. Reservekraftverket avhjelper imidlertid ikke de kortere utfallene.

I områder som forsynes med N-1-drift må minst to feil oppstå for at det skal bli avbrudd i forsyningen. De mest vanlige årsakene til samtidige feil er ekstremvær, operasjonelle hendelser under arbeid i nettet samt andre eksterne hendelser. Samtidige feil er mindre sannsynlig enn enkeltfeil, men kan potensielt gi avbrudd i større omfang og varighet.

For å unngå avbrudd og redusere konsekvenser gjennomføres et kontinuerlig forbedringsarbeid. De viktigste risikoreducerende tiltakene er Statnetts investeringsprosjekter. I ordinær drift gjennomføres forebyggende vedlikehold, løpende inspeksjoner og det sørges for tilgjengelig reservemateriell. Enkeltkomponenter skiftes ved behov. Videre utarbeides det beredskapsplaner og jevnlig beredskapsøvelser avholdes.

Risiko i systemdrift

Frekvenskvaliteten i Norden, målt som antall minutter utenfor frekvensbåndet 49,9 - 50,1 Hz, er dårligere enn ønsket. Frekvensavvik er en indikator på risikoen i systemet. Dersom det oppstår en hendelse i det nordiske kraftsystemet i en situasjon som ikke kan dekkes ved tilgjengelige reserver, vil frekvensen kunne falle til et nivå slik at forbruk faller ut. Statnett har sammen med de øvrige nordiske TSO-ene innført en automatisk reserve, automatic Frequency Restoration Reserves (aFRR, omtalt som sekundærreserver), som skal bidra til å redusere frekvensavviket. Markedet for aFRR er i en innkjøringsfase med begrenset volum og har derfor foreløpig gitt begrenset effekt på frekvenskvaliteten. Erfaringen er at aFRR bidrar til å øke frekvenskvaliteten når den er tilgjengelig.

Energitilgang

Risiko relatert til energitilgang for systemet som helhet vurderes for tiden som normal. Tiltak for å redusere risikoen er blant annet kjøp av energioptaksjoner fra store forbrukere.

IKT - sikkerhet

Trusselen mot kritisk IKT-infrastruktur i samfunnet er økende. Statnett har en rekke kritiske IKT-tjenester som ved bortfall kan gjøre det utfordrende å håndtere systemdriften, for eksempel ved feil på nettanlegg eller store endringer i produksjon og forbruk. Statnett har forsterket innsatsen innen informasjonssikkerhet, og samarbeider tett med andre aktører i kraftbransjen og nasjonale myndigheter for å øke motstandskraften mot dataangrep.

Omdømmerisiko

Det er viktig å ha gode prosesser for vurdering av organisasjonens omdømmerisiko og dette krever et godt samarbeid internt i hele organisasjonen. Energibransjen er betydelig regulert og utvikling-

strenden går i retning av mer regulering for å oppnå politiske mål. Kraftlinjer er historisk omstridte naturinngrep og Statnett berører store deler av landets kommuner med anlegg som skal gjennomgå en opprusting de kommende tiårene. Statnett er avhengig av samfunnsaksept for naturinngrepene som følger av virksomheten. Et bredt Stortingsflertall står samlet rundt alle vesentlige deler av Nettmeldingen som i stor grad omfavner Statnetts virksomhet.

Mislighetsrisiko

Mislighet foreligger når ansatte, tillitsvalgte eller forbindelser benytter seg av gitt tillit for å oppnå en uberettiget fordel. Viktige tiltak for å redusere risikoen er Statnetts verdigrunnlag og etiske retningslinjer, strukturerte prosesser blant annet i forbindelse med anskaffelser og leders løpende oppfølging og internkontroll.

Markedsrisiko

Markedsrisiko styres sentralt, og det utføres kontroll med at eksponering ikke går utover tildelte mandater. Eiendeler, ansvar og personell forsikres på konsernnivå. Det gjennomføres en koordinert kartlegging av eksponering og etableres en forsikringsportefølje gjennom Statnett Forsikring AS og det åpne forsikringsmarkedet.

Finansiell risiko

Styret har gitt prinsipper for finansiell risikostyring for Statnett gjennom vedtatt finanspolicy. Basert på finanspolicy er det fastsatt spesifikke rammer for finansforvaltningen, herunder rammer for kredittisiko, oppgjørsrisiko og motpartsrisiko, samt instruks for gjennomføring av finansielle transaksjoner. Det er etablert interne kontrollrutiner som utføres på en uavhengig måte.

Finansieringsrisiko

Statnett har tilgang til flere lånemarkeder og har en spredt forfallsstruktur på lån, noe som reduserer sannsynligheten for at Statnett ikke får refinansiert sine lån i perioder med liten tilgjengelighet på kapital. For å sikre finansiering av drift og investeringer på rullerende 12 måneders basis, uten opptak av nye lån, har foretaket en trekkfasilitet på 6,5 milliarder kroner med løpetid til januar 2018. Statnett har kredittrating for langsiktige låneopptak på A+ og A2 fra henholdsvis Standard & Poor's og Moody's Investor Service.

Valutarisiko

Statnetts inntekter er i hovedsak i norske kroner, mens deler av konsernets kostnader er i utenlandsk valuta. Valutarisikoen minimeres blant annet ved at valutaeksponering knyttet til store innkjøp i investeringsprosjekter sikres med valutaterminer, samt gjennom inntektsreguleringen til foretaket. Alle Statnetts lån i utenlandsk valuta er konvertert til norske kroner gjennom valuta-bytteavtaler.

Renterisiko

Konsernet er eksponert for renterisiko gjennom låneporteføljen, likviditetsporteføljen og finansielle sikringer. Videre er Statnett SF eksponert for rentenivå som legges til grunn for nettvirksomhetens inntektsramme (NVE-renten). Statnett reduserer renterisikoen og

svingningene i resultatet ved å tilpasse renten på Statnetts gjeld slik at den korrelerer mest mulig med NVE-renten. For å oppnå den ønskede rentebinding på foretakets gjeld benyttes rente-bytteavtaler som er knyttet opp mot underliggende gjeld.

Kredittrisiko

Statnett tar kredittrisiko ved plasseringer av overskuddslikviditet i bank og verdipapirer. Statnett har rammer som setter krav til kredittverdighet for kredittmotparter og maksimal eksponering for hver enkelt plassering av overskuddslikviditet. Statnett har også kredittrisiko gjennom rollen som avregningsansvarlig i regulerkraftmarkedet, en risiko som håndteres gjennom etablerte rutiner for sikkerhetsstillelse for de aktører som deltar i dette markedet.

Motpartsrisiko

Statnett har motpartsrisiko mot sine derivatmotparter. For å redusere denne motpartsrisikoen har Statnett inngått avtaler om sikkerhetsstillelse (CSA-avtaler) med de store derivatmotpartene.

Statnett legger vekt på forebyggende vedlikehold og løpende inspeksjoner

Årsberetning

Statnett er systemansvarlig i det norske kraftsystemet, og har ansvaret for en samfunnsøkonomisk rasjonell drift og utvikling av det sentrale overføringsnettet for kraft. Statnetts samfunnsoppdrag er å sikre kraftforsyningen, bidra til verdiskaping i samfunnet og legge til rette for bedre klimaløsninger. Statnett har virksomhet over hele landet, med hovedkontor i Oslo og administrasjonskontorer i Alta, Trondheim, Sandnes og på Sunndalsøra.

Statnett-konsernets underliggende resultat etter skatt for 2015 var 1 427 millioner kroner (1 284 millioner kroner i 2014). Underliggende resultat er basert på regulert tillatt inntekt, mens regnskapsmessig resultat vil variere avhengig av fastsatte tariffen og flaskehalsinntekter. Forskjellen, benevnt som mer- eller mindreinntekt, skal balanseres ut over tid gjennom endring i tariffen, slik at Statnetts regnskapsmessige inntekter over tid tilsvarer regulert tillatt inntekt. Regnskapsmessig resultat etter skatt for konsernet ble 1 103 millioner kroner i 2015 (829 millioner kroner).

Forbedringen skyldes i hovedsak høyere tillatt inntekt som følge av økt anleggsmasse og resultatene fra konsernets effektivitetsprogram. Av dette følger økte fastsatte tariffen som sammen med økte flaskehalsinntekter påvirker det regnskapsmessige resultatet. I tillegg er det lavere lønnskostnader knyttet til en engangseffekt ved omlegging fra ytelses- til innskuddsbasert pensjonsordning.

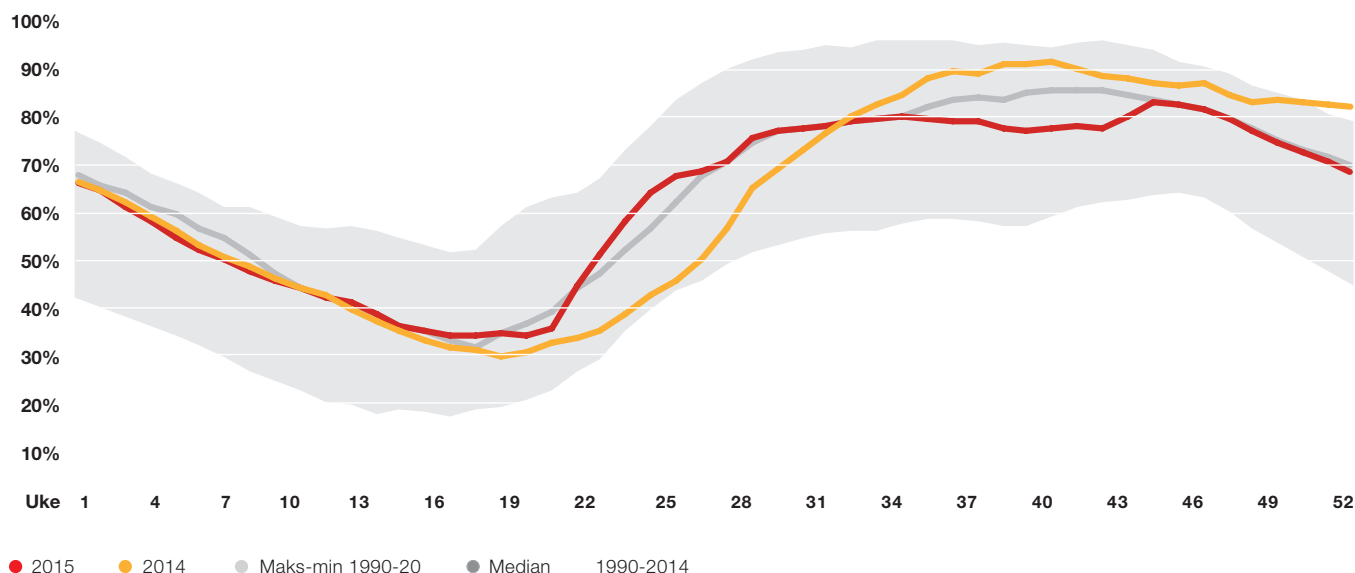
Hovedpunkter 2015

- Kraftsituasjonen i Norge har vært god gjennom hele året. Magasinfillingen var over medianen og den hydrologiske balansen var over normalen ved utgangen av 2015. Netto eksport av kraft fra Norge var på samme nivå som i 2014.
- System- og anleggsdriften har generelt vært stabil gjennom året. Høy prosjektaktivitet har medført behov for utkoblinger i et allerede høyt utnyttet og aldrende nett. Enkelte ekstremvær-situasjoner har medført utfall, som i de fleste tilfeller har blitt raskt koblet inn igjen. Frekvenskvaliteten har vært i henhold til målet for 2015.
- For å ivareta og bedre forsyningssikkerheten, bidra til verdiskaping og legge til rette for reduserte klimautslipp, er Statnett godt

i gang med å videreutvikle kraftsystemet. Statnett utarbeidet kraftsystemutredning (KSU) og la frem Nettutviklingsplan (NUP) 2015 i oktober, etter at NUP hadde vært på høring. Planen omfatter prosjekter for 40-55 milliarder kroner i strømmettet de neste fem årene.

- I Statnett settes Helse, Miljø og Sikkerhet (HMS) høyt, og er rettet mot både regulær drift og utbyggingsaktivitet. Konsernets rapporterte resultater viste en utflating i 2015, etter flere år med positiv utvikling. Statnett arbeider fortsatt systematisk mot målet om å bli den ledende sentralnettsoperatøren i Europa innen HMS i løpet av 2017, konkretisert til antall fraværsskader per million arbeidede timer (H1-verdi) på to eller lavere. I 2015 var Statnetts H1-verdi 6,4 (inkludert entreprenører/leverandører), sammenlignet med 4,4 i 2014, og 9,8 i 2013.
- Statnett har i 2015 fattet investeringsbeslutninger på mellomlandsforbindelser til Tyskland og England, og har i samarbeid med partnere i de respektive land inngått kontrakter som forplikter betydelige beløp i de kommende seks år. I tillegg har Statnett fattet investeringsbeslutning på Vestre Korridor, en oppgradering som er nødvendig for å fullt utnytte de nye mellomlandsforbindelsene, i tillegg til å øke forsyningssikkerheten på Sørlandet og legge til rette for ny fornybar kraftproduksjon i området. Øvrige større prosjekter i gjennomføringsfase er Ofoten-Balsfjord, nye kabler i Indre Oslofjord, spenningsoppgradering i Midt-Norge, samt Ørskog-Sogndal hvor det på slutten av 2015 ble idriftsatt en ledning mellom Åfoten og Ørsta. Over 90 prosent av Ørskog-Sogndal-prosjektet er ferdigstilt per utgangen av 2015.
- Et effektivt fungerende kraftmarked er avhengig av gode og effektive systemdriftsløsninger. I 2015 er det inngått avtale om å etablere et felles balanseringsområde for Norge, Sverige, Finland og Danmark. Innføringen av dette er et ledd i å møte det nye europeiske regelverket. Videre har Statnett og Svenska Kraftnät blitt enige om samarbeid om regulerings- og markedssystemet LARM, et felles IT-system for balansering av det nordiske kraftsystemet. Samarbeidet vil bidra til besparelser for strømkundene ved at de to selskapene skal dele kostnadene for videreutvikling og forvaltning av systemet.
- Statnett investerte for 5,8 milliarder kroner i 2015, som er på nivå med 2014. Investeringsnivået gjenspeiler et høyt aktivitetsnivå

Magasinfylling Norge

som forventes å vedvare i årene fremover, og vil medføre en betydelig vekst for Statnett de nærmeste årene. Statnetts finansielle stilling ble styrket ved tilførsel av ny egenkapital i 2013, i tillegg til et forbedret underliggende resultat de tre siste årene. Statnett vektlegger å opprettholde en robust A-rating, for å sikre tilgang til tilstrekkelig lånekapital på gode vilkår. Den økte aktiviteten påvirker Statnetts risikobilde. Statnett vektlegger helhetlig risikostyring og et omfattende forbedringsarbeid pågår for å møte denne utfordringen.

- Statnett er opptatt av å opprettholde posisjonen som en av de mest kostnadseffektive systemoperatører i Europa. Dette understøttes med et bredt anlagt effektiviseringsprogram etablert i 2013 med målsetting om å øke effektiviteten med 15 prosent innen utgangen av 2018. En statusrapportering til styret høsten 2015 viste en positiv utvikling.

Sikker og effektiv drift

Energisituasjonen har vært god gjennom hele 2015. Ved inngangen til året viste den hydrologiske balansen et underskudd på cirka tre TWh. I 2015 var gjennomsnittstemperaturen for hele landet 1,8 grader over normalen, og året ble det tredje varmeste i en serie som går tilbake til 1900. 2015 var samtidig det tredje mest nedbørsrike med 125 prosent av normalen. Ved utgangen av 2015 viste den hydrologiske balansen et overskudd på cirka tolv TWh.

Magasinfyllingen i Norge var 68,8 prosent ved inngangen til 2015, 2,4 prosentpoeng under medianen for måleserien 1990-2014. I mai og juni var det lavere temperaturer enn normalt, noe som førte til

senere snøsmelting og høyere tilsig enn normalt i 3. kvartal. Ved utgangen av året var magasinfyllingen 82,5 prosent, 12,9 prosentpoeng over medianen. Alle elspotområdene hadde magasinfyllinger som lå over medianen ved utgangen av året.

Den samlede kraftproduksjonen i 2015 var 143 TWh, og det samlede kraftforbruket var 128 TWh. Tilsvarende tall for 2014 var henholdsvis 141 TWh og 126 TWh. Netto eksport i 2015 var på 15 TWh, tilsvarende som i 2014.

Driften har vært preget av utkoblinger i forbindelse med vedlikehold og utbygging, og det har vært et stort behov for spesialreguleringer. De mest omfattende utkoblingene har vært relatert til bygging av linjene Ørskog-Sogndal og Ofoten-Balsfjord, spenningsoppgradering i Midt-Norge, oppgraderinger av Vestre korridor, samt årsrevisjon på Skagerrakforbindelsen.

Fra 9. januar ble det innført en sumrestriksjon på kapasitet mellom enkelte elspotområder og kapasiteten blir nå fordelt på kraftbørsen som en del av markedsklareringen. Dette gir en samfunnsøkonomisk bedre utnyttelse av tilgjengelig kapasitet. Tidligere har Statnett fordelt kapasitet basert på prognoser for hvor flyten blir størst.

I forbindelse med solformørkelsen 20. mars ble kapasiteten inn og ut av det nordiske synkronsystemet redusert for å begrense konsekvensene ved alvorlige hendelser på kontinentet, som har en stor andel solkraft. Solformørkelsen medførte ikke driftsforstyrrelser på kontinentet.

Fra 18. november ble det innført implisitt tapshåndtering på NorNed. Dette innebærer at det ikke vil bli utvekslet kraft på forbindelsen når flaskehalsinntektene er lavere enn tapskostnadene.

I 2015 var det flere driftsforstyrrelser som preget driftssituasjonen i kortere eller lengre perioder:

- Uvær 29. januar førte til feil på Statnetts anlegg og strømbrydd i området nord for Ofoten og opp til Finnmark. Etter omlag én time var strømmen tilbake for de fleste forbrukere. Sentralnettet var tilbake i normal drift etter cirka fire timer.
- Ekstremværet Ole rammet Midt- og Nord-Norge 7. februar og førte til flere utfall i 420 kV- og 132 kV-nettet. Lofoten ble rammet av strømbrydd, primært som følge av feil på underliggende nett. Enkelte forbrukere fikk ikke strømmen tilbake før 9. februar.
- Det oppstod en feil i Smestad transformatorstasjon 18. november i forbindelse med vedlikeholdsarbeid. Feilen medførte utfall av alle 300 kV-avganger og forsyningsavbrudd for forbruk i Bærum og Oslo vest, totalt cirka 485 MW forbruk. Det meste av forbruket kunne raskt legges inn gjennom omkoblinger i underliggende nett.
- Deler av Stavangerområdet var kortvarig uten strømforsyning 1. desember grunnet utfall av transformator mot 132 kV-nettet i Lyse. Området var ensidig forsynt på grunn av revisjonsarbeid på Feda - Åna-Sira. Forsyningen ble raskt gjenopprettet etter omkoblinger i nettet.

Utvikling av neste generasjon kraftsystem

Videreutviklingen av kraftsystemet innebærer utbygging og re-investeringer i sentralnettet samt utvikling av systemdriftsløsninger nasjonalt. Utviklingen skal også tilrettelegge for økende integrering av markedene i Norden og Europa.

Kraftsystemutvikling

Statnett er utredningsansvarlig for sentralnettet, også for de delene av sentralnettet som konsernet ikke eier.

Annethvert år gjennomfører Statnett en kraftsystemutredning (KSU) for sentralnettet som skal leveres til Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE). Utredningen er underlagt taushetsplikt og unntatt offentlighet. Nettutviklingsplanen (NUP) er et offentlig sammendrag av kraftsystemutredningen med informasjon av allmenn interesse om Statnetts planer for sentralnettet spesielt og kraftsystemet generelt. Statnett gjennomfører i tillegg mer spesifikke analyser for enkelte områder etter behov. Siste KSU og NUP ble utarbeidet i 2015.

Gjennom det løpende arbeidet med kraftsystemutredningene har Statnett dialog og informasjonsutveksling med andre netteiere, spesielt med regionale kraftsystemutredere. Informasjon fra de regionale utredningene brukes aktivt i Statnetts arbeid med nettplasslegging. Statnett har også tett dialog med kraftselskapene. Videre får Statnett informasjon om nettutvikling i de andre nordiske

landene gjennom sitt internasjonale arbeid, både bilateralt og i det europeiske systemoperatørsamarbeidet ENTSO-E.

Statnett har fra 2010 innført konseptvalgutredning (KVU) i sine interne planleggingsrutiner, med formål å gi et godt grunnlag for beslutningen om hvilken av de alternative systemløsningene som bør velges. En konseptvalgutredning initieres når det er identifisert et behov for styrket overføringskapasitet. En KVU følger en prosess med behovsanalyse, redegjørelse for formålet med tiltaket og hvilke betingelser eller krav som skal oppfylles, og en samfunnsøkonomisk analyse av de ulike alternative konsepter.

I 2015 leverte Statnett to konseptvalgutredninger til OED:

- Forsyning av økt kraftforbruk på Haugalandet
- Bedre leveringspålitelighet i kraftforsyningen til Nyhamna

Videre ble det igangsatt to konseptvalgutredninger som fortsatt pågår:

- Konseptvalgutredning for videre utvikling av kraftsystemet i Finnmark
- Konseptvalgutredning for videre utvikling av kraftsystemet i Sør-Rogaland

Investeringer

Statnett har i perioden 2011–2015 investert cirka 20 milliarder kroner i nettprosjekter, som omfatter omtrent 700 kilometer ny ledning i tillegg til oppgradering av over 340 kilometer eksisterende ledning. De største prosjektene som er ferdigstilte i denne perioden er Østre korridor, Skagerrak 4, Sima - Samnanger, Varangerbotn - Skogfoss og nytt kabelanlegg i Ytre Oslofjord. Dette viser at Statnett er godt i gang med utvikling av neste generasjon kraftsystem.

Statnetts Nettutviklingsplan 2015 ble lagt frem 1. oktober 2015. Planen beskriver utviklingstrekk og forventede investeringer i sentralnettet, hvorav en rekke utbyggingsprosjekter er under planlegging og gjennomføring.

Statnetts samlede investeringer i 2015 var 5 820 millioner kroner, på nivå med 2014 (6 037 millioner kroner) og reflekterer en jevn aktivitet i utbyggingen. Investeringene inkluderer idriftsatte prosjekter, prosjekter under utførelse samt IKT-prosjekter og øvrige investeringer. Investeringer i nettprosjekter var 4 992 millioner kroner i 2015.

Idriftsatte prosjekter i 2015 utgjorde 4 152 millioner kroner mot 6 954 millioner kroner i 2014. De største anleggene som ble idriftsatt i 2015 var ledningen mellom Ålfoten og Ørsta som en del av prosjektet Ørskog - Sogndal, samt deler av Ofoten - Balsfjord. Omfanget av idriftsettelser vil variere mellom år, og var i 2015 i henhold til plan.

Ved utgangen av 2015 var verdien av anlegg under utførelse 6 553 millioner kroner, mot 5 047 millioner kroner i 2014.

De viktigste prosjektene er vist i tabell på neste side.

Oversikt over større investeringsprosjekter

Se www.statnett.no for ytterligere informasjon om prosjektene.

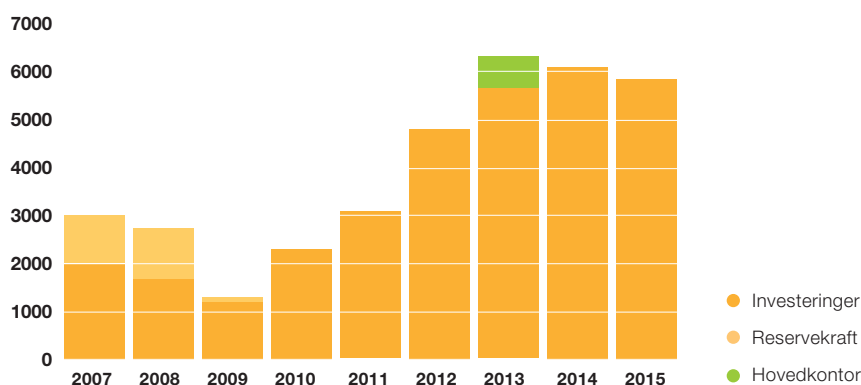
Prosjekt	Sted	Forventet investering
Idriftsatte prosjekter		
Stasjonsinvesteringer (Fasekompensator Feda, Sogndal Stasjon, Lakselv, reaktiv kompensering Lofoten og Vesterålen m.fl.)		
Kvandal - Kvernmo (del av Ofoten - Balsfjord)	Nordland/Troms	
Tjeldsundet reinvestering kabelforbindelse	Nordland	
Ålfoten - Ørsta (del av Ørskog - Sogndal)	Møre og Romsdal	
Under gjennomføring		
Vestre korridor, spenningsoppgradering ¹⁾	Vest-Agder/Rogaland	MNOK 7 500 - 8 500
Ørskog - Sogndal, ny 420 kV-kraftledning	Møre og Romsdal/Sogn og Fjordane	MNOK 4 600 - 5 600
Ofoten - Balsfjord, ny 420 kV-kraftledning	Nordland/Troms	MNOK 3 200 - 3 700
Stasjonsinvesteringer (transformeringskapasitet Østlandet, reaktorer for spenningsreduksjon, mm.)		MNOK 1 400 - 1 600
Indre Oslofjord, reinvestering kabelforbindelser	Akershus/Buskerud	MNOK 1 050 - 1 200
Nedre Røssåga - Namsos spenningsoppgradering stasjoner og ledning	Nordland/Trøndelag	MNOK 800 - 1 000
Klæbu - Namsos spenningsoppgradering stasjoner og ledning	Trøndelag	MNOK 700 - 800
Mellomlandsforbindelser, under gjennomføring		
Kabel til England (NSL)		MEUR 750 - 1 000 ²⁾
Kabel til Tyskland (NordLink)		MEUR 750 - 1 000 ²⁾
Mottatt endelig konsesjon		
Balsfjord - Skaidi (- Hammerfest), ny 420 kV-kraftledning	Troms/Finmark	MNOK 4 000 - 6 000
Stasjonsinvesteringer (Vemorktoppen, Mauranger, Kobbelv m.m)		MNOK 1 850 - 2 600
Namsos - Åfjord, ny 420 kV-kraftledning	Trøndelag	MNOK 1 800 - 2 400
Snilldal - Surna, ny 420 kV-kraftledning	Trøndelag/Møre og Romsdal	MNOK 1 600 - 2 300
Under planlegging og konsesjonsbehandling		
Nettplan Stor - Oslo, trinn 1		MNOK 4 000 - 6 000
Lyse - Stølaheia ny ledning, kabel og oppgradering stasjoner		MNOK 2 500 - 3 500
Stasjonsinvesteringer (Fornyelse kontrollanlegg og apparatanlegg)		MNOK 1 300 - 2 000
Aurland - Sogndal spenningsoppgradering		MNOK 500 - 900
IKT-prosjekter		
Fornyelse av Statnetts driftssentralsystem		MNOK 500 - 600
Elhub		MNOK 400 - 600

¹⁾ Deler av prosjektet er under planlegging og konsesjonsbehandling.

²⁾ Statnetts andel. Eksponering hovedsakelig i Euro og tilsvarer et spenn på 7-9 mrd. NOK per prosjekt. Avtaler med partnere i Tyskland og England er i Euro.

Beløpene i tabellen viser et forventet intervall inkludert alle kostnader ved prosjektet. Prosjekter under gjennomføring vises i løpende valuta, øvrige prosjekter i 2015-valuta.

MNOK Utvikling investeringer

Viktige hendelser vedrørende prosjekter

Idriftsatte større investeringsprosjekter

- *Stasjonsinvesteringer*: Fasekompensator Fedra er idriftsatt i 2015. I tillegg er arbeidene med reaktiv kompensering i Lofoten og Vesterålen samt et reinvesteringsprosjekt i Lakselv stasjon ferdigstilt.
- *Kvandal - Kvernmo (del av Ofoten-Balsfjord)*: De første 11,5 kilometer ledning av ny 420 kV-ledning ble spenningssatt i september.
- *Nye kabler over Tjeldsundet*: Det nye kabelanlegget over Tjeldsundet i Ofoten ble idriftsatt i oktober. Kabelanlegget er på 2,4 kilometer og er det første i Statnetts historie der kablene termineres i endemaster og ikke muffehus.
- *Ålfoten - Ørsta (del av Ørskog - Sogndal)*: Strekningen ble spenningssatt i desember.

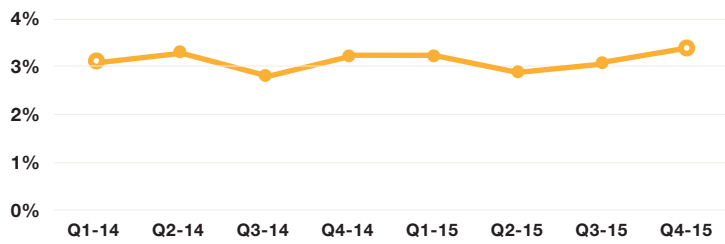
Pågående større investeringsprosjekter

- *Spenningsoppgradering Vestre korridor*: Prosjektet er delt inn i tre kontraktspakker for ledning og stasjon samt én kontrakt for oppisolering. I stasjons- og ledningspakke én er kontrakt tildelt for 14 transformatorer, og første nye mast ble reist 27. oktober. Investeringsbeslutning for stasjons- og ledningspakke to og tre ble fattet av Statnetts styre i september. Arbeidet med oppisoleringer er over 70 prosent ferdigstilt.
- *Ørskog - Sogndal*: Over 90 prosent av prosjektet er nå ferdigstilt. Hele strekningen fra Ørskog til Ålfoten er spenningssatt på 420 kV. Tingretten ga i desember Statnett tilgang for å kunne starte byggingen på de siste 2,5 kilometer av ledningen og mobilisering startet i januar 2016. Det ser dermed ut til at prosjektet kan ferdigstilles i løpet av 2016 som planlagt.
- *Ofoten - Balsfjord*: Prosjektet er over 50 prosent ferdigstilt. Strekningen mellom Kvandal og Kvernmo er spenningssatt. Fjordspenn over Rombaksfjorden ble ferdigstilt i oktober. Skjønn-

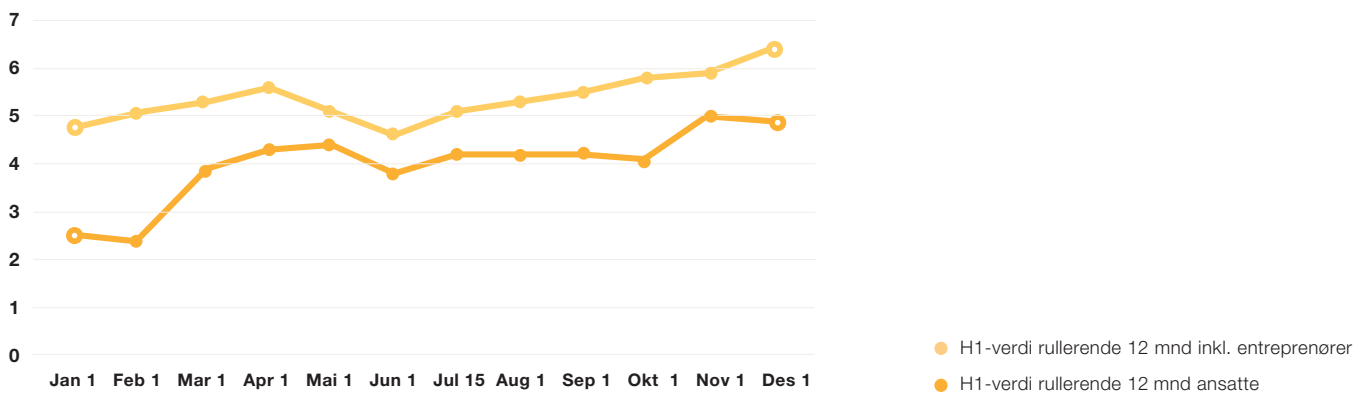
saken overfor reindriften er gjennomført.

- *Balsfjord - Skaidi*: Endelig konsesjon fra OED for bygging av 420 kV-ledning fra Balsfjord til Skaidi ble mottatt i april, og forberedelse til beslutning om oppstart har startet.
- *Økt transformeringskapasitet Østlandet*: Over 90 prosent av prosjektet er nå ferdigstilt. Seks av syv stasjoner er idriftsatt.
- *Reinvestering kabler Indre Oslofjord*: Anleggsstart ble gjennomført i månedsskiftet september/oktober. Kablene vil bidra til stabil strømforsyning på det sentrale Østlandet i fremtiden og styrke muligheten til kraftutveksling med Sverige.
- *Spenningsoppgradering Midt-Norge*: Oppgraderingen av ledningene mellom Klæbu - Namsos og Namsos - Nedre Røssåga er nå henholdsvis over 50 prosent og 30 prosent ferdigstilt.
- *Vindkraft Midt - Norge (Namsos - Åfjord - Snilldal - Surna)*: Investeringsbeslutning ble fattet av Statnetts styre i november for strekningen Snilldal - Surna. Forespørsel på ledningsentreprisene for Namsos - Åfjord og Snilldal - Surna ble sendt ut i samme måned. Ny gjennomgående sentralnettsledning Namsos - Surna vil styrke kraftflyten nord-sør samt legge til rette for vindkraftutbyggingen på Fosen og i Snillfjord-regionen.
- *Mellomlandsforbindelser*: Statnett har i løpet av 2015 undersøkt mulighetene for å legge fiber sammen med strømkablene til Tyskland og Storbritannia. Undersøkelsene ble ferdigstilt i desember, og viser at dette ikke lar seg gjøre uten betydelig risiko for forsinkelser. I samråd med sine partnere la derfor Statnett bort planene om integrert fiberløsning. Statnett inviterte samtidig interesserte parter til et samarbeid om realisering av et frittstående fiberprosjekt, i første omgang til Storbritannia.
- *Stasjonsinvestering Vemorktoppen*: Investeringsbeslutning ble fattet av Statnetts styre i mars.
- *Reinvestering Sildvik*: Investeringsbeslutning ble fattet av Statnetts styre i desember.

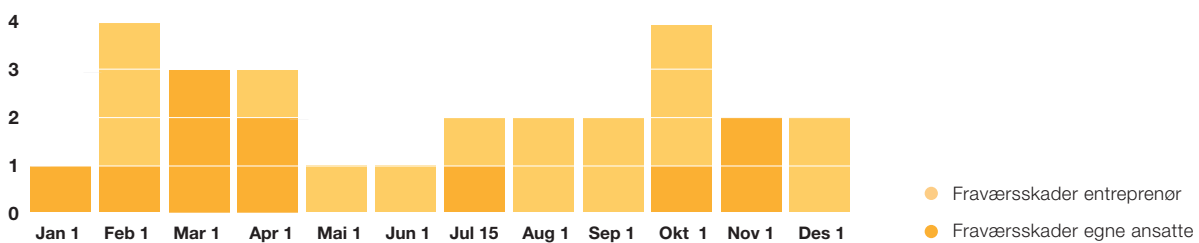
Sykefravær Statnett konsern

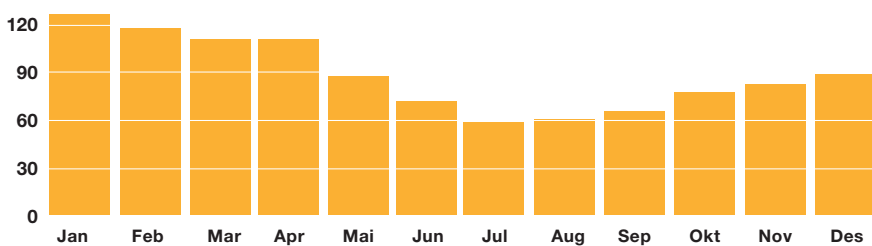
H-verdi

Personskader

150 F-verdi Statnett 2015

Øvrige prosjekter under utvikling

- *Bjerkreim stasjon*: NVE har gitt Statnett konsesjon til å bygge Bjerkreim transformatorstasjon. Bjerkreim transformatorstasjon er nødvendig for å knytte planlagte vindkraftverk i området til ledningsnettet, og beslutningen om å bygge er avhengig av at omlag halvparten av den planlagte vindkraften blir bygget ut. Forutsatt utbygging av vindkraft, kan stasjonen tidligst stå ferdig i 2019. Det er inngått avtale hvor Lyse Produksjon etter beslutning om oppstart i Statnett, vil gjennomføre prosjektet.

Sikkerhet, helse og arbeidsmiljø

Statnett har som målsetting å unngå ulykker, personskader og miljøbelastninger. Konsernet har forbedret sikkerhetsresultatene og arbeider systematisk med målsettingen om å bli det ledende sentralnettselskapet innen HMS i Europa i løpet av 2017. Målet er konkretisert til en H1-verdi¹ på 2,0. For å nå målet er det iverksatt tiltak innenfor sikkerhetskultur, risikovurderinger, kompetanse og leverandørkrav. Statnett rapporterer hendelser og avvik både i egen organisasjon og hos entreprenører/leverandører. Det stilles samme krav til leverandører som til egne ansatte.

Det ble i 2015 rapportert elleve interne fraværsskader og 17 fraværsskader hos leverandører/entreprenører. I 2015 var H1-verdien inkludert leverandører/entreprenører 6,4, en økning fra 4,4 ved utgangen av 2014. Utviklingen i HMS-hendelser viser at antall hendelser har økt, men at alvorlighetsgraden har gått ned. HMS-statistikken viser at det er i de hverdagslige og tilsynelatende ufarlige situasjonene at uhellene oppstår. 80 prosent av skadene er kutt, brudd, forstuinger, slag og klemskader. Statnett har gode og stabile resultater innenfor el-sikkerhet, blant annet som følge av tydelige og effektive retningslinjer innarbeidet over tid. Statnett har fokus på at virksomhetens sikkerhetskultur må forsterkes og et av de viktigste tiltakene er SIKKER-programmet som introduseres i 2016. Hensikten med programmet er å oppnå felles kultur og forståelse av mål, ansvar og konsekvenser med fokus på egen adferd, bevisstgjøring og tydelig ledelse som skal gi en skadefri hverdag.

F-verdien² for Statnetts egne ansatte var 63 i 2015 mot 155 i 2014. Inkludert leverandører/entreprenører var F-verdien 85 i 2015 mot 126 i 2014. Dette viser at skadenes alvorlighetsgrad gjennomgående er redusert.

For året 2015 var samlet sykefravær på 3,3 prosent, som er en liten økning fra 2014. Selv om Statnetts sykefravær er lavere enn kraftbransjen samlet sett, har konsernet fokus på å analysere årsakene til fraværet og finne tiltak som ytterligere kan redusere fraværet. Dette omfatter tilrettelegging på den enkelte arbeidsplass samt ulike helsefremmende og sykdomsreduserende tiltak, herunder bruk av vernerunder og fysioterapitilbud.

Medarbeidere

Statnett har et omfattende samfunnsoppdrag og må sikre riktig kompetanse til de riktige oppgavene. Ved utgangen av 2015 var det

1 226 årsverk i Statnett, mot 1 119 ved utgangen av året før.

Statnett har lav turnover, men mange medarbeidere vil nå pensjonsalder de nærmeste årene. Statnett arbeider derfor for å være en attraktiv arbeidsgiver for å kunne tiltrekke seg nye medarbeidere, samt beholde og videreutvikle kompetansen hos nåværende ansatte. Dette inkluderer både et trainee-program og et lærlingprogram for blant annet energimontør- og IKT-faget. Statnett har en karriereutviklingsmodell under utrulling samt et lederutviklingsprogram for å videreutvikle ledelse på alle nivåer. Statnett har i tillegg en seniorpolitikk hvor foretaket legger til rette for å beholde verdifulle seniorer og deres kompetanse helt frem til pensjonsalder. Statnetts gjennomsnittlige pensjonsalder var 67 år i 2015.

Statnett gjennomfører årlige organisasjonsundersøkelser. Resultatene fra undersøkelsen i 2015 viser at Statnett ligger gjennomgående over sammenlignbare selskaper i bransjen og norske virksomheter generelt.

Statnett har nulltoleranse for diskriminering og trakassering. Dette er nedfelt i etiske retningslinjer, og følges opp blant annet gjennom Statnetts etikkombud, lokale verneombud, medarbeidersamtaler og organisasjonsmålinger. For Statnett er det viktig å ivareta mangfoldet blant de ansatte med hensyn til kjønn, alder og bakgrunn. Åtte prosent av medarbeidere rekruttert i 2015 hadde utenlandsk bakgrunn, mot 8,3 prosent i 2014.

Statnett jobber kontinuerlig med å ivareta kvinneandelen i tekniske og ledende stillinger. Andelen kvinnelige ansatte økte fra 25,4 prosent i 2014 til 25,9 prosent i 2015. Andel kvinner i energibransjen for øvrig er cirka 20 prosent. Ved utgangen av 2015 var fire av ni representanter i Statnetts styre og to av syv medlemmer i konsernledelsen kvinner. Kvinnelige ledere utgjorde 29,1 prosent av alle ledere i konsernet. Ansettelsesforholdene for kvinner og menn følges gjennom flere rutiner, som lønnsvurderinger og medarbeiderundersøkelser. Kvinner og menn med tilnærmet lik utdanning og erfaring er lønnsmessig likestilt i sammenlignbare stillinger.

Forskning og utvikling

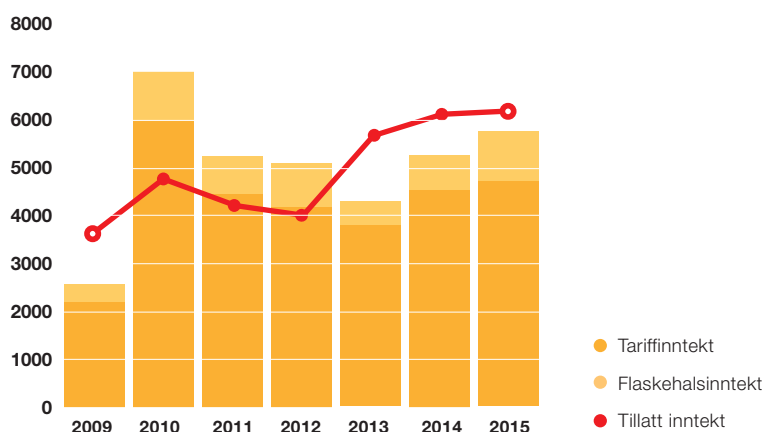
Forskning og utvikling er et strategisk verktøy for å oppnå Statnetts overordnede konsernstrategi. FoU har blant annet bidratt med innovative teknologier og løsninger som bedrer sikkerheten, reduserer kostnader og leder til raskere og mer effektiv gjennomføring av Statnetts arbeid. Fra 2015 til 2019 er FoU-satsningen delt i tre hovedprogram:

- Bærekraftig systemutvikling: Utvikling av verktøy, metoder og ny teknologi som sikrer en bærekraftig utvikling av fremtidens kraftsystem.
- Innovativ teknologi: Utvikling av metoder for å kunne bygge både ledninger, kabler og stasjoner sikrere, raskere og billigere
- Smarte nett: Utvikling av nye løsninger som kan bidra til bedre utnyttelse av nettet, sikrere drift og lavere driftskostnader.

¹ Fraværsskadefrekvens, antall fraværsskader per million arbeidede timer.

² Skadefravær, antall fraværddager grunnet skader per million arbeidstimer.

MNOK Utvikling Driftsinntekter

Statnetts FoU budsjett er cirka 70 millioner kroner. I tillegg kommer omfattende utvikling av løsninger gjennom store IKT-prosjekter, som driftssentral, regulerings- og markedssystem og datahub. Se beretning om samfunnsansvar for utfyllende informasjon om Statnetts FoU-arbeid.

Økonomiske resultater

Årsregnskapet for Statnett er avlagt i samsvar med International Financial Reporting Standards (IFRS) og fortolkninger fastsatt av International Accounting Standards Board (IASB), som er godkjent av EU. Regnskapspostene er kommentert i forhold til konsernets regnskap. Utviklingen slik den står beskrevet for konsernet gjelder også for morselskapet.

Driftsinntekter

I 2015 var konsernet samlede regnskapsmessige driftsinntekter 5 906 millioner kroner (5 563 millioner kroner). Økningen i driftsinntekter skyldes i hovedsak høyere tariffinntekter og flaskehalsinntekter. Tariffinntekter fra fastledd har økt som følge av endret tariffats for forbrukskunder basert på en økning i Statnetts tillatte inntekt, mens tariffinntekter fra energiledd er noe redusert som følge av lavere kraftpris. Flaskehalsinntekter er økt spesielt mot Nederland som følge av lave priser i Sør-Norge.

Statnetts driftsinntekter kommer hovedsakelig fra nettvirksomheten som er regulert ved at NVE setter en grense (tillatt inntekt) for Statnetts inntekter. Tillatt inntekt var 6 236 millioner kroner i 2015 (6 054 millioner kroner). Økningen skyldes hovedsakelig økt anleggsmasse, noe motvirket av lavere rente som basis for avkastning på nettkapital.

Dersom de regnskapsmessige inntektene fra nettvirksomheten et år avviker fra tillatt inntekt, oppstår en såkalt mer- eller mindreinntekt. Mer-/ mindreinntekten vil utjevne seg over tid ved justering av fremtidige tariff. I 2015 hadde Statnett en mindreinntekt

på 489 millioner kroner (665 millioner kroner), eksklusive renter. Ved utgangen av 2015 var akkumulert merinntekt inkludert renter 1 346 millioner kroner. Mer-/mindreinntekten er ikke balanseført.

Driftskostnader

Konsernets driftskostnader i 2015 ble totalt 4 192 millioner kroner (4 185 millioner kroner).

For året 2015 var kostnader for systemtjenester 451 millioner kroner, 158 millioner kroner lavere enn året før. Systemtjenester er kostnader knyttet til Statnett SF sitt ansvar for å opprettholde momentan balanse i kraftsystemet og for å sikre tilfredsstillende leveringskvalitet. Reduksjonen skyldes i hovedsak lavere kostnader til spesialregulering samt lavere transittkostnader.

For 2015 var overføringstap 466 millioner kroner, 120 millioner kroner lavere enn i 2014. Reduksjonen skyldes i hovedsak lavere kraftpriser, men motvirkes noe av et høyere tapsvolum.

Lønnskostnader i 2015 var 591 millioner kroner, 124 millioner kroner lavere enn i 2014. Korrigeret for engangseffekten av omlegging til ny pensjonsordning, har lønns- og personalkostnader økt med 152 millioner kroner sammenlignet med 2014. Økningen er drevet av økt bemanning som følge av høyere aktivitetsnivå, samt økt kostnad knyttet til endret ordning for differensiert arbeidsgiveravgift. I 2015 var av- og nedskrivninger 1 626 millioner kroner, 476 millioner kroner høyere enn i 2014. Økningen skyldes i hovedsak høyere anleggsmasse, økt avsetning for fjerningsforpliktelser, økt restavskrivning ved utrangering av driftsmidler, samt nedskrivning av anlegg under utførelse hovedsakelig knyttet til at det nå vurderes en alternativ trasé for nettførsterkningen inn mot Stavanger.

I 2015 var andre driftskostnader 1 058 millioner kroner, 67 millioner kroner lavere enn i 2014. Reduksjonen er delvis knyttet til valuta-gevinst ved sikring av NordLink-prosjektet. Kostnader til utstyr og materiell er lavere som følge av at prosjekter er skjøvet ut i tid. I

tillegg er generelt kostnadsnivå lavere som følge av tiltak i Statnetts effektiviseringsprogram. Dette motvirkes noe av økt eiendomsskatt som i hovedsak skyldes økt anleggsmasse og innføring av eiendomsskatt i flere kommuner.

Resultat

Driftsresultatet for konsernet i 2015 ble 1 714 millioner kroner (1 378 millioner kroner). Korrigeret for årets endring i ikke balanseført merinntektsaldo viser det underliggende driftsresultatet 2 158 millioner kroner (2 001 millioner kroner).

Tilknyttede selskaper ga i 2015 inntekter på åtte millioner kroner (elleve millioner kroner).

I 2015 ble netto finansposter for konsernet -312 millioner kroner (-269 millioner kroner). Økte finanskostnader skyldes økt gjeld primært knyttet til realisering av Statnetts utbyggingsprosjekter, noe motvirket av et lavere rentenivå. Økning i brutto finansinntekter og finanskostnader skyldes i hovedsak valutagevinst og -tap knyttet til økt sikkerhetsstillelser under Credit Support Annex (CSA).

Årsresultat etter skatt i 2015 ble 1 103 millioner kroner (829 millioner kroner). For 2015 ble det underliggende resultatet etter skatt (korrigeret for endring i ikke balanseført merinntekt), 1 427 millioner kroner (1 284 millioner kroner). Økningen i underliggende resultat skyldes primært høyere regulert tillatt inntekt på bakgrunn av økt anleggsmasse i konsernet, samt engangseffekt ved omlegging fra ytelses- til innskuddsbasert pensjonsordning.

Kontantstrøm og balanse

Den operasjonelle virksomheten i konsernet ga en akkumulert kontantstrøm ved utgangen av 2015 på 2 260 millioner kroner (3 028 millioner kroner). Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter utgjorde -5 777 millioner kroner (- 5 997 millioner kroner). Totalt ble det nedbetalt lån med 1 142 millioner kroner, og det ble tatt opp nye lån med 1 503 millioner kroner. Ved utgangen av 2015 var konsernets beholdning av betalingsmidler og markedsbaserte verdipapirer 2 376 millioner kroner (4 364 millioner kroner).

Konsernet hadde ved utgangen av 2015 en total kapital på 45 547 millioner kroner (41 107 millioner kroner), og rentebærende gjeld utgjorde 28 289 millioner kroner (24 643 millioner kroner). Rentebærende gjeld inkluderer sikkerhetsstillelser under CSA på 3 328 millioner kroner (1 860 millioner kroner). Markedsverdien av balanseførte rente- og valutabytteavtaler (verdisikringer) knyttet til rentebærende gjeld utgjorde 5 032 millioner kroner. Rentebærende gjeld, korrigeret for dette, utgjorde 23 257 millioner kroner. Ved utgangen av 2015 var egenkapitalen i konsernet 13 605 millioner kroner (12 629 millioner kroner). Statnett SF sin frie egenkapital var ved årsskiftet 7 315 millioner kroner (6 240 millioner kroner). Korrigeret for saldo mer-/mindreinntekt etter skatt var egenkapitalandelen i konsernet 28 prosent.

Styret og ledelsen vurderer at foretakets egenkapital og likviditet er forsvarlig.

Datterselskaper og tilknyttede selskaper

Statnett SF er pålagt å stille til disposisjon en tungtransportberedskap for norsk kraftforsyning. Det heleide datterselskapet Statnett Transport AS skal sikre en effektiv og konkurransedyktig gjennomføring av disse forpliktelsene. I 2015 var driftsinntekter for Statnett Transport 130 millioner kroner (151 millioner kroner) og resultat før skatt var 19 millioner kroner (24 millioner kroner).

Det heleide datterselskapet NordLink Norge AS står for bygging og drift av Statnetts andel av NordLink-kabelen, en høyspentkabel mellom Norge og Tyskland. Resultat før skatt i 2015 var 29 millioner kroner, og knyttes hovedsakelig til inntektsføring av valutagevinst ved sikring av prosjektet.

Den 28. august etablerte Statnett SF selskapet Elhub AS hvor Statnett eier 100 prosent av aksjene. Elhub AS ble operativt fra 1. oktober. Selskapet skal stå for utvikling og drift av en sentral datahub for måleverdier og markedsprosesser i det norske kraftmarkedet (Elhub), som er et oppdrag Statnett er pålagt av NVE gjennom Avregningskonsesjonen. Etter planen skal Elhub bli operativ i det norske kraftmarkedet i løpet av 1. kvartal 2017. Selskapet har et nullresultat for 2015.

Statnett SF har en kontrollerende eierandel på 50 prosent i Lyse Sentralnett AS, og selskapet er konsolidert regnskapsmessig i Statnett-konsernet. I 2015 var driftsinntekter for Lyse Sentralnett 33 millioner kroner (37 millioner kroner), og resultat før skatt var et underskudd på 101 millioner kroner (ni millioner kroner) som skyldes nedskrivning av anlegg under utførelse.

Statnett SF har en eierandel på 33,3 prosent i eSett OY. Selskapet skal levere balanseavregningstjenester til markedsaktører i Finland, Sverige og Norge, og vil være i drift i løpet av andre halvår 2016. I 2015 hadde selskapet et underskudd på 19 millioner kroner, der Statnetts andel utgjorde minus seks millioner kroner.

Statnett SF har en eierandel på 28,2 prosent i Nord Pool Spot AS. Statnetts andel av resultatet i Nord Pool Spot AS utgjør syv millioner kroner i 2015 (ni millioner kroner).

Risiko

Statnett utøver helhetlig risikostyring på en måte som reflekterer at virksomheten forvalter en kritisk infrastruktur i samfunnet, og at Statnett er i en fase med et omfattende utbyggingsprogram og vekst i anleggsmasse. Rammeverket for risikostyring er basert på standarden ISO 31000 med relevante tilpasninger for å ivareta Statnetts interne behov og eksterne krav. Risikostyringen dekker hele virksomhetens perspektiv, inkludert strategiske, markedsmessige, operasjonelle og finansielle forhold. Risiko med potensiell konsekvens for HMS, forsyning av elektrisk kraft, økonomi og omdømme eller etterlevelse kartlegges, og konsekvenser på virksomhetsnivå har prioritert.

For en nærmere redegjørelse av Statnetts rammeverk for risiko-styring og konkrete risikoer henvises til egen beretning i årsrapporten. Denne redegjørelsen inkluderer informasjon om Statnetts styring av finansiell risiko og hvordan konsernet benytter finansielle instrumenter i risikostyringen.

Samfunnsansvar

Statnetts samfunnsoppdrag er å sikre kraftforsyningen, bidra til verdiskaping i samfunnet gjennom et effektivt og velfungerende kraftsystem og legge til rette for bedre klimaløsninger. Som en del av samfunnsoppdraget arbeider Statnett med å forstå omgivelsenes forventninger, og å forholde seg til disse på en måte som skaper gjensidig tillit.

Statnett rapporterer samfunnsansvar i henhold til Global Reporting Initiative (GRI G4) sine retningslinjer for elektrisitetsbransjen (GRI Sustainability Reporting Guidelines & Electric Utility Sector Disclosures). Statnett anser at rapporteringen er i henhold til Regnskapsloven § 3–3c, som ble vedtatt i 2013. For nærmere redegjørelse for samfunnsansvar henvises til egen beretning i årsrapporten.

Miljø og klima

Statnett arbeider systematisk med forebyggende miljøarbeid for å redusere risikoen for alvorlige hendelser, fra tidlig planfase, gjennom byggefase og i driftsfasen. Statnetts viktigste bidrag til reduserte klimagassutslipp er utvikling av neste generasjon kraftsystem som legger til rette for tilkobling av ny fornybar kraft. Statnett jobber samtidig med å redusere energiforbruket og klimagassutslippet fra den daglige virksomheten.

For en nærmere redegjørelse for miljø og klima henvises til beretning om samfunnsansvar i årsrapporten.

Foretaksstyring

Statnett er et statsforetak heleid av Staten ved Olje- og energi-departementet.

Statnetts prinsipper for foretaksstyring klargjør rollefordelingen mellom eier, styret og daglig ledelse. Statnett følger Statens prinsipper for godt eierskap og etterlever anbefaling fra Norsk utvalg for eierstyring og selskapsledelse (NUES) så langt Statnetts organisasjonsform muliggjør det. En separat beretning om foretaksstyring i årsrapporten redegjør for hvordan Statnett etterlever NUES-prinsippene.

Endringer i styret

På foretaksrådet i juni 2015 ble Per Hjorth valgt som styreleder etter at Kolbjørn Almlid gikk ut av styret. I samme møte ble Synne Larsen Homble valgt til nestleder og Einar Anders Strømsvåg kom inn som nytt styremedlem. Trine Pande-Rolfen, ansattes representant, gikk ut av styret i januar 2016. Ane Elgesem tiltrådte styret i mars 2016.

Hendelser etter balansedagen

Den 18. februar 2016 inngikk Statnett SF avtale med BKK Nett AS om overtagelse av anlegg som inngår eller vil inngå i sentralnettet. For anleggene under bygging på strekningen Fana - Kollsnes - Mongstad har BKK Nett AS en rett til å overdra anleggene med virkning fra 1. januar 2018. For strekningen Mongstad - Modalen er partene enige om, forutsatt styregodkjenning, å inngå en opsjonsavtale som gir BKK Nett AS rett til å overdra anleggene ved ferdigstilling i løpet av 2019.

Fremtidsutsikter

Kommende femårsperiode forventes å utgjøre den mest omfattende utbyggingen og utviklingen av neste generasjon kraftsystem frem mot 2030. Fokus på gjennomføring av den store prosjektporteføljen blir markant. Statnetts Nettutviklingsplan 2015 reflekterer samfunnets behov for et sterkere nett som sikrer trygg strømforsyning og tilrettelegger for fornybarprosjekter og næringsutvikling i hele landet. Statnett vil i tråd med dette levere viktige resultater på sitt samfunnsoppdrag i femårsperioden.

Statnett har en samlet prosjekt- og reinvesteringsplan som balanserer en effektiv utvikling av sentralnettet i Norge med ivaretagelse av forsyningssikkerheten. De høyest prioriterte nettutviklingstiltakene gir positiv effekt for forsyningssikkerheten, men prosjektomfanget medfører samtidig en stor belastning for et høyt utnyttet og aldrende nett samlet sett. Fokus på beredskap vil derfor være viktig også i årene som kommer.

Statnett har sammen med partnere på tysk og engelsk side startet gjennomføring av mellomlandsforbindelsene til Tyskland og England. Begge prosjektene er viktige for utviklingen og integreringen av det nordeuropeiske kraftsystemet. I tillegg til at utvekslingskapasitet er verdiskapende for Norge, vil prosjektene støtte opp om økt produksjon av fornybar energi i hele regionen og bidra til oppnåelse av EUs klima- og energimål. Norsk leverandørindustri har demonstrert konkurransekraft og er blitt tildelt betydelige kontraktpakker for årene som kommer.

Etableringen av et felles europeisk kraftmarked gjør det nødvendig å harmonisere rammene for markedet, samt system- og nettdriften. Statnett er engasjert i samarbeid både på europeisk og nordisk nivå. Dette arbeidet er viktig da sentrale rammebetingelser som blir fastlagt av EU, også er relevante for Norge gjennom EØS-avtalen. Fordi det norske og nordiske kraftsystemet er forskjellig fra det europeiske, er det viktig at rammebetingelsene utformes slik at de ivaretar norsk og nordisk forsyningssikkerhet, legger til rette for samarbeid og strukturutvikling på nordisk nivå, og derigjennom sikrer verdiskapingen fra norsk vannkraft. Økt satsning på nordisk samarbeid om videre utvikling av felles kraftsystemer er derfor sentralt både i dag og i årene som kommer.

Statnett vil fortsette å investere i IKT systemer, i FoU og teknologiutvikling. Endringer på forbruks- og produsentsiden krever

vedvarende utvikling innen systemdriften. Nye regulatoriske krav fra EU medfører ytterligere utviklings- og endringsbehov. Gjennom konsernets FoU- og IKT-programmer i samarbeid med øvrige skandinaviske TSOer, samt europeiske og nasjonale aktører, vil Statnett fortsette å tilrettelegge for et velfungerende kraftmarked. Samarbeidsløsningene tilrettelegger også for kostnadseffektive utviklingsforløp. FoU er også et viktig virkemiddel for utvikling av ny teknologi som kan anvendes i kommende utbyggingsprosjekter.

Gjennomføring av planlagte nettutbyggingsprosjekter samt utvikling innenfor systemdriften utgjør et betydelig aktivitetsomfang, og medfører en vedvarende endring og omstilling i Statnetts virksomhet. Samlede investeringer forventes å være i størrelsesorden åtte til ti milliarder kroner per år i kommende femårsperiode. For å møte de mange utfordringer dette medfører har Statnett et omfattende forbedringsarbeid pågående. Forbedringsarbeidet er blant annet rettet mot utvikling av mer effektive arbeidsmetoder, bedre risiko- og kvalitetsstyring, samt at arbeidet innen HMS trappes ytterligere opp ved at det i 2016 lanseres et kollegaprogram for hele organisasjonen som skal styrke Statnetts sikkerhetskultur.

Som følge av EUs tredje energimarkedspakke har Olje- og energidepartementet (OED) sendt forslag til endringer i energiloven på høring. Forslaget innebærer en betydelig vekst i Statnetts oppgavemengde dersom Statnett overtar eierskap for de resterende cirka 15 prosent av sentralnettet. Det vil føre til økt behov for investeringer og bemanning for Statnetts del, men også åpne for en totalt sett mer effektiv organisering av drift og utvikling av sentralnettet på sikt.

Statnett er opptatt av å opprettholde posisjonen som en av de mest kostnadseffektive systemoperatører i Europa. Konsernet har en målsetting om å øke effektiviteten med 15 prosent innen utgangen av 2018, med utgangspunkt i kostnadsnivået i 2013. Resultatene så langt viser at Statnett forventer å nå målet i 2018. En viktig målsetting er å realisere det stordriftspotensial som ligger i kombinasjonen av eksisterende anlegg, nye anlegg som idriftsettes, samt overtagelse av resterende del av sentralnettet som følge av EUs tredje energimarkedspakke. Viktig er også målsettingen om å redusere tidsbruket til prosjektutvikling og –gjennomføring, samt redusere enhetskostnader i prosjektene.

Statnetts investeringsprogram er samfunnsøkonomisk begrunnet. Samtidig vil de omfattende investeringene påvirke tariffene. Statnett bestreber seg på å sikre transparente, kostnadseffektive og nettmessig begrunnede tariffen for alle kundegrupper. Statnetts nåværende tariffstrategi gjelder for årene 2014-2018.

Statnett vil gjennom den pågående og planlagte utvikling styrke forsynings sikkerheten i utsatte deler av landet, og legge til rette for viktige klimatiltak. Med et endret økonomisk bilde i Norge og svekket lønnsomhet i kraftbransjen vil Statnetts tiltak være et viktig bidrag til økt verdiskaping. Dette både fra norsk kraftproduksjon og industri, men også gjennom leverandørmarkedet hvor konkurransen

om Statnetts oppdrag vurderes som god, blant annet med bidrag fra lokalt næringsliv som i økende grad tildeles oppdrag som bidrar til lokal verdiskaping.

Statnett-konsernet har totalt sett hatt en god utvikling i 2015. Styret takker alle medarbeidere for god innsats og lojalitet i året som gikk, og ser frem til en fortsatt felles innsats for utviklingen av Statnett.

Fortsatt drift

I samsvar med regnskapslovens § 3-3a bekrefter styret at årsregnskapet er avlagt under forutsetning om fortsatt drift.

Resultatdisponeringen

Statnett SF hadde et resultat etter skatt på 1 202 millioner kroner. Styret i Statnett SF foreslår et utbytte på 357 millioner kroner, tilsvarende 25 prosent av utbyttegrunnlaget. Utbyttegrunnlag er definert som konsernets årsresultat etter skatt, justert for årets endring i saldo for mer-/ mindreinntekt etter skatt. Det foreslåtte utbytte er i henhold til vedtatt utbyttepolitikk for foretaket, og vurdert som forsvarlig ut fra Statnett SF sin egenkapital og likviditet.

Styret foreslår på denne bakgrunn følgende disponering av årsresultatet fra Statnett SF:

Til utbytte	357
Til opptjent annen egenkapital	845
Sum disponert	1202

Erklæring fra styret og konsernsjef

Vi erklærer etter beste overbevisning at årsregnskapet for 2015 er utarbeidet i samsvar med IFRS med tilleggsopplysninger som følger av regnskapsloven, og at opplysningene i regnskapet gir et rettviseende bilde av foretakets og konsernets eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet, og at opplysningene i årsberetningen gir en rettviseende oversikt over utviklingen, resultatet og stillingen til foretaket og konsernet, sammen med en beskrivelse av de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer konsernet står overfor.

Oslo, 17. mars 2016

Styret i Statnett SF

Per Hjorth
Styrets leder

Synne Larsen Homble
Nestleder

Maria Sandsmark
Styremedlem

Egil Gjesteland
Styremedlem

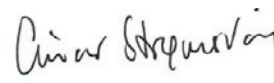
Kirsten Indgjerd Værdal
Styremedlem

Pål Erland Opgård
Styremedlem

Steinar Jøråndstad
Styremedlem

Einar Anders Strømsvåg
Styremedlem

Ane Elgesem
Styremedlem

Auke Lont
Konsernsjef

Statnett skal levere hvert minutt, hver time og hver dag - hele året

Styret

Per Hjorth

Leder

Valgt i 2008, leder fra 2015

Per Hjorth er arbeidende styreleder i Newsec Norge, som driver rådgivning, megling og forvaltning innenfor næringsseiendom. Per Hjorth har også flere styreverv. Han har hatt flere lederstillinger i industri, finans og i energibransjen, blant annet som administrerende direktør i Nord Pool ASA frem til 2000. Per Hjorth er utdannet siviløkonom fra Handelshøyskolen BI og har sittet i Statnetts styre siden 2008. I 2015 ble han valgt til leder.

Synne Larsen Homble

Nestleder

Valgt i 2013, nestleder fra 2015

Homble er konserndirektør i Cermaq Group AS, med ansvar for juridiske forhold, kommunikasjon, HR, samfunnsansvar/bærekraft og risikorapportering. Hun har vært ansatt i Cermaq siden 2006 og innehatt ulike ledende stillinger. Før det var hun advokat i advokatfirmaet Wikborg Rein fra 1998-2006. Homble er Cand. jur fra Universitetet i Oslo. Hun er også medlem av Norges OECD kontaktpunkt for ansvarlig næringsliv, utnevnt av Utenriksdepartementet.

Maria Sandsmark

Styremedlem

Valgt i 2013

Maria Sandsmark er dr. polit. i samfunnsøkonomi fra Universitetet i Bergen (2000). Fra 2014 har hun arbeidet som billedkunster. Tidligere arbeidserfaring inkluderer 12 år som forsker innen samfunnsøkonomiske analyser og FoU-prosjekter knyttet til deregulerte kraftmarkeder i Møreforskning Molde og Econ Analyse. Maria Sandsmark har vært medlem av et regjeringsoppnevnt ekspertutvalg for gjennomgang av rammeverket for samfunnsøkonomiske analyser, og har vært sekretær for to offentlige utvalg innen samfunnsøkonomiske analyser.

Egil Gjesteland

Styremedlem

Valgt i 2012

Egil Gjesteland er assisterende prosjektdirektør for Gassco Emden Project, i tillegg til at han driver et konsultentselskap innen olje- og gassnæringen, Gjesteland Consulting AS. Han er utdannet sivilingeniør ved NTH, har arbeidet for Statoil i mer enn 30 år, vært IT sjef, samt prosjektdirektør for en rekke olje- og gassprosjekter i regi av Statoil i inn og utland. Egil Gjesteland var prosjektdirektør for Snøhvit-utbyggingen på Tromsøflaket over en fireårsperiode. Han har også vært foreleser på BIs MBA program og ved UC Berkeley.

Kirsten Indgjerd Værdal

Styremedlem

Valgt i 2009

Kirsten Indgjerd Værdal har siden 2007 vært landbruksdirektør hos Fylkesmannen i Nord-Trøndelag. Hun har tidligere hatt lederstillinger i næringsmiddelsektoren og landbruk. Kirsten Indgjerd Værdal har bred styreverv erfaring fra organisasjoner, samt offentlig og privat sektor. Hun er agronom og har også økonomi- og ledelsesutdanning.

Einar Anders Strømsvåg

Styremedlem

Valgt i 2015

Einar Anders Strømsvåg er direktør i konsernrevisjonen i Statoil. Han har vært ansatt i Statoil ASA siden 1997 og innehatt ulike ledende stillinger. Einar Anders Strømsvåg har også hatt en rekke styreverv, blant annet i NHOs hovedstyre. Han er utdannet siviløkonom fra Handelshøyskolen i Bergen og er i tillegg ingeniør i kjemi.

Steinar Jøråndstad

Styremedlem, ansattes representant

Valgt i 2004

Steinar Jøråndstad er ansatt i Drift og Markedsdivisjonen som Teamkoordinator, der han også leder EL&ITs landsdekkende fagforening og sitter i Arbeidsmiljøutvalget. Steinar Jøråndstad, som startet som lærling i 1981, har tidligere også vært Statnetts hovedverneombud.

Pål Erland Opgård

Styremedlem, ansattes representant

Valgt i 2010

Pål Erland Opgård ble ansatt i Statnett i 1995, og har siden starten vært ansatt i avdeling Regionsentral Nord i Alta. Han er utdannet ingeniør fra Narvik Ingeniørhøgskole. Pål Erland Opgård ble i 2010 leder for NITOs konserngruppe i Statnett, hvor han har vært styremedlem siden 1999.

Trine Pande-Rolfen

Styremedlem, ansattes representant

Valgt i 2014, fratrudd januar 2016

Trine Pande-Rolfen er Direktør for HMS, Beredskap og FoU i divisjon Drift og marked i Statnett. Hun har vært ansatt i Statnett siden 2006 og har hatt ulike stillinger og ansvarsområder i Statnett, både innen drifts- og utbyggingsmiljøet. Før hun begynte i Statnett jobbet hun noen år i Mantena AS, som er et selskap i NSB-konsernet. Hun er utdannet sivilingeniør fra NTNU i 2003.

Totalresultatregnskap

Morselskap		(Beløp i mill. kr)	Note	Konsern	
2014	2015			2015	2014
Driftsinntekter					
5 355	5 717	Driftsinntekter regulert virksomhet	4	5 747	5 389
270	321	Andre driftsinntekter	4	159	174
5 625	6 038	Sum driftsinntekter		5 906	5 563
Driftskostnader					
609	451	Systemtjenester	5	451	609
586	466	Overføringstap	5	466	586
710	602	Lønns- og personalkostnader	6, 7, 19	591	715
1 122	1 488	Avskrivning, amortisering og nedskrivning	8	1 626	1 150
1 217	1 223	Andre driftskostnader	23	1 058	1 125
4 244	4 230	Sum driftskostnader		4 192	4 185
1 381	1 808	Driftsresultat		1 714	1 378
-	-	Inntekt i tilknyttede selskaper	16, 17	8	11
193	530	Finansinntekter	10	501	202
477	811	Finanskostnader	10	813	471
1 097	1 527	Resultat før skattekostnad		1 410	1 120
287	325	Skattekostnad	15	307	291
810	1 202	Årsresultat		1 103	829
Øvrige resultatelementer					
3	1	Endringer i virkelig verdi for investeringer holdt for salg	24	1	2
-158	20	Endringer i virkelig verdi for kontantstrømsikringer	13,24	20	-158
43	-10	Skatteeffekt	15,24	-10	43
-112	11	Øvrige resultatelementer som resirkuleres gjennom resultatet i senere perioder		11	-113
-407	253	Endringer i estimatavvik på pensjonsforpliktelser	7,24	253	-407
110	-70	Skatteeffekt	7,15,24	-70	110
-297	183	Øvrige resultatelementer som ikke resirkuleres gjennom resultatet i senere perioder		183	-297
-409	194	Sum øvrige resultatelementer		194	-410
401	1 396	Totalresultat		1 297	419

Balanse

Morselskap				Konsern	
31.12.2014	31.12.2015		Note	31.12.2015	31.12.2014
(Beløp i mill. kr)					
Eiendeler					
Anleggsmidler					
-	-	Goodwill		53	53
218	283	Andre immaterielle eiendeler	8	283	227
27 130	29 834	Varige driftsmidler	8	30 215	27 515
4 975	5 738	Anlegg under utførelse	9	6 553	5 047
416	879	Investering i datterselskaper	16	-	-
55	55	Investeringer i tilknyttet selskap	16	90	89
3 475	5 397	Finansielle anleggsmidler	11, 12, 13, 14	5 213	3 340
36 269	42 186	Sum anleggsmidler		42 407	36 271
Omløpsmidler					
597	1 337	Kunde- og andre kortsiktige fordringer	11, 12, 13, 14	764	472
996	306	Markedsbaserte verdipapirer	11, 12, 13, 14	680	1 345
2 858	1 441	Betalingsmidler	11	1 696	3 019
4 451	3 084	Sum omløpsmidler		3 140	4 836
40 720	45 270	Sum eiendeler		45 547	41 107
Egenkapital og gjeld					
Egenkapital					
5 950	5 950	Innskuddskapital		5 950	5 950
6 240	7 315	Opptjent annen egenkapital		7 614	6 601
-	-	Ikke-kontrollerende interesse		41	78
12 190	13 265	Sum egenkapital		13 605	12 629
Langsiktig gjeld					
563	968	Utsatt skatt	15	1 055	682
866	247	Pensjonsforpliktelser	7	249	869
485	665	Andre forpliktelser	20	665	485
22 134	24 266	Langsiktig rentebærende gjeld	11, 12, 13, 14	24 266	22 138
24 048	26 146	Sum langsiktig gjeld		26 235	24 174
Kortsiktig gjeld					
2 728	4 235	Kortsiktig rentebærende gjeld	11, 12, 13, 14	4 023	2 505
1 738	1 624	Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld	11, 12, 13, 14	1 673	1 763
16	-	Betalbar skatt	15	11	36
4 482	5 859	Sum kortsiktig gjeld		5 707	4 304
40 720	45 270	Sum egenkapital og gjeld		45 547	41 107

Oslo, 17. mars 2016

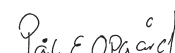
Styret i Statnett SF

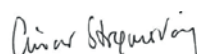

Per Hjorth
Styrets leder

Synne Larsen Homble
Nestlede

Maria Sandmark
Styremedlem

Egil Gjesteland
Styremedlem

Kirsten Indgjerd Værdal
Styremedlem

Pål Erland Opgård
Styremedlem

Steinar Jøråndstad
Styremedlem

Einar Anders Strømsvåg
Styremedlem

Ane Elgesem
Styremedlem

Auke Lont
Konsernsjef

Oppstilling av endringer i egenkapital

Morselskap						Konsern						
Innskutt kapital	Beslut- tet ikke registrert egen- kapital	Øvrige poster	Opp- tjent annen egen- kapital	Sum egen- kapital	(Beløp i mill. kr)	Sum egen- kapital	Ikke- kontro- llerende inter- esse	Sum eg- enkapi- tal hen- ført eier i Statnett SF	Opp- tjent annen egen- kapital	Øvrige poster	Beslut- tet ikke registrert egen- kapital	Inn- skutt kapital
2 700	3 250	-57	5 896	11 789	01.01.2014	12 135	-	12 135	6 242	-57	3 250	2 700
-	-	-	810	810	Årsresultat	829	3	826	826	-	-	-
-	-	-113	-296	-409	Øvrige resultatelementer, note 24	-410	-	-410	-297	-113	-	-
3 250	-3 250	-	-	-	Innbetalt innskuddskapital	-	-	-	-	-	-3 250	3 250
-	-	-	-	-	Ikke-kontrollerende interesse ved oppkjøp	75	75	-	-	-	-	-
5 950	-	-170	6 410	12 190	31.12.2014	12 629	78	12 551	6 771	-170	-	5 950
5 950	-	-170	6 410	12 190	01.01.2015	12 629	78	12 551	6 771	-170	-	5 950
-	-	-	1 202	1 202	Årsresultat	1 103	-37	1 140	1 140	-	-	-
-	-	11	183	194	Øvrige resultatelementer, note 24	194	-	194	183	11	-	-
-	-	-	-321	-321	Vedtatt utbytte	-321	-	-321	-321	-	-	-
5 950	-	-159	7 474	13 265	31.12.2015	13 605	41	13 564	7 773	-159	-	5 950

Kontantstrømoppstilling

Morselskap		(Beløp i mill. kr)	Note	Konsern	
2014	2015			2015	2014
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter					
1 098	1 527	Resultat før skattekostnad		1 410	1 120
-57	-18	Tap/ gevinst(-) ved salg av anleggsmidler	8	-18	-59
1 122	1 488	Avskrivning, amortisering og nedskrivning	8	1 626	1 150
-	-24	Betalte skatter	15	-37	-
291	338	Resultatførte renter	10	327	270
46	30	Mottatte renter	10	40	55
-302	-366	Betalte renter, eksklusiv byggelånsrenter	10	-366	-301
229	-141	Endring i kundefordringer/leverandørgjeld	11	-121	273
524	-611	Endring i andre tidsavgrensningsposter	11	-593	531
-	-	Resultat selskap konsolidert etter egenkapitalmetoden	16	-8	-11
2 951	2 223	Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter		2 260	3 028
Kontantstrøm fra investeringsaktiviteter					
56	39	Innbetalinger ved salg av varige driftsmidler	8	46	58
-5 770	-5 112	Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler, andre immaterielle eiendeler og anlegg under utførelse	8,9	-5 676	-5 809
-196	-139	Utbetalte byggelånsrenter	9	-144	-196
-73	-	Utbetalinger ved kjøp av datterselskap, netto for overtatte kontanter	16	-	-40
-	-160	Utbetalinger ved kapitalinnskudd i datterselskap	16	-	-
-2	-	Endring i investering i datterselskap og tilknyttet selskap	16	-	-
-14	-55	Endring i langsiktige lånefordringer	11, 12	-10	-14
-	-443	Endring i kortsiktige lånefordringer	11, 12	-	-
16	38	Mottatt utbytte og konsernbidrag	10, 16	7	4
-5 983	-5 832	Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		-5 777	-5 997
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter					
3 048	1 503	Innbetalinger ved opptak av ny rentebærende gjeld	11, 12	1 503	3 048
-2 287	-1 142	Utbetalinger ved nedbetaling av rentebærende gjeld	11, 12	-1 142	-2 287
1 687	1 469	Endring i sikkerhetsstillelser under CSA (Credit Support Annex)	11, 12	1 469	1 687
241	909	Innbetalinger ved salg av markedsbaserte verdipapirer	11, 12	1 111	476
-922	-226	Utbetalinger ved kjøp av markedsbaserte verdipapirer	11, 12	-426	-1 156
-	-321	Utbetalinger av utbytte		-321	-
3 250	-	Innbetaling av egenkapital		-	3 250
5 017	2 192	Netto kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter		2 194	5 018
1 985	-1 417	Netto kontantstrøm for perioden		-1 323	2 049
873	2 858	Kontanter og kontantekvivalenter ved periodens begynnelse	11	3 019	970
2 858	1 441	Kontanter og kontantekvivalenter ved periodens slutt	11	1 696	3 019

Inkludert i kontanter og kontantekvivalenter per 31. desember 2015 er bundne midler med 85 millioner kroner i morselskapet og 86 millioner kroner i konsernet.

Innhold Noter

Note 1	Regnskapsprinsipper	74	Note 14	Finansiell risikostyring	106
Note 2	Endringer i regnskapsprinsipper og nye regnskapsstandarder	81	Note 15	Skatter	110
Note 3	Regnskapsestimater og forutsetninger	83	Note 16	Investeringer i datterselskap og tilknyttede selskaper	112
Note 4	Driftsinntekter	84	Note 17	Felleskontrollerte driftsordninger	113
Note 5	Systemtjenester og overføringstap	88	Note 18	Nærstående parter	114
Note 6	Lønns -og personalkostnader	89	Note 19	Ytelser til ledelsen	116
Note 7	Pensjoner	90	Note 20	Andre forpliktelser	120
Note 8	Varige driftsmidlernog andre immaterielle eiendeler	94	Note 21	Pantstillelser og garantiansvar	120
Note 9	Anlegg og utførelse	96	Note 22	Betingende eiendeler	120
Note 10	Finansposter - resultat	97	Note 23	Andre driftskostnader	121
Note 11	Oversikt over finansielle instrumenter	98	Note 24	Øvrige resultatelementer	122
Note 12	Rentebærende eiendeler og gjeld	101	Note 25	Sammenligningstall for Statnett konsern	123
Note 13	Derivater	103	Note 26	Hendelser etter balansedagen	124

Note Regnskapsprinsipper

1

Statnett SF (morselskapet) er et norsk statsforetak som ble stiftet 20. desember 1991. Staten ved Olje- og energidepartementet er eieer. Foretaket har utstedt obligasjonslån som er notert på Oslo børs. Hovedkontoret har adresse Nydalen allé 33, 0423 Oslo.

Grunnlag for utarbeidelse av regnskapet

Konsernregnskapet og selskapsregnskapet er utarbeidet i overensstemmelse med gjeldende International Financial Reporting Standards (IFRS), slik de er godkjent av EU.

Referanser til "IFRS" skal heretter bety referanser til IFRS-standardene som er godkjent av EU.

Regnskapene er utarbeidet basert på historisk kost-prinsippet, med følgende unntak:

- Alle derivater, alle finansielle eiendeler og forpliktelser klassifisert som "virkelig verdi over resultatet" eller "tilgjengelig for salg", bokføres til virkelig verdi.
- Bokført verdi på eiendeler og gjeld som er sikret, justeres for å registrere endringer i virkelig verdi som følge av sikringen.
- Eiendeler blir vurdert ved hver rapporteringsdato med tanke på verdifall. Hvis gjenvinnbart beløp på eiendelen er lavere enn bokført verdi, blir eiendelen nedskrevet til gjenvinnbart beløp.

Konsolideringsprinsipper

Konsoliderte selskaper

Konsernregnskapet omfatter Statnett SF og datterselskaper der Statnett SF alene har kontrollerende eierandeler. Normalt antas Statnett SF å ha kontroll når direkte eller indirekte eierinteresser utgjør mer enn 50 prosent av de stemmeberettigede aksjene. Dersom Statnett eier mindre enn 100% av stemmeberettigede aksjer, eller gjennom avtale har mindre enn 100 % av stemmene, blir det foretatt ytterligere vurdering av hvorvidt konsernet faktisk har kontroll.

Konsernregnskapet er utarbeidet med ensartede regnskapsprinsipper for like transaksjoner og andre hendelser under like forutsetninger. Klassifiseringen av poster i resultat og balanse er gjennomført etter ensartede definisjoner. Utarbeidelse av konsernregnskapet skjer etter oppkjøpsmetoden og viser konsernet som om det var én enhet. I konsernregnskapet er alle mellomværender og interne transaksjoner mellom selskaper innenfor konsernet eliminert.

Kostprisen på aksjer i datterselskaper er eliminert mot egenkapitalen på oppkjøpstidspunktet. Merverdier utover den underliggende egenkapital i datterselskaper fordeles til de eiendeler og gjeldsposter som merverdien kan knyttes til. Den del av kostprisen som ikke kan tilskrives bestemte eiendeler, representerer goodwill.

Statnett SFs Pensjonskasse er ikke en del av konsernet. Innskutt egenkapital i pensjonskassen er vurdert til virkelig verdi, og klassifisert som finansielt anleggsmiddel.

Felleskontrollerte ordninger

En felleskontrollert ordning er en ordning der to eller flere parter har felles kontroll, og hvor det er kontraktsmessig enighet om deling av kontroll over ordningen. «Felles kontroll» er den avtalte delingen av kontroll over en felleskontrollert ordning, som bare foreligger når beslutninger om relevante aktiviteter krever enstemmighet mellom de partene som deler kontrollen.

Felleskontrollert driftsordning

En «felleskontrollert driftsordning» er en felleskontrollert ordning der de partene som har felles kontroll over ordningen, har rettigheter til eiendelene og ansvar for forpliktelsene knyttet til ordningen. Konsernet innregner sin andel av eiendeler, forpliktelser, inntekter og driftskostnader i tilknytning til sine interesser i felleskontrollerte driftsordninger.

Felleskontrollert virksomhet

Som felleskontrollert virksomhet defineres en felleskontrollert ordning der de partene som har felles kontroll over ordningen, har rett til ordningens netto eiendeler. Resultat, eiendeler og gjeld i felleskontrollert virksomhet regnskapsføres etter egenkapitalmetoden. Dette innebærer at konsernets andel av årets resultat etter skatt og avskrivninger på eventuelle merverdier resultatføres på egen linje i resultatregnskapet mellom driftsresultat og finansposter. Regnskapet i den felleskontrollerte virksomheten er omarbeidet i henhold til IFRS. I konsernbalansen presenteres eierandel i felleskontrollert virksomhet som finansielle anleggsmidler til opprinnelig kostpris med tillegg av akkumulerte resultatandeler og fradrag for utbytte.

Konsernet har ingen investering i felleskontrollerte virksomheter ved utgangen av 2015.

Investering i tilknyttet selskap

Tilknyttet selskap er selskaper der Statnett har betydelig innflytelse, dvs kan påvirke finansielle og operasjonelle beslutninger i selskapet, men ikke har kontroll, alene eller sammen med andre, over selskapet. Normalt vil dette være selskaper hvor konsernet eier mellom 20 og 50 prosent av de stemmeberettigede aksjene.

Tilknyttede selskaper vurderes etter egenkapitalmetoden. Dette innebærer at konsernets andel av årets resultat etter skatt og avskrivninger på eventuelle merverdier resultatføres på egen linje i resultatregnskapet mellom driftsresultat og finansposter. Regnskapet i det tilknyttede selskap er omarbeidet i henhold til IFRS. I konsernbalansen står eierandel i tilknyttet selskap oppført som finansielle anleggsmidler til opprinnelig kostpris med tillegg av akkumulerte resultatandeler og fradrag for utbytte.

Note Regnskapsprinsipper

1

Konsernet vurderer på hvert rapporteringstidspunkt om det foreligger objektive indikasjoner på verdifall. Hvis slike indikasjoner foreligger, testes investeringen for nedskrivning. Nedskrivning foretas dersom gjenvinnbart beløp (høyeste av virkelig verdi fratrukket salgskostnader og bruksverdi) er lavere enn balanseført verdi.

Kjøp/salg av datterselskaper og tilknyttede selskaper

Ved kjøp og salg av datterselskaper og tilknyttede selskaper er disse inkludert i konsernregnskapet for den del av året de har vært del av eller tilknyttet konsernet.

Investering i andre selskaper

Investering i selskaper hvor konsernet eier mindre enn 20 prosent av den stemmeberettigede aksjekapital, klassifiseres som "tilgjengelig for salg" og balanseføres til virkelig verdi dersom virkelig verdi kan måles pålitelig. Verdiendring føres under øvrige resultatелеmenter i totalresultatoppstillingen.

Investering i datterselskaper og tilknyttet selskap i Statnett SF (selskapsregnskapet)

Investeringer i datterselskaper og tilknyttet selskap behandles etter kostmetoden i selskapsregnskapet. Avgitt konsernbidrag (netto etter skatt) tillegges kostpris på investering i datterselskap. Mottatt konsernbidrag og utbytte resultatføres som finansinntekt i den grad utbytte og konsernbidrag ligger innenfor opptjente resultater i eierperioden. Utbytte utover opptjente resultater i eierperioden behandles som reduksjon av aksjeinvesteringen. Konsernbidrag og utbytte regnskapsføres i det året det er vedtatt.

Virksomhetssammenslutninger

Virksomhetssammenslutninger innregnes i henhold til oppkjøpsmetoden. Anskaffelseskost er summen av virkelig verdi på oppkjøpstidspunktet av eiendeler som overdras, gjeld som pådras eller overtas som vederlag for kontroll av den oppkjøpte virksomheten, samt kostnader som kan henføres direkte til virksomhetssammenslutninger.

Den kjøpte virksomhetens identifiserbare eiendeler, gjeld og betingede forpliktelser som tilfredsstiller vilkårene for regnskapsføring under IFRS 3, innregnes til virkelig verdi på oppkjøpstidspunktet. Goodwill som oppstår ved oppkjøp, innregnes som en eiendel målt til overskytende av totalt overført vederlag og verdi av minoritetsinteresser i oppkjøpt selskap utover nettoverdi av oppkjøpte identifiserbare eiendeler og overtatte forpliktelser. Hvis konsernets andel av netto virkelig verdi av den kjøpte virksomhetens identifiserbare eiendeler, gjeld og betingede forpliktelser etter revurdering overstiger totalt vederlag, innregnes det overskytende beløpet i resultatregnskapet umiddelbart.

Segmentrapportering

Selskapet har identifisert sitt rapporteringssegment basert på hvilken risiko og avkastning som påvirker virksomheten. Basert på IFRS sin definisjon er det foretakets vurdering at man kun har ett segment. Virksomheten følges opp som ett geografisk segment. Datterselskaper kvalifiserer heller ikke som særskilte rapporteringspliktige virksomhetssegmenter etter kriterier i IFRS. Selskapet og konsernet rapporteres som ett virksomhetssegment.

Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømoppstilling er utarbeidet etter den indirekte metode. Kontanter inkluderer bankbeholdning. Kontantekvivalenter er kortsiktig likvide investeringer som omgående kan konverteres til kontanter med et kjent beløp, og med maksimal løpetid på tre måneder.

Prinsipper for inntekstføring

Driftsinntekter måles til virkelig verdi og inntektsføres når de er opptjent, netto etter offentlige avgifter. Driftsinntekter rapporteres brutto. Driftsinntekter rapporteres brutto og består av faktisk levert energi multiplisert med en tariffmodell fastsatt gjennom retningslinjer gitt av Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE). I de tilfeller hvor Statnett primært opptrer som avregningsfunksjon knyttet til fellesnett og krafthandel, rapporteres dette netto.

Renteinntekter inntektsføres over tid når de opptjenes. Utbytte fra investeringer inntektsføres når utbyttet er vedtatt.

Andre driftsinntekter er inntekter utenfor den regulerte virksomheten og består blant annet av konsulentoppdrag for eksterne, bygging for regionalnettseiere (kundeprosjekter) og leieinntekter.

For kundeprosjekter anvendes løpende inntektsføring basert på måling av estimert virkelig verdi. Dette innebærer at inntektsføringen skjer etter hvert som arbeidet utføres med henvisning til fullføringsgraden. Fullføringsgraden fastsettes på grunnlag av forholdet mellom hittil påløpte utgifter for utført arbeid og de estimerte totale prosjektutgiftene. Inntekter inngår i andre driftsinntekter. Fakturerte og opptjente prosjektinntekter inngår i kundefordringer.

For prosjekter som forventes å gi tap, er hele det forventede tap kostnadsført.

Note Regnskapsprinsipper

1

Skatter

Skattekostnaden i resultatregnskapet omfatter både periodens betalbare skatt og endringene i utsatt skatt/-skattefordel. Betalbar skatt beregnes på grunnlag av årets skattemessige resultat. Netto utsatt skatt/-skattefordel er beregnet på grunnlag av midlertidige forskjeller mellom regnskaps- og skattemessige verdier og ligningsmessig underskudd til fremføring.

Skatteøkende og skattereduserende midlertidige forskjeller som reverseres eller kan reverseres, er utlignet. Utsatt skattefordel er oppført når det er sannsynlig at selskapet vil ha tilstrekkelig skattemessig overskudd til å nyttiggjøre skattefordelen. Utsatt skatt og skattefordel som kan balanseføres, er balanseført til nominell verdi og oppført netto i balansen.

Eiendomsskatter resultatføres og betales i regnskapsåret. Disse klassifiseres under andre driftskostnader.

Klassifisering av poster i balansen

En eiendel klassifiseres som kortsiktig (omløpsmiddel) når den er knyttet til varekretsløpet, fordring som tilbakebetales innen ett år samt "eiendeler som ikke er bestemt til varig eie eller bruk for virksomheten". Andre eiendeler er anleggsmidler. Skillet mellom kortsiktig og langsiktig gjeld trekkes ved ett år til forfallstidspunktet. Første års avdrag på langsiktige lån er klassifisert som kortsiktig gjeld.

Anlegg under utførelse

Anlegg under utførelse balanseføres til anskaffelseskost med fradrag for eventuelle akkumulerte tap ved verdifall. Anlegg under utførelse blir ikke avskrevet.

Utbyggingsprosjekter starter med en mulighets- og alternativstudie. Balanseføring starter når konklusjonen fra studien foreligger, og hovedkonsept for utbyggingen er valgt. På dette tidspunktet er konsesjon ikke oppnådd, og endelig investeringsbeslutning er ikke fattet. Erfaringer i Statnett viser at det er overveiende sannsynlig at prosjektet blir gjennomført hvis det først er valgt et hovedkonsept for utbyggingen.

Det vurderes løpende om konsesjonsforhold eller andre årsaker betinger hel eller delvis nedskrivning av påløpte prosjektkostnader. Nedskrivninger reverseres dersom grunnlaget for nedskrivning ikke lenger er til stede.

Renter i byggeperioden

Låneutgifter knyttet til egne anlegg under utførelse, balanseføres. Rentene beregnes ut fra en gjennomsnittlig innlånsrente og investeringens omfang, da finansieringen ikke er identifisert spesifikt til det enkelte prosjekt. Renter resultatføres gjennom avskrivninger basert på tilhørende eiendels forventede økonomiske levetid.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler er balanseført til kostpris med fratrukk for akkumulerte avskrivninger og nedskrivninger. Avskrivningene reduserer balanseført verdi av varige driftsmidler, eksklusive tomter, til estimert restverdi ved utløpet av estimert utnyttbar levetid. Driftsmidlene avskrives lineært fra det tidspunkt driftsmidlene var klare til bruk. Tilsvarende gjelder også driftsmidler anskaffet fra andre netteiere. Vesentlige komponenter av et driftsmiddel vurderes hver for seg for avskrivningsformål. Vesentligheten vurderes ut fra komponentenes kostpris i forhold til hele driftsmidlets kostpris.

Estimater på kostnader til fjerning av varige driftsmidler innregnes som en del av anskaffelseskostnaden på det tidspunktet konsernet anser å ha en juridisk eller faktisk forpliktelse til fjerning. Estimater vurderes til nåverdien av de utgiftene som forventes å påløpe på det fremtidige tidspunktet. Den årlige rentekostnaden som følge av at forpliktelsen er ett år nærmere oppgjør, kostnadsføres. Estimater kan senere bli endret som følge av endring i estimat for utgiftens størrelse, endring i forventet tidsplan og/eller endring i diskonteringsrente. Endringene regnskapsføres som økning eller reduksjon av balanseført verdi på driftsmidlet. Dersom eventuell reduksjon er større enn balanseført verdi av driftsmidlet, resultatføres det overskytende. Hvis balanseført verdi økes, vurderer konsernet om dette er en nedskrivningsindikator på anleggsporføljen.

Gevinst eller tap ved salg eller utrangering av varige driftsmidler beregnes som differansen mellom salgsinntekt og driftsmidlets balanseførte verdi. Gevinst/tap ved salg resultatføres som annen driftsinntekt/-kostnad. Tap ved utrangering resultatføres som avskrivning, amortisering og nedskrivning.

Erstatninger

Engangserstatninger i forbindelse med grunnverv og lignende inkluderes i kostpris på driftsmidlet. Løpende erstatninger utgjør mindre beløp og resultatføres i det året hvor erstatningen utbetales.

Note Regnskapsprinsipper

1

Vedlikehold/påkostninger

Vedlikeholdskostnader resultatføres når de er påløpt. Det foretas ikke avsetninger knyttet til periodisk vedlikehold av nettet (transformatorstasjoner eller strømlinledninger/-kabler). Selv om vedlikeholdet er periodisk for den enkelte transformatorstasjon eller strømlinledning, anses det ikke periodisk for hele nettet ettersom hele nettet blir sett på som én kontantgenererende enhet. Ved utskifting av driftsmidlet blir eventuell gjenværende regnskapsmessig verdi resultatført som tap ved utrangering.

Kostnader som vesentlig forlenger driftsmidlets utnyttbare levetid og/eller øker kapasiteten, balanseføres.

Immaterielle eiendeler

Immaterielle eiendeler måles ved førstegangs innregning til anskaffelseskost. For immaterielle eiendeler som inngår i en virksomhets sammenslutning, er anskaffelseskost målt til virkelig verdi på transaksjonstidspunktet. I senere perioder regnskapsføres immaterielle eiendeler til anskaffelseskost fratrukket akkumulerte amortiseringer og nedskrivninger. Immaterielle eiendeler med bestemt levetid amortiseres over utnyttbar levetid som vurderes minst en gang i året. Immaterielle eiendeler amortiseres lineært siden dette best reflekterer forbruket av eiendelene.

Goodwill

Goodwill amortiseres ikke. Goodwill genererer ikke kontantstrømmer uavhengig av andre eiendeler eller grupper av eiendeler, og tilordnes til de kontantgenererende enhetene som ventes å dra fordel av synergieffektene av sammenslutningen som var opphavet til goodwill. Kontantgenererende enheter som er tilordnet goodwill, vurderes for nedskrivning årlig, eller oftere hvis det foreligger indikasjoner på verdifall. Hvis det gjenvinnbare beløpet (det høyeste av netto salgsverdi og bruksverdi) av den kontantgenererende enheten er lavere enn bokført verdi, reduserer nedskrivningene først bokført verdi av eventuell goodwill og deretter bokført verdi av enhetens øvrige eiendeler forholdsmessig basert på bokført verdi av de enkelte eiendelene i enheten. Bokført verdi av individuelle eiendeler reduseres ikke under gjenvinnbart beløp eller null. Nedskrivninger av goodwill kan ikke reverseres i en senere periode hvis den virkelige verdien av den kontantgenererende enheten øker. Eventuelt verdifall innregnes som en del av nedskrivninger i resultatregnskapet.

Nedskrivning av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler annet enn goodwill

Ved hvert rapporteringstidspunkt vurderer konsernet om det foreligger indikasjoner på verdifall for varige driftsmidler og immaterielle eiendeler. Hvis det foreligger indikasjoner på verdifall, estimeres det gjenvinnbare beløpet for eiendelene for å vurdere eventuell nedskrivning.

Det gjenvinnbare beløpet er det høyeste av netto salgsverdi og bruksverdi. Ved vurdering av bruksverdi neddiskonteres estimerte fremtidige kontantstrømmer til nåverdi ved hjelp av en diskonteringsrate før skatt som reflekterer nåværende markedsverdier av tidsverdien av penger og risiko som er spesifikk for eiendelen.

Hvis det gjenvinnbare beløpet for et driftsmiddel (eller kontantgenererende enhet) anslås til å være lavere enn bokført verdi, reduseres bokført verdi av driftsmidlet (eller den kontantgenererende enhet) til gjenvinnbart beløp. Hvis et verdifall senere blir reversert, økes regnskapsført verdi av driftsmidlet (den kontantgenererende enhet) til revidert estimat av gjenvinnbart beløp, men begrenset til den verdien som ville vært regnskapsført hvis ikke driftsmidlet (eller den kontantgenererende enhet) hadde vært nedskrevet i tidligere år.

Leasing

Konsernet som utleier

Finansielle leieavtaler

Leieavtaler hvor leietaker overtar den vesentlige del av risiko og avkastning som er forbundet med eierskap av eiendelen, er finansielle leieavtaler. Konsernet presenterer utleide eiendeler som fordringer lik nettoinvesteringen i leiekontraktene. Konsernets finansinntekt fastsettes slik at det oppnås konstant avkastning på utestående fordringer over kontraktstiden. Direkte kostnader pådratt i forbindelse med å opprette leiekontrakten er inkludert i fordringen.

Operasjonelle leieavtaler

Konsernet presenterer eiendeler som er utleid, som anleggsmidler i balansen. Leieinntekten inntektsføres lineært over leieperioden. Direkte kostnader pådratt for å etablere den operasjonelle leieavtalen, er tillagt den utleide eiendelens balanseførte verdi, og blir kostnadsført i leieperioden på samme grunnlag som leieinntekten.

Konsernet som leietaker

Finansielle leieavtaler

Leieavtaler hvor konsernet overtar den vesentlige del av risiko og avkastning som er forbundet med eierskap av eiendelen, er finansielle leieavtaler. Ved leieperiodens begynnelse balanseføres finansielle leieavtaler til et beløp tilsvarende det laveste av virkelig verdi og minsteleiens nåverdi, fratrukket akkumulerte av- og nedskrivninger. Ved beregning av leieavtalens nåverdi benyttes den implisitte rentekostnaden i leiekontrakten dersom det er mulig å beregne denne, i motsatt fall benyttes selskapets marginale lånerente. Direkte utgifter knyttet til etablering av leiekontrakten er inkludert i eiendelens kostpris.

Note Regnskapsprinsipper

1

Samme avskrivningstid benyttes som for selskapets øvrige avskrivbare eiendeler. Dersom det ikke foreligger en rimelig sikkerhet for at selskapet vil overta eierskapet ved utløpet av leieperioden, avskrives eiendelen over den korteste av leieavtalens løpetid og for eiendelens estimerte utnyttbare levetid.

Operasjonelle leieavtaler

Leieavtaler hvor det vesentligste av risiko og avkastning som er forbundet med eierskap av eiendelen, ikke er overført konsernet, er klassifisert som operasjonelle leieavtaler. Leiebetalinger klassifiseres som driftskostnad og resultatføres lineært over kontraksperioden.

Forskning og utvikling

Utgifter til forskning kostnadsføres løpende. Forskning er en intern prosess som ikke gir opphav til selvstendige immaterielle eiendeler som genererer fremtidige økonomiske fordeler.

Utgifter knyttet til utviklingsaktiviteter blir balanseført i den grad produktet eller prosessen er teknisk og kommersielt gjennomførbart og konsernet har tilstrekkelige ressurser til å ferdigstille utviklingen. Utgifter som balanseføres, inkluderer materialkostnader, direkte lønnskostnader og en andel av direkte henførbare fellesutgifter. Balanseførte utviklingskostnader føres i balansen til anskaffelseskost fratrukket akkumulerte av- og nedskrivninger.

Balanseførte utviklingskostnader avskrives lineært over eiendelens estimerte utnyttbare levetid.

Kundefordringer

Kundefordringer regnskapsføres til pålydende fratrukket eventuelle tap ved verdifall.

Betingede eiendeler og forpliktelser

Betingede forpliktelser er ikke regnskapsført i årsregnskapet. Det er opplyst om vesentlige betingede forpliktelser med unntak av betingede forpliktelser hvor sannsynligheten for forpliktelsen er lav.

Betingede eiendeler er ikke regnskapsført i årsregnskapet, men opplyst om dersom det foreligger en viss sannsynlighet for at fordeler vil tilflyte konsernet.

Mer-/mindreinntekter er betingede forpliktelser/eiendeler etter IFRS og balanseføres således ikke.

Utbytte (fra morselskapet)

Avgift utbytte regnskapsføres i konsernets regnskap i den perioden det blir godkjent i foretaksmøtet. Skjer godkjenning og utbetaling i forskjellige perioder, henføres beløpet til kortsiktig gjeld inntil utbetaling finner sted.

Pensjoner og pensjonsforpliktelser

Konsernets forpliktelser knyttet til pensjonsordninger definert som ytelsesbaserte pensjonsplaner, vurderes til nåverdien av de fremtidige pensjonsytelser som regnskapsmessig anses opptjent ved utgangen av rapporteringsperioden. Pensjonsmidler vurderes til virkelig verdi. Akkumulert virkning av estimatendringer og endringer i finansielle og aktuarmessige forutsetninger, aktuarmessig gevinst og tap, føres over øvrige resultatelementer i totalresultatregnskapet. Periodens netto pensjonskostnader presenteres som lønns- og personalkostnader. Konsernet har valgt å presentere netto rentekostnadselement som lønns- og personalkostnader da dette gir best informasjon knyttet til konsernets pensjonskostnader.

Bidrag til innskuddsbaserte pensjonsordninger kostnadsføres når de påløper.

Lån

Rentebærende lån er regnskapsført til mottatte midler, netto etter transaksjonskostnader. Lånene er deretter regnskapsført til amortisert kost ved bruk av effektiv rente-metode, hvor forskjellen mellom netto midler og innløsningsverdi blir resultatført over låneperioden.

Finansielle instrumenter

Førstegangs måling av finansielle instrumenter gjøres til virkelig verdi på oppgjørsdagen, normalt til transaksjonspris.

- Finansielle eiendeler og forpliktelser som holdes med den intensjon å tjene på kortsiktige fluktuasjoner i priser (holdt for handelsformål) eller som regnskapsføres i henhold til virkelig verdi-opsjon, er klassifisert som virkelig verdi over resultatet.
- Alle andre finansielle eiendeler, unntatt lån og fordringer utstedt fra selskapet, er klassifisert som tilgjengelig for salg.
- Alle andre finansielle forpliktelser er klassifisert som andre forpliktelser og regnskapsført til amortisert kost.

Gevinst eller tap som følge av endringer i virkelig verdi på finansielle investeringer klassifisert som tilgjengelig for salg blir regnskapsført som øvrig resultatelement inntil investeringen avhendes. Da vil akkumulert gevinst eller tap på det finansielle instrumentet, som tidligere er regnskapsført mot øvrige resultatelementer, bli reversert, og gevinst/tap vil bli resultatført.

Endringer i virkelig verdi på finansielle instrumenter klassifisert som virkelig verdi over resultatet (holdt for handelsformål eller virkelig verdi-opsjon), blir resultatført og presentert i finansinntekter/-kostnader.

Note Regnskapsprinsipper

1

Finansielle instrumenter innregnes i balansen når konsernet har blitt part i instrumentets kontraktmessige bestemmelser. Finansielle instrumenter fjernes fra balansen når de kontraktmessige rettene eller pliktene er oppfylt, kansellert, utløpt eller overført. Finansielle instrumenter klassifiseres som langsiktige når forventet realisasjonsdato er mer enn tolv måneder etter balanse-dagen. Øvrige finansielle instrumenter klassifiseres som kortsiktige.

Motregning

Finansielle eiendeler blir motregnet tilhørende finansielle forpliktelser dersom det foreligger en juridisk håndhevbar rett til å motregne de innregnede beløpene og foretaket har til hensikt å enten gjøre opp eiendel og forpliktelse på netto grunnlag eller å realisere eiendelen og gjøre opp forpliktelsen under ett. Statnett har p.t. ingen finansielle instrumenter som motregnes og presenteres netto i balanseoppstillingen.

Derivater

Derivater førstegangsinnregnes til virkelig verdi på datoen for inngåelse av avtalen og verdsettes deretter løpende til virkelig verdi. Derivater regnskapsføres som eiendeler eller gjeld, så lenge foretaket ikke har rett til og intensjon om å gjøre opp kontraktene netto. Gevinster og tap som følge av endringer i virkelig verdi av derivater som ikke fyller vilkårene for sikringsbokføring, resultatføres.

Innebygde derivater i kontrakter skilles ut og måles separat. Konsernet har ved utgangen av regnskapsåret ingen innebygde derivater.

Sikring

Ved inngåelsen av et sikringsforhold utpeker og dokumenterer konsernet formelt sikringsforholdet som konsernet vil anvende sikringsregnskapsføring på, samt hvilken risiko som sikres og strategien for sikringen. Dokumentasjonen omfatter identifikasjon av sikringsinstrumentet, objektet eller transaksjonen som sikres, arten av risiko som sikres, og hvordan konsernet vil vurdere sikringsinstrumentets effektivitet i å motvirke eksponeringen for endringer i det sikrede objektets virkelige verdi eller kontantstrømmer som kan henføres til den sikrede risikoen. Slike sikringer forventes å være svært effektive i å motvirke endringer i virkelig verdi eller kontantstrømmene til det identifiserte objektet, dvs at sikringseffektiviteten forventes å være innenfor intervallet 80-125 prosent. Effektiviteten til sikringene må kunne måles pålitelig, og vurderes løpende for å avgjøre om de faktisk har vært svært effektive i hele regnskapsperioden de skal dekke.

Sikringer som oppfyller vilkårene for sikringsbokføring, regnskapsføres slik:

Virkelig verdi-sikringer

Endring av virkelig verdi på derivatet utpekt som sikringsinstrument resultatføres løpende. Endring i virkelig verdi på sikringsobjektet resultatføres tilsvarende.

For virkelig verdi-sikringer av objekter som regnskapsføres til amortisert kost, amortiseres verdiendringen i resultatregnskapet over den gjenværende perioden til forfall.

Konsernet avbryter virkelig verdi-sikring dersom (1) sikringsinstrumentet er forfalt, solgt, terminert eller utøvd, (2) sikringen ikke oppfyller vilkårene for sikringsbokføring eller (3) konsernet av andre grunner opphever sikringen.

Konsernet bruker virkelig verdi-sikring primært for å sikre renterisikoen for fastrentelån og valutarisikoen for rentebærende gjeld. Det gjennomføres også virkelig verdi-sikring ved spesifikke anskaffelser i utenlandsk valuta til investeringsprosjekter. Urealisert gevinst/tap for virkelig verdi-sikringen (valutaterminene) reduserer/øker kostpris på investeringene ved realisasjon.

Kontantstrømsikring

Kriteriet for kontantstrømsikring er at den forestående transaksjonen må være sannsynlig, og at løpende evaluering viser at sikringen har vært effektiv. Den effektive delen av endringer i virkelig verdi på sikringsinstrumentet regnskapsføres som øvrig resultatелеment, mens den ineffektive delen resultatføres løpende som finansinntekt eller -kostnad.

Beløp som først er regnskapsført som øvrig resultatелеment, reklassifiseres og bokføres som finansinntekt eller -kostnad når den sikrede transaksjonen gjennomføres.

Hvis den forventede fremtidige transaksjonen ikke lenger forventes gjennomført, blir beløp som tidligere er ført som øvrig resultatелеment, ført som finansinntekt eller -kostnad. Hvis sikringsinstrumentet utløper eller selges, termineres eller utøves, eller Statnett velger å oppheve sikringsforholdet, til tross for at den sikrede transaksjonen forventes å inntreffe, forblir akkumulerte gevinster eller tap som øvrig resultatелеment og innregnes i resultatregnskapet når transaksjonen gjennomføres.

Konsernet bruker kontantstrømsikringer primært for å sikre renterisikoen for lån med flytende rente.

Note Regnskapsprinsipper

1

Måling av finansielle instrumenter

Konsernet bruker følgende målehierarki for å måle og presentere virkelig verdi av finansielle instrumenter:

Nivå 1: Virkelig verdi måles ved bruk av noterte priser fra aktive markeder for identiske finansielle instrumenter. Ingen justering foretas mht. disse prisene.

Nivå 2: Virkelig verdi måles med bruk av annen observerbar input enn den som benyttes på nivå 1, enten direkte (priser) eller indirekte (utledet fra priser).

Nivå 3: Virkelig verdi måles med bruk av input som ikke baseres på observerbare markedsdata.

Noterte aksjer, obligasjoner og sertifikater er vurdert å være i nivå 1 fordi verdipapirene er notert på børs og fritt omsettelige, samt målt til siste børskurs. Aksjer og andeler som ikke er børsnotert, er vurdert basert på selskapene regnskap og er derfor vurdert å ligge i nivå 3.

Derivater er vurdert å ligge i nivå 2. Valutaelementet i valutaterminer er målt til observerbare markedskurser ved hjelp av Norges Bank-kurser. Ulike forfallsdato gjør at det tilkommer et renteelement som gir en beregning av virkelig verdi på valutaterminer.

Finansiell risikostyring

Finansiell risikostyring utføres av sentral finansavdeling etter retningslinjer godkjent av styret. Styret gir prinsipper for generell finansiell risikostyring i tillegg til retningslinjer som dekker spesifikke finansielle risikoer.

Valuta

Konsernregnskapet presenteres i norske kroner, som også er morselskapets funksjonelle valuta. Samtlige konsernselskap har norske kroner som funksjonell valuta.

Ettersom alle selskaper i konsernet har samme funksjonelle valuta, oppstår det ingen omregningsdifferanser ved konsolidering av konsernselskapene.

Transaksjoner i utenlandsk valuta bokføres til dagskurs på transaksjonstidspunktet. Pengeposter i valuta omregnes til norske kroner ved å benytte balansedagens kurs. Ikke-pengeposter i valuta som måles til anskaffelseskost, omregnes til norske kroner ved å benytte valutakursen på transaksjonstidspunktet. Ikke-pengeposter i valuta som måles til virkelig verdi uttrykt i utenlandsk valuta, omregnes til valutakursen fastsatt på balansetidspunktet. Valutakursendringer resultatføres løpende i regnskapsperioden og presenteres som finansposter.

Langsiktig rentebærende gjeld i valuta knyttes sammen med rente- og valutabytteavtaler (swap) og behandles som opplåning i norske kroner.

Avsetninger

Avsetninger regnskapsføres når konsernet har en gjeldende forpliktelse (rettslig eller antatt) som følge av en hendelse som har skjedd, og det kan sannsynliggjøres (mer sannsynlig enn ikke) at det vil skje et økonomisk oppgjør som følge av forpliktelsen, samt at beløpets størrelse kan måles pålitelig. Avsetninger gjennomgås ved hver balansedato, og nivået reflekterer det beste estimatet for forpliktelsen. Ved vesentlig tidseffekt er forpliktelsen regnskapsført til nåverdi av fremtidige forpliktelser.

Offentlig tilskudd

Tilskudd fra myndighetene er ikke regnskapsført før det foreligger rimelig sikkerhet for at konsernet vil møte betingelsene som er fastsatt i forbindelse med mottak av tilskuddene, og at tilskuddene vil bli mottatt. Tilskudd blir regnskapsført som fradrag i den kostnad den er ment å dekke.

Hendelser etter balansedagen

Ny informasjon om konsernets posisjoner på balansedagen er hensyntatt i årsregnskapet. Hendelser etter balansedagen som ikke påvirker posisjon på balansedagen, men som vil påvirke konsernets posisjon i fremtiden, er opplyst om dersom dette er vesentlig.

Note Endringer i regnskapsprinsipper og nye

2 regnskapsstandarder

Nye relevante standarder i år

Anvendte regnskapsprinsipper er konsistente med prinsippene anvendt i foregående regnskapsperiode, med unntak av de endringene i IFRS som har blitt implementert av konsernet i inneværende regnskapsperiode. Nedenfor er det listet hvilke endringer i IFRS med virkning for 2015-regnskapet som har vært relevante for, samt effekten dette har hatt på konsernets årsregnskap.

IFRIC 21 Avgifter

Fra 1. januar 2015 tok konsernet i bruk IFRIC 21 som er en tolkning av IAS 37 Avsetninger, betingede forpliktelser og betingede eiendeler. Standarden fastsetter kriteriene for innregning av forpliktelser. Ett av kriteriene er at foretaket har en forpliktende hendelse. Fortolkningen klargjør at den forpliktende hendelsen for offentlig pålagte avgifter, er hendelsen som utløser betalingsforpliktelsen for avgiften. IFRIC 21 har effekt for konsernets innregning av eiendomsskatt som forpliktelse. Den forpliktende hendelsen er vurdert til å inntre på det tidspunktet som kommunene skriver ut eiendomsskatten til konsernselskapene. Dette innebærer at konsernet innregner eiendomsskattekostnaden når faktura for kommende termin mottas fra kommunene.

Endringer i standarder og fortolkninger med fremtidig ikrafttredelsestidspunkt

Standardene og fortolkningene som er vedtatt frem til tidspunkt for avleggelse av konsernregnskapet, men hvor ikrafttredelsestidspunktet er frem i tid, er oppgitt under. Konsernets intensjon er å implementere de relevante endringene på ikrafttredelsestidspunktet, under forutsetning av at EU godkjenner endringene før avleggelse av konsernregnskapet.

IFRS 9 Financial instruments / Finansielle instrumenter (uoffisiell norsk oversettelse)

I juli 2014 publiserte IASB det siste delprosjektet i IFRS 9, og standarden er nå ferdigstilt. IFRS 9 innebærer endringer knyttet til klassifisering og måling, sikringsbokføring og nedskrivning. IFRS 9 vil erstatte IAS 39 Finansielle instrumenter - innregning og måling. De delene av IAS 39 som ikke er endret som ledd i dette prosjektet er overført og tatt inn i IFRS 9. Endringene trer i kraft fra og med regnskapsåret 2018.

Standarden skal implementeres retrospektiv, med unntak av sikringsbokføring, men det er ikke et krav å utarbeide sammenligningstall. Reglene for sikringsbokføring skal hovedsakelig implementeres prospektivt med noen få unntak. Konsernet har ingen planer om tidligimplementering av standarden.

Konsernet er i ferd med å vurdere potensielle regnskapsmessige effekter av IFRS 9, herunder praksis for sikringsbokføring.

IFRS 15 Revenue from Contracts with Customers / Inntekter fra kundekontrakter (uoffisiell norsk oversettelse)

IASB og FASB har gitt ut en ny, felles standard for inntektsføring, IFRS 15 Revenue from Contracts with Customers. Standarden erstatter alle eksisterende standarder og fortolkninger for inntektsføring. Kjerneprinsippet i IFRS 15 er at inntekter innregnes for å reflektere overføringen av avtalte varer eller tjenester til kunder, og da til et beløp som gjenspeiler vederlaget selskapet forventer å ha rett til i bytte for disse varene eller tjenestene. Standarden gjelder med noen få unntak, alle inntektsbringende kontrakter med kunder og inneholder en modell for innregning og måling av salg av enkelte ikke-finansielle eiendeler (eks. salg av eiendom, anlegg og utstyr). IFRS 15 skal implementeres enten ved bruk av full retrospektiv eller modifisert metode. Endringene trer i kraft fra og med regnskapsåret 2018.

Konsernet er i ferd med å vurdere potensielle regnskapsmessige effekter av IFRS 15. Den foreløpige vurderingen er at IFRS 15 kan påvirke konsernets innregning av inntekter fra andre tjenester og kundeprosjekter som er inkludert i posten "andre driftsinntekter". Konsernets inntekter fra regulert virksomhet forventes ikke å påvirkes av standarden.

IFRS 16 Leases / Leieavtaler (uoffisiell norsk oversettelse)

IFRS 16 Leases erstatter eksisterende IFRS-standard for leieavtaler, IAS 17 Leieavtaler. IFRS 16 angir prinsipper for innregning, måling, presentasjon og opplysninger om leieavtaler for begge parter i en leieavtale, dvs. kunden (leietager) og tilbyder (utleier). Den nye standarden krever at leietager innregner eiendeler og forpliktelser for de fleste leieavtaler, noe som er en vesentlig endring fra dagens prinsipper. Standarden trer i kraft 1. januar 2019.

Konsernet er i ferd med å vurdere potensielle regnskapsmessige effekter av IFRS 16.

Transaksjoner mellom investor og tilknyttet foretak eller felleskontrollert virksomhet – endringer i IFRS 10 og IAS 28

Endringen omhandler en inkonsistens mellom kravene i IFRS 10 og IAS 28 (2011) når det gjelder salg eller overføring av eiendeler mellom en investor og investorens tilknyttede foretak eller felleskontrollerte virksomhet. Den viktigste konsekvensen av endringen er at gevinst eller tap innregnes fullt ut når en transaksjon omfatter en virksomhet (uavhengig av om denne er lagt inn i et datterselskap eller ikke). Gevinst eller tap innregnes partielt når en transaksjon omfatter eiendeler som ikke utgjør en virksomhet, også når eiendelene er lagt inn i et datterselskap. Endringen skal implementeres prospektivt. Tidspunkt for når endringene skal tre i kraft, er ikke fastsatt.

Note Endringer i regnskapsprinsipper og nye

2 | regnskapsstandarder

Endringen kan få betydning ved fremtidige transaksjoner, men antas ikke å medføre noen vesentlig endring i konsernets anvendelse av regnskapsprinsipper eller noteopplysninger.

Investering i interesse i felleskontrollert driftsordning som utgjør virksomhet – endringer i IFRS 11

Endringen klargjør at ved kjøp av en interesse i en felleskontrollert driftsordning som utgjør en virksomhet, skal man anvende tilsvarende prinsipper som gjelder for virksomhetssammenslutninger. Endringen skal implementeres prospektivt. Endringene trer i kraft fra og med regnskapsåret 2016.

Endringen kan få betydning ved fremtidige transaksjoner, men antas ikke å medføre noen vesentlig endring i konsernets anvendelse av regnskapsprinsipper eller noteopplysninger.

Egenkapitalmetoden i separate finansregnskap – endringer i IAS 27

Endringen innfører muligheten til å bruke egenkapitalmetoden for å regnskapsføre investeringer i datterforetak, felleskontrollerte virksomheter og tilknyttede foretak i et foretaks separate finansregnskap. Foretaket må benytte samme metode for hver kategori av investeringer. Foretak som velger å bruke egenkapitalmetoden, skal anvende endringen retrospektivt. Endringene trer i kraft fra og med regnskapsåret 2016.

Endringen antas ikke å medføre noen endring i konsernets anvendelse av regnskapsprinsipper eller noteopplysninger.

Årlig forbedringsprosjekt 2010-2012

IASBs årlige forbedringsprosjekt 2010 – 2012 inneholder endringer i:

IFRS 3 Virksomhetssammenslutninger

Endringen implementeres prospektivt og klargjør at betinget vederlag i en virksomhetssammenslutning som ikke er klassifisert som egenkapital i påfølgende perioder, skal måles til virkelig verdi over resultatet uavhengig av om det er innenfor virkeområdet til IAS 39. Endringene trer i kraft fra og med regnskapsåret 2016.

Endringen kan få betydning ved fremtidige transaksjoner, men antas ikke å medføre noen vesentlig endring i konsernets anvendelse av regnskapsprinsipper eller noteopplysninger.

Note Regnskapsestimater og forutsetninger

3

Utarbeidelse av finansregnskap i overensstemmelse med IFRS krever at ledelsen utarbeider vurderinger og estimater og tar forutsetninger som påvirker anvendelsen av regnskapsprinsipper. Dette påvirker regnskapsførte beløp for eiendeler og gjeld på balansedagen, samt rapportering av betingede eiendeler og forpliktelser, og rapporterte inntekter og kostnader i perioden.

Enkelte beløp som påvirker konsernets regnskap, må estimeres. Det krever at ledelsen må ta forutsetninger med hensyn til verdier eller usikre forhold på tidspunktet for utarbeidelse av regnskapet. Sentrale regnskapsestimater er estimater som er viktig for presentasjonen av konsernets økonomiske stilling og resultater, og som krever ledelsens subjektive og komplekse vurderinger, ofte relatert til forhold beheftet med usikkerhet. Ledelsen vurderer slike estimater løpende ut fra historiske resultater og erfaringer, konsultasjoner med eksperter, trender, prognoser og andre metoder som ledelsen anser som rimelige i de enkelte tilfeller.

Vesentlige poster knyttet til bruk av estimater for Statnett er relatert til:

Beløp i mill. kr

Regnskapssporet	Note	Estimat/forutsetninger	Konsern Bokført verdi
Andre immaterielle eiendeler	8	Estimat på gjenvinnbart beløp og gjenværende utnyttbar levetid	253
Varige driftsmidler	8	Estimat på gjenvinnbart beløp og gjenværende utnyttbar levetid	30 215
Pensjonsforpliktelser	7	Økonomiske og demografiske forutsetninger	249
Fjerningsforpliktelser	20	Estimat på kostnad for fjerning, tidspunkt for fjerning og prisstigning frem til fjerning	643

Avskrivninger/Amortisering

Varige driftsmidler

Avskrivninger er basert på ledelsens vurdering av utnyttbar levetid for varige driftsmidler. Vurderingene kan endres med bakgrunn i blant annet teknologisk utvikling og historisk erfaring. Dette kan medføre endringer i estimert utnyttbar levetid og dermed avskrivninger. Teknologisk utvikling er vanskelig å forutse, og ledelsens syn på hvor hurtig endringene vil komme, kan endres over tid. Hvis forventningene endres vesentlig, vil avskrivningene justeres med effekt på fremtidige perioder. Estimert utnyttbar levetid, avskrivningsmetode og restverdi vurderes minst en gang per år. Restverdien anslås til null ved utløp av utnyttbar levetid for de fleste eiendeler.

Goodwill og andre immaterielle eiendeler

Goodwill som oppstår i en virksomhetssammenslutning, amortiseres ikke. Immaterielle eiendeler med bestemt levetid amortiseres over utnyttbar levetid. Utnyttbar levetid vurderes minst én gang i året. Immaterielle eiendeler amortiseres lineært siden dette best reflekterer forbruket av eiendelene.

Nedskrivninger

Varige driftsmidler

Statnett har foretatt betydelige investeringer i varige driftsmidler. Disse verdivurderes når det foreligger indikasjoner på verdifall. Varige driftsmidler i morselskapet anses som én kontantgenererende enhet og vurderes samlet siden Statnett SF har én samlet inntektsramme. I datterselskaper vurderes hvert driftsmiddel individuelt.

Fremover vil det bli foretatt betydelige investeringer. I stor grad skjer det via egenregiprosjekter som balanseføres som anlegg under utførelse inntil driftsmidlet er klart til bruk. Prosjekter under utførelse verdivurderes per prosjekt ved indikasjoner på verdifall.

Estimater av gjenvinnbare beløp av eiendeler må delvis baseres på ledelsens vurderinger, herunder beregning av eiendelenes inntektsgenererende kapasitet og sannsynlighet for konsesjoner ved utbyggingsprosjekter. Endringer i omstendighetene og i ledelsens forutsetninger kan føre til nedskrivninger i de aktuelle perioder.

Goodwill

Goodwill vurderes for nedskrivning årlig, eller oftere ved indikasjoner på verdifall, basert på den kontantgenererende enheten som goodwill er tilordnet til. Hvis det gjenvinnbare beløpet (det høyeste av netto salgsverdi og bruksverdi) av den kontantgenererende enheten er lavere enn regnskapsført verdi, reduserer nedskrivningene først regnskapsført verdi av eventuell goodwill og deretter regnskapsført verdi av enhetens øvrige eiendeler forholdsmessig basert på regnskapsført verdi av de enkelte eiendelene i enheten. Regnskapsført verdi av individuelle eiendeler reduseres ikke under gjenvinnbart beløp eller null. Nedskrivninger av goodwill kan ikke reverseres i en senere periode hvis den virkelige verdien av den kontantgenererende enheten øker. Eventuelt verdifall innregnes som en del av nedskrivninger i resultatregnskapet.

Andre immaterielle eiendeler

Ved hvert rapporteringstidspunkt vurderer konsernet om det foreligger indikasjoner på verdifall for immaterielle eiendeler. Hvis det foreligger indikasjoner på verdifall, estimeres det gjenvinnbare beløpet for eiendelene for å vurdere eventuell nedskrivning.

Pensjoner

Netto pensjonsforpliktelser beregnes basert på Regnskapsstiftelsens oppdaterte forutsetninger per 31. desember. Disse forutsetningene er vurdert til å være relevante for konsernets pensjonsordninger.

I juni 2015 besluttet Statnett å endre konsernets pensjonsordning fra en ytelsesbasert ordning til en innskuddsordning. Effekten av planendringene resulterer i en kostnadsreduksjon som er innregnet i linjen "lønn og personalkostnader" i andre kvartal. Kostnadsreduksjonen er presentert netto.

Note Driftsinntekter

4

Driftsinntekter regulert virksomhet

Statnetts inntekter kommer i hovedsak fra virksomhet der inntektene er regulert av Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE). Statnetts faktiske driftsinntekter fra den regulerte virksomheten kommer fra tariffinntekter i sentral- og regionalnettet samt flaskehalsinntekter.

På grunn av usikkerhet tilknyttet hvert års faktiske inntekter og endelig tillatt inntekt, som NVE fastsetter etter årets utløp, vil det årlig, oppstå avvik mellom Statnetts faktiske driftsinntekter fra den regulerte virksomheten og Statnetts tillatte inntekt. Avviket kalles mer- eller mindreinntekt. Merinntekt oppstår når Statnett har høyere faktiske driftsinntekter enn hva NVE har vedtatt som tillatt inntekt i det enkelte år. Mindreinntekt innebærer at foretakets faktiske driftsinntekter er lavere enn tillatt inntekt.

Forskrifter fra NVE setter krav om at merinntekt, tillagt renter, tilbakeføres kundene i form av reduksjon i fremtidige tariff, mens mindreinntekt, tillagt renter, kan hentes inn fra kundene i form av økning i fremtidige tariff. Forpliktelsen til å redusere fremtidige tariff samt muligheten til kreve inn økte tariff oppfyller ikke IFRS krav til balanseføring, og representerer derfor en latent forpliktelse (ved akkumulert merinntekt) og en latent fordring (ved akkumulert mindreinntekt). Årlig endring i disse postene vil derfor heller ikke inngå i resultatregnskapet.

Statnetts faktiske driftsinntekter fra regulert virksomhet tilsvarer summen av Statnetts tillatte inntekt fastsatt av NVE og mer-/mindreinntekt det samme året.

Tillatt inntekt

Generelt

Statnett er operatør av sentralnettet og to regionale fellesnett. Som operatør er Statnett ansvarlig for å fastsette årlige tariff i det enkelte fellesnett. Sentralnettet er et fellesnett. I et regnskapsår vil faktisk inntekt avvike fra regulert inntekt.

Tillatt inntekt – monopolvirksomhet

Statnett eier overføringsanlegg og er systemansvarlig nettselskap. Denne virksomheten er monopolregulert. Det innebærer at NVE årlig setter en grense, tillatt inntekt, for hvor store inntekter Statnett kan ha. Grunnlaget for Statnetts tillatte inntekter er inntektsrammen. Inntektsramme baseres på kostnader, inkludert kapitalkostnader, to år tilbake i tid. Videre er systemdriftskostnader inkludert. Inntektsrammen til Statnett normeres for at foretaket skal ha incentiver til effektiv drift. Utover inntektsrammen består Statnetts tillatte inntekt av følgende tillegg; Faktisk eiendomsskatt, transittkostnad og tillegg for investeringer. Tillegg for investeringer skal sørge for at årets investeringer reflekteres i tillatt inntekt fra det året investeringen settes i drift. Statnetts tillatte inntekt justeres også for avbrudd gjennom KILE (kvalitetsjustert inntektsramme ved ikke levert energi).

Inntektsramme overføringstap

Inntekter

Overføringstapet i regional- og sentralnettet er en del av Statnetts inntektsramme. Bokført inntektsramme for overføringstap i regnskapsåret består av faktisk målt tap i MWh to år tilbake i tid verdsatt til en regulert referansepris basert på elspotpris i regnskapsåret.

Avvik mellom inntektsramme for overføringstap og faktiske kostnader for kjøp av overføringstap i regnskapsåret er i henhold til retningslinjene fordelt mellom netteierne i det enkelte fellesnett Statnett er operatør for.

Overføringstap

Overføringstap oppstår som følge av målt avvik mellom innmating og uttak av kraft i nett. Tapets størrelse vil blant annet variere med temperatur, belastning i nettet og kraftpris. Faktisk tap i regnskapsåret er kjøpt eksternt til spotpris. Tap ved transport av kraft i sentralnettet og de regionale fellesnett dekkes av nettets operatør og rapporteres i regnskapslinjen "overføringstap".

Tarifiering og årets mer-/mindreinntekt

Tariffinntekter

Statnett har som operatør for sentralnettet og to felles regionalnett ansvar for å fakturere brukerne for de tjenestene de mottar. Faktureringen skjer på grunnlag av en tariffmodell som er i henhold til retningslinjer gitt av NVE. Prissystemet består av faste ledd og variable ledd; energiledd. Faste ledd faktureres jevnt over året, mens energileddet faktureres i takt med kundens målte innmating og uttak fra nettet.

Mer-/mindreinntekt

Årets tariff fastsettes med henblikk på at mer-/mindreinntekt skal utjevnes over tid. Tariffen fastsettes i september året før regnskapsåret. Statnett har etablert en strategi for justering av tariffgrunnlag inkludert utjevning av akkumulert mer-/mindreinntekt. Enkelte størrelser og parametere, inklusiv kraftpris, som inngår i beregningsgrunnlaget for årets tillatte inntekt, baseres på estimater. Det vil oppstå avvik mellom tarifferte inntekter og tillatt inntekt.

Akkumulert mer-/mindreinntekt renteberegnes, i henhold til regler gitt av NVE, med 3 måneders NIBOR tillagt 30 rentepunkter. Rentebeløpet er inkludert i saldo for akkumulert mer-/mindreinntekt og kommer til uttrykk i regnskapet ved regulering av fremtidige tariff.

Note Driftsinntekter

4

Driftsinntekter regulert virksomhet

Fordeling av inntekter mellom regionalnettet (R-nett) og sentralnettet (S-nett)

(Beløp i mill. kr)

Morselskap

Driftsinntekter	R-nett	S-nett	Sum 2015	R-nett	S-nett	Sum 2014
Tariffinntekt faste ledd produksjon	45	1 438	1 483	44	1 434	1 478
Tariffinntekt faste ledd forbruk	139	2 756	2 895	133	2 476	2 609
Andre leieinntekter	-	95	95	-	84	84
Tariffinntekt energiledd	-5	461	456	-1	633	632
Flaskehalsinntekter	-	1 067	1 067	-	807	807
Inntekter til øvrige eiere i fellesnettene	-55	-224	-279	-61	-194	-255
Sum driftsinntekter regulert virksomhet	124	5 593	5 717	115	5 240	5 355

Tillatt inntekt

Inntektsramme uten nettap	81	4 457	4 538	84	4 102	4 186
Inntektsramme nettap	9	449	458	12	614	626
Tillegg til inntektsramme	9	1 201	1 210	2	1 206	1 208
Sum tillatt inntekt	99	6 107	6 206	98	5 922	6 020

Årets avsetning renter mer-/mindre inntekt (-/+)	-	-25	-25	1	-43	-42
Årets mer-/mindreinntekt (-/+)	-25	514	489	-16	681	665
Vedtak om justert mer-/mindreinntekt (-/+)	-	-20	-20	-	-	-
Årets endring i saldo for mer-/mindreinntekt (-/+)	-25	469	444	-15	638	623

Saldo mer-/mindreinntekt (-/+), inkl. renter 01.01.	46	-1 836	-1 790	61	-2 474	-2 413
Endret saldo for mer-/mindreinntekt (-/+), inkl. renter	-25	469	444	-15	638	623
Saldo mer-/mindreinntekt (-/+) inklusiv renter 31.12.	21	-1 367	-1 346	46	-1 836	-1 790

(Beløp i mill. kr)

Konsern

Driftsinntekter	R-nett	S-nett	Sum 2015	R-nett	S-nett	Sum 2014
Tariffinntekt faste ledd produksjon	45	1 438	1 483	44	1 434	1 478
Tariffinntekt faste ledd forbruk	139	2 756	2 895	133	2 476	2 609
Andre leieinntekter	-	95	95	-	84	84
Tariffinntekt energiledd	-5	461	456	-1	633	632
Flaskehalsinntekter	-	1 067	1 067	-	807	807
Inntekter til øvrige eiere i fellesnettene	-55	-194	-249	-61	-160	-221
Sum driftsinntekter regulert virksomhet	124	5 623	5 747	115	5 274	5 389

Note Driftsinntekter

4

Driftsinntekter	R-nett	S-nett	Sum 2015	R-nett	S-nett	Sum 2014
Tillatt inntekt						
Inntektsramme uten nettap	81	4 487	4 568	84	4 136	4 220
Inntektsramme nettap	9	449	458	12	614	626
Tillegg til inntektsramme	9	1 201	1 210	2	1 206	1 208
Sum tillatt inntekt	99	6 137	6 236	98	5 956	6 054
Årets avsetning renter mer-/mindre inntekt (-/+)	-	-25	-25	1	-43	-42
Årets mer-/mindreinntekt (-/+)	-25	514	489	-16	681	665
Vedtak om justert mer-/mindreinntekt (-/+)	-	-20	-	-	-	-
Årets endring i saldo for mer-/mindreinntekt (-/+)	-25	469	444	-15	638	623
Saldo mer-/mindreinntekt (-/+), inkl. renter 01.01.	46	-1 836	-1 790	61	-2 474	-2 413
Endret saldo for mer-/mindreinntekt (-/+), inkl renter	-25	469	444	-15	638	623
Saldo mer-/mindreinntekt (-/+), inkl renter 31.12.	21	-1 367	-1 346	46	-1 836	-1 790

Utfall i nettet med resultatkonsekvens

Statnett som systemansvarlig har en pågående sak med NVE om hvordan avbrudd på Nyhamna ved systemvernutløsning i perioden fram til 2012 skal behandles med hensyn til KILE-ordningen og systemdriftskostnader. De økonomiske konsekvensene for Statnett av slike avbrudd / utfall i nettet er derfor ikke avklart. NVE har 1. februar 2016 avgitt sin innstilling til Olje- og energidepartementet, som skal treffe endelig vedtak i saken. For utfall på linjen Viklandet-Fræna etter 2012 er det foretatt avsetning i regnskapet etter samme prinsipp som for tidligere hendelser.

Andre driftsinntekter

Andre driftsinntekter er inntekter utenfor den regulerte virksomheten og består blant annet av konsulentoppdrag for eksterne, bygging for regionalnettseiere (kundeprosjekter) og leieinntekter.

Balanseavregning (Kraftkjøp og –salg)

Statnett SF har en egen konsesjon for å være avregningsansvarlig i Norge. Dette innebærer å foreta et økonomisk oppgjør for avviket som de balanseansvarlige aktørene har mellom planlagte anskaffelser og forpliktelser og de virkelige målte verdier. De balanseansvarlige aktørene er økonomisk motpart i oppgjørene og må stille sikkerhet iht balanseavtalen. Sikkerhetskravet beregnes ukentlig basert på handelsvolum og markedspriser, og stilles i form av påkravsgaranti eller kontanter på pantsatt bankkonto. Samlet sikkerhetsstillelse ved årsskiftet var 953 millioner kroner. Sikkerhetskravet mot balanseansvarlige på samme tidspunkt var 351 millioner kroner. Alle balanseansvarlige hadde stilt tilfredsstillende sikkerhet i henhold til Balanseavtalen.

Driftsresultat innenfor og utenfor nettvirksomheten

Morselskap			Konsern	
2014	2015	(Beløp i mill.kr)	2015	2014
1 359	1 767	Driftsresultat innenfor nettvirksomheten	1 666	1 370
23	41	Driftsresultat utenfor nettvirksomheten	41	23
1 382	1 808	Sum driftsresultat	1 707	1 393

Note Driftsinntekter

4

Grunnlag for avkastning på investert nettkapital

Avkastningsgrunnlag er definert som gjennomsnittet av inngående og utgående saldo for investert nettkapital, tillagt en prosent for netto arbeidskapital. Investert nettkapital er gitt ved førstegangs historisk anskaffelseskostnad. Andel av felles driftsmidler er inkludert.

Morselskap		Konsern	
2014	2015	2015	2014
<i>(Beløp i mill.kr)</i>			
23 969	28 365	28 467	24 078

Avkastning på investert nettkapital

Avkastning er definert som driftsresultat sett i forhold til avkastningsgrunnlaget. Driftsresultatet er gitt ved årlig tillatt inntekt for eget nett fratrukket kostnader i eget nett.

Morselskap		Konsern	
2014	2015	2015	2014
<i>(Avkastning i prosent)</i>			
7%	8%	7%	7%

Note Systemtjenester og overføringstap

5

Systemtjenester

Morselskap			Konsern	
2014	2015	(Beløp i mill.kr)	2015	2014
32	20	Netto balanse- og effektkraft	20	32
104	104	Primærreserver	104	104
20	29	Sekundærreservere	29	20
35	46	Tertiærreserver	46	35
95	30	Transittkostnader	30	95
275	173	Spesialregulering	173	275
48	49	Øvrige systemtjenester	49	48
609	451	Sum systemtjenester	451	609

Systemtjenester er kostnader knyttet til utøvelse av systemansvaret, definert i forskrift om systemansvar (FoS).

Frekvensen i strømmettet skal være 50 Hz, og det er Statnett som systemansvarlig operatør sin oppgave å sørge for at frekvensen holdes stabil. Kravet om reservekapasitet for reguleringsformål legger begrensninger på produsentene ved at de ikke kan produsere og selge full kapasitet på alle sine generatorer. Vi skiller mellom tre ulike former for reservekapasitet.

Primærregulering

Primærreguleringen er automatisk og trer i kraft momentant ved frekvensendringer i strømmettet. Dette skjer ved hjelp av en på forhånd avtalt reservekapasitet. Kravet om reservekapasitet for reguleringsformål legger begrensninger på produsentene ved at de ikke kan produsere og selge full kapasitet på alle sine generatorer. Primærreservere er kostnader Statnett har ved at foretaket kjøper reservekapasitet hos produsentene. Omfang av primærreservere er bestemt av avtaler på nordisk nivå, og reservene blir anskaffet gjennom markedsløsninger.

Sekundærreserver

Automatiske sekundærreserver aktiveres for å frigi den aktiverte primærreserven slik at den igjen blir i stand til hurtig å håndtere eventuelle nye feil og ubalanser. Automatiske sekundærreserver fungerer ved at et signal sendes fra TSO til en aktør/kraftverk, som da endrer produksjonen i anlegget. Sekundærreserven omtales også som Load Frequency Control (LFC), og i Norden anvendes den hovedsakelig for å håndtere frekvensavvik. Omfang av sekundærreserver er bestemt av avtaler på nordisk nivå, og reservene blir anskaffet gjennom en markedsløsning.

Tertiærregulering

I Norge har vi et regulerkraftopsjonsmarked som benyttes for å sikre at vi har nok regulerressurser tilgjengelig i den norske delen av regulerkraftmarkedet også i perioder med økt etterspørsel etter effekt, som i vintersesongen. Systemansvarlig arrangerer i vinterhalvåret et marked der de kjøper en garanti for at aktører legger inn bud på regulerkraft-listen for påfølgende uke. Garantiene kan gjelde både forbruk og produksjon.

Transittkostnader

Transittkostnader er kompensasjon for bruk av nett i utlandet. Kraftsystemet i Europa er knyttet sammen via overførings-linjer/-kabler som går over landegrensler.

Spesialregulering

I enkelte tilfeller kan begrensninger i overføringskapasiteten (flaskehals) medføre at budene i regulerkraftmarkedet ikke kan anvendes i "prisriktig" rekkefølge. Aktiverte reguleringer utenom prisrekkefølge kategoriseres som spesialreguleringer og kompenseres med tilhørende budpris uten at de påvirker fastsettelsen av regulerkraftprisen. Statnett påføres da en kostnad lik differansen mellom pris på aktiverte bud som er benyttet til spesialreguleringer og aktuell timepris i hovedretning i regulerkraftmarkedet multiplisert med spesialregulert volum.

Overføringstap

Statnett kjøper overføringstap (volum) til spotpris (markedspris) for den timen overføringstapet gjelder, fra eksterne leverandører. Resultat for overføringstap i sentralnett fordeles mellom anleggseierne i henhold til forholdsmessig eierandel i sentralnettet. 3,9 prosent av verdien av anleggene eies av andre enn Statnett SF.

Morselskap			Konsern	
2014	2015		2015	2014
2 497	2 513	Volum (GWh)	2 513	2 497
235	185	Pris (kr/MWh)	185	235
<i>(Beløp i mill.kr)</i>				
584	466	Overføringstap	466	584
2	-	Overføringstap resultat andre	-	2
586	466	Sum overføringstap	466	586

Note Lønns- og personalkostnader

6

Morselskap			Konsern	
2014	2015	(Beløp i mill.kr)	2015	2014
857	963	Lønninger	980	869
146	194	Arbeidsgiveravgift	197	149
185	-51	Pensjonskostnader (note 7)	-49	187
94	109	Andre ytelser	80	85
1 282	1 215	Sum lønnskostnader	1 208	1 290
-572	-613	Herav egne investeringsarbeider	-617	-575
710	602	Netto lønnskostnader	591	715
1 100	1 194	Antall sysselsatte årsverk	1 226	1 119

Lån til ansatte

Ansatte har lån i foretaket på tilsammen to million kroner per 31. desember 2015. Lånene nedbetales ved trekk i lønn over en periode på inntil to år. Lånene er rentefrie for den ansatte. Rentefordelen av lån som overstiger 3/5 av grunnbeløpet, beskattes etter den til enhver tid gjeldende normalrentesats som er gitt av myndighetene.

Note Pensjoner

7

Morselskapet og datterselskapene har pensjonsordninger som gir de ansatte rett til fremtidige pensjonsytelser i form av ytelsesplaner. Konsernets pensjonsordninger tilfredsstiller krav i lov om obligatorisk tjenestepensjon.

I juni 2015 besluttet Statnett å endre konsernets hovedpensjonsordning fra en ytelsesbasert ordning til en innskuddsordning. Overgangen til ny ordning skjedde med virkning fra 1. januar 2016. I første kvartal 2016 vil fripoliser bli utstedt for rettigheter som er opptjent i ytelsesordningen. Vedtatt innskuddsordning vil ha et ytelsesnivå som er basert på maksimale innskuddssatser etter "Lov om innskuddspensjon". Ansatte som er 52 år og eldre på overgangstidspunktet, beholder ytelsesordningen. For ansatte mellom 37 og 51 år vil det i tillegg til innskuddsordningen, etableres en kompensasjonsordning. Denne ordningen er en usikret ytelsesordning med årlig opptjening frem til 67 år. Utbetaling under kompensasjonsordningen skjer ved 67 år eller ved en eventuell tidligere fratreden. Planendringene resulterer i en kostnadsreduksjon på 284 millioner kroner for morselskapet og konsernet innregnet i linjen "lønn og personalkostnader". Kostnadsreduksjonen er netto etter kostnad ved tidligere perioders pensjonsopptjening relatert til kompensasjonsordningen.

Sikret ytelsespensjon er basert på antall opptjeningsår og lønnsnivå ved oppnådd pensjonsalder. Full alderspensjon utgjør 70 prosent av pensjonsgrunnlaget redusert med beregnet folketrygd. Pensjonsgrunnlaget er begrenset oppad til 12 ganger folketrygdens grunnbeløp. Full opptjeningstid er 30 år, og ordinær pensjonsalder er 67 år. Ordningen inkluderer også uføre-, ektefelle- og barnepensjon.

Opptjente pensjonsrettigheter er i hovedsak sikret gjennom pensjonsordninger i Statnett SFs Pensjonskasse. I tillegg har morselskapet førtidspensjonsforpliktelser som dekkes over driften.

Tilskudd til pensjonskassen skjer i overensstemmelse med aktuarmessige beregninger. Pensjonsmidlene i pensjonskassen er primært investert i verdipapirer, se tabell under om prosentvis fordeling av pensjonsmidlene i investeringskategorier.

Konsernledelsen har egne tilleggsavtaler der ordinær pensjonsalder er 65 år, men med mulighet for fratredelse fra fylte 62 år. Alderspensjonen utgjør 66 prosent av pensjonsgrunnlaget. Pensjonsgrunnlaget inkluderer også grunnlag som overstiger 12 ganger folketrygdens grunnbeløp. For nærmere omtale av pensjonsordninger for ledelsen, se note 19 Ytelser til ledende ansatte.

Konsernet deltar i den private avtalefestet ordning for førtidspensjonering (AFP-ordningen) som trådte i kraft i 2011. Ordningen innebærer at de ansatte får et tillegg på sin pensjon som en livsvarig ytelse. Ytelsen kan tas ut fra og med fylte 62 år også ved siden av å stå i jobb. AFP-ordningen er en ytelsesbasert flerforetakspensjonsordning som organiseres gjennom et felleskontor, og finansieres gjennom premier som fastsettes som en prosentdel av lønn. Det foreligger ingen pålitelig måling og allokering av forpliktelse og midler i ordningen, og derfor blir ordningen i tråd med regnskapsreglene behandlet som en innskuddsbasert pensjonsordning hvor premiebetalingene kostnadsføres løpende, og ingen avsetninger foretas i regnskapet. Premien for 2015 er fastsatt til 2,2 prosent av samlede lønnsutbetalinger mellom 1G og 7,1G til bedriftens arbeidstakere, estimert til 13 millioner kroner. Det er for tiden ingen fondsoppbygging i ordningen, og derfor forventes det at premiene vil øke fremover.

Netto pensjonsforpliktelse i balansen fremkommer etter korrigerende resultatføring av virkning av endringer i estimater og pensjonsplaner i totalregnskapet, samt avvik mellom faktisk og forventet renteinntekter på pensjonsmidler. Netto pensjonsforpliktelser vises som avsetning for forpliktelser.

Ansatte som forlater konsernet før pensjonsalder, mottar fripolise. Statnett SFs Pensjonskasse har hatt utløsningsavtale med Storebrand Livsforsikring AS som har utstedt fripoliser frem til 31. desember 2013. For ansatte som sluttet etter 1. januar 2014, har Statnett SFs Pensjonskasse fripolisene på egen balanse og forvalter dem selv. Fra tidspunkt for utstedelse av fripolisene er Statnett SF fritatt for ytterligere forpliktelser overfor de ansatte som fripolisene gjelder. Midler og forpliktelser verdsettes på tidspunkt for utstedelse av fripolisen, og skilles ut fra pensjonsforpliktelser og pensjonsmidler.

Pensjonsforpliktelsen er beregnet av ekstern aktuar. Ved beregning av pensjonsforpliktelsen er det tatt hensyn til den arbeidsgiveravgift som foretaket må betale ved utbetaling av direkte pensjoner og ved innbetaling av premier til fondsbaserte ordninger. Arbeidsgiveravgiften er et delelement i foretakets ytelse og er bokført som en del av pensjonsforpliktelsen.

Pensjonsordningens medlemmer

Morselskap			Konsern	
2014	2015		2015	2014
1 587	1 725	Medlemmer i pensjonskassen	1 763	1 611
403	427	Herav pensjonister	432	408
1 184	1 298	Antall aktive personer i pensjonsordningene	1 331	1 203

Note Pensjoner

7

Økonomiske/aktuarmessige forutsetninger morselskap og konsern	2015	2014
Diskonteringsrente foretaksobligasjoner (OMF)	2,75%	2,30%
Renteinntekter på pensjonsmidler	2,75%	2,30%
Forventet lønnsregulering	2,25%	2,75%
Forventet pensjonsregulering	1,50%	1,75%
Forventet regulering av grunnbeløp (G)	2,25%	2,50%
Dødelighetsgrunnlag	K2013FT	K2013BE

Sensitivitetsanalyse

Tallene nedenfor viser et estimat for en potensiell effekt ved en endring i visse forutsetninger for ytelsesbaserte pensjonsplaner. De følgende estimater og estimerte pensjonskostnader for 2015 er basert på fakta og omstendigheter per 31. desember 2015. Faktiske resultater kan i vesentlig grad avvike fra disse estimatene.

Sensitivitetsanalyse reduksjon (økning) av pensjonsforpliktelse ved årets utgang:

Morselskap			Konsern	
2015	2015		2015	2014
173	-8,7 %	Diskonteringsrente økning 0,5 prosent	175	-8,7 %
-67	3,4 %	Lønnsøkning 0,5 prosent	-68	3,4 %
-80	4,0 %	Pensjonsøkning 0,5 prosent	-81	4,0 %

Prosentvis fordeling av pensjonsmidlene på investeringskategorier morselskap og konsern pr 31.12.

	2015	2014
Eiendom	8%	4%
Anleggsobligasjoner	17%	23%
Norske obligasjoner	20%	29%
Høyrenteobligasjoner	3%	4%
Utenlandske obligasjoner	5%	0%
Bank	2%	0%
Norsk pengemarked	10%	14%
Aksjer fremvoksende markeder	6%	0%
Utenlandske aksjer	22%	21%
Norske aksjer	7%	5%
Sum	100%	100%

Note Pensjoner

7

Pensjonskostnad

Morselskap			Konsern	
2014	2015	(Beløp i mill.kr)	2015	2014
160	213	Nåverdi av årets pensjonsopptjening	215	161
86	54	Rentekostnad av pensjonsforpliktelsen	54	87
-61	-34	Renteinntekter på pensjonsmidler	-34	-61
-	-284	Effekt av planendringen	-284	-
185	-51	Netto pensjonskostnad	-49	187
26	44	Arbeidsgiveravgift	44	26
211	-7	Netto pensjonskostnad inklusiv arbeidsgiveravgift	-5	213

Sikrede og usikrede pensjonsforpliktelser og pensjonsmidler

Morselskap			Konsern	
31.12.14	31.12.15	(Beløp i mill.kr)	31.12.15	31.12.14
Endring i brutto pensjonsforpliktelse				
2 050	2 701	Brutto pensjonsforpliktelse 01.01.	2 720	2 067
175	243	Nåverdien av årets pensjonsopptjening	246	178
-	-684	Effekt av planendringen	-684	-
-	-85	Servicekost planendring (klassifisert som kortsiktig gjeld)	-85	-
84	63	Rentekostnader av pensjonsforpliktelsen	64	85
456	-253	Aktuarmessige gevinster og tap	-255	455
-27	-32	Arbeidsgiveravgift av innbetalt premie	-33	-27
-38	-43	Utbetaling av pensjon / fripoliser	-43	-38
2 700	1 910	Brutto pensjonsforpliktelse 31.12.	1 930	2 720

Endring i brutto pensjonsmidler

1 566	1 835	Virkelig verdi på pensjonsmidler 01.01.	1 851	1 581
61	39	Faktisk renteinntekter på pensjonsmidler	39	61
-	-400	Effekt av planendringen	-400	-
49	-2	Aktuarmessige gevinster og tap	-2	48
191	229	Premieinnbetalinger	231	193
-32	-38	Utbetaling av pensjon / fripoliser	-38	-32
1 835	1 663	Virkelig verdi på pensjonsmidler 31.12.	1 681	1 851
865	247	Netto pensjonsforpliktelse 31.12.	249	869
-	-	Balanseførte pensjonsmidler 31.12.	-	-
865	247	Balanseførte pensjonsforpliktelser 31.12.	249	869
759	217	Netto pensjonsmidler ekskl. arbeidsgiveravgift 31.12.	218	762
2 575	1 719	Brutto sikret pensjonsforpliktelse 31.12.	1 730	2 594
126	190	Brutto usikret pensjonsforpliktelse 31.12.	191	126

Note Pensjoner

7

Endring i estimavvik over øvrige resultatelementer

Morselskap			Konsern	
31.12.14	31.12.15	(Beløp i mill.kr)	31.12.15	31.12.14
407	-253	Endring i pensjonsforpliktelse	-253	407
-110	70	Utsatt skatt	70	-110
297	-183	Egenkapital - over øvrige resultatelementer	-183	297

Årets endring i estimatavvik

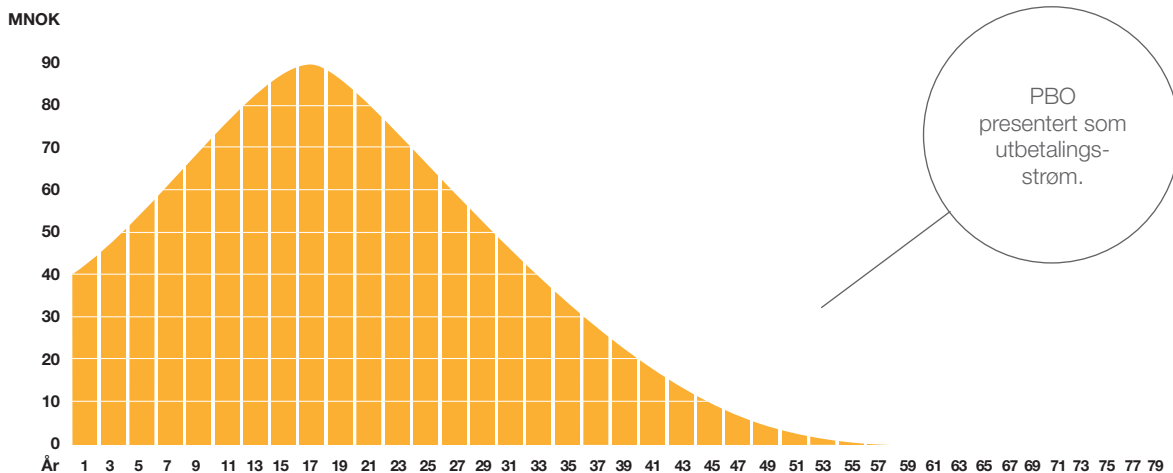
Morselskap			Konsern	
2014	2015	(Beløp i mill.kr)	2015	2014
1 214	-150	Diskonteringsrente	-150	1 214
-60	2	Renteinntekter på midler	2	-60
-308	-56	Lønnsvekst	-56	-308
-450	-63	Pensjonsregulering	-63	-450
-	118	Dødelighet	118	-
11	-104	Effekt av endring pensjonsbestand	-104	11
407	-253	Sum årets endring estimatavvik	-253	407

Utbetalingsstrøm Statnett SF

Gjennomsnittlig vektet løpetid for pensjonsforpliktelsen, knyttet til hovedordningen i Statnett SF, er beregnet til 16 år basert på pensjonsforutsetningene per 31. desember 2015. Ved valg av diskonteringsrente er det tatt hensyn til gjennomsittlig vektet løpetid.

Statnett SFs Pensjonskasse sammenstiller ikke pensjonsmidler mot forfallsstruktur på pensjonsforpliktelsen i ordningene slik de foreligger per 31. desember 2015.

Nåverdi av fremtidige utbetalinger 31.12.2015

Note Varige driftsmidler og andre immaterielle eiendeler

8

Morselskapet

(Beløp i mill. kr)

	Luft- linjer	Jord- og sjø- kabler	Apparat- anlegg	Kontroll- og hjelpe- anlegg	Tele- matikk	Bygninger og grunn	Øvrige anlegg og drifts- løsøre	Sum
Anskaffelseskost 01.01.14	10 751	3 390	7 639	2 002	1 714	4 176	2 195	31 867
Tilgang anskaffelseskost	1 367	1 191	1 837	505	286	1 862	121	7 169
Avgang anskaffelseskost	-	1	107	65	100	25	14	312
Anskaffelseskost 01.01.15	12 118	4 580	9 369	2 442	1 900	6 013	2 302	38 724
Tilgang anskaffelseskost	1 116	155	718	448	462	1 270	99	4 268
Avgang anskaffelseskost	32	15	108	51	80	46	12	344
Anskaffelseskost 31.12.15	13 202	4 720	9 979	2 839	2 282	7 237	2 389	42 648
Akkumulerte avskrivninger og amortiseringer 01.01.14	4 142	837	2 602	961	878	628	486	10 534
Avskrivninger og amortiseringer	241	93	215	114	206	140	113	1 122
Avgang avskrivninger og amortiseringer	-	1	97	63	98	9	12	280
Akkumulerte avskrivninger og amortiseringer 01.01.15	4 383	929	2 720	1 012	986	759	587	11 376
Avskrivninger og amortiseringer	290	153	291	136	243	218	148	1 479
Avgang avskrivninger og amortiseringer	28	14	111	50	80	30	11	324
Akkumulerte avskrivninger og amortiseringer 31.12.15	4 645	1 068	2 900	1 098	1 149	947	724	12 531
Bokført verdi 31.12.14	7 735	3 651	6 649	1 430	914	5 254	1 715	27 348
Bokført verdi 31.12.15	8 557	3 652	7 079	1 741	1 133	6 290	1 665	30 117
Herav immaterielle eiendeler								
Bokført verdi 31.12.14	-	-	-	-	218	-	-	218
Bokført verdi 31.12.15	-	-	-	-	283	-	-	283
Herav finansiell leasing								
Bokført verdi 31.12.14	-	-	-	-	93	159	200	452
Bokført verdi 31.12.15	-	-	-	-	116	120	178	414
Herav fremtidig fjerning av anlegg								
Bokført verdi 31.12.14	200	90	16	-	-	-	53	359
Bokført verdi 31.12.15	263	37	35	-	-	-	42	377
Anskaffelseskostnad for varige drifts- midler som er fullt ut avskrevet, men som fortsatt er i bruk	179	285	247	426	538	51	90	1 816
Avskrivningssatser (lineære)	2%	2 - 7%	2 - 5%	3 - 13%	5 - 33%	0 - 7%	0 - 33%	

Note Varige driftsmidler og andre immaterielle eiendeler

8

Konsern

(Beløp i mill. kr)

	Luft- linjer	Jord- og sjø- kabler	Apparat- anlegg	Kontroll- og hjelpe- anlegg	Tele- matikk	Bygninger og grunn	Øvrige anlegg og drifts- løsøre	Sum
Anskaffelseskost 01.01.14	10 751	3 390	7 639	2 002	1 714	4 214	2 544	32 254
Tilgang anskaffelseskost	1 367	1 191	1 838	505	286	1 862	130	7 179
Kjøp datterselskap	31	-	61	11	9	13	2	127
Avgang anskaffelseskost	-	1	107	65	100	25	18	316
Anskaffelseskost 01.01.15	12 149	4 580	9 431	2 453	1 909	6 064	2 658	39 244
Tilgang anskaffelseskost	1 116	155	718	448	462	1 284	112	4 295
Avgang anskaffelseskost	32	15	108	51	80	46	27	359
Anskaffelseskost 31.12.15	13 233	4 720	10 041	2 850	2 291	7 302	2 743	43 180
Akkumulerte avskrivninger og amortiseringer 01.01.14	4 142	837	2 602	961	878	633	559	10 612
Avskrivninger og amortiseringer	244	93	218	114	207	143	131	1 150
Kjøp datterselskap	16	-	3	2	1	-	-	22
Avgang avskrivninger og amortiseringer	-	1	97	63	98	9	14	282
Akkumulerte avskrivninger og amortiseringer 01.01.15	4 402	929	2 726	1 014	988	767	676	11 502
Avskrivninger og amortiseringer	293	153	294	137	244	219	174	1 514
Avgang avskrivninger og amortiseringer	28	14	111	50	80	30	21	334
Akkumulerte avskrivninger og amortiseringer 31.12.15	4 667	1 068	2 909	1 101	1 152	956	829	12 682
Bokført verdi 31.12.14	7 747	3 651	6 705	1 439	921	5 297	1 982	27 742
Bokført verdi 31.12.15	8 566	3 652	7 132	1 749	1 139	6 346	1 914	30 498
Herav immaterielle eiendeler								
Bokført verdi 31.12.14	-	-	-	-	218	-	9	227
Bokført verdi 31.12.15	-	-	-	-	283	-	-	283
Herav finansiell leasing								
Bokført verdi 31.12.14	-	-	-	-	93	159	200	452
Bokført verdi 31.12.15	-	-	-	-	116	120	178	414
Herav fremtidig fjerning av anlegg								
Bokført verdi 31.12.14	200	90	16	-	-	-	53	359
Bokført verdi 31.12.15	263	37	35	-	-	-	42	377
Anskaffelseskostnad for varige drifts- midler som er fullt ut avskrevet, men som fortsatt er i bruk	179	285	247	426	538	51	67	1 793
Avskrivningssatser (lineære)	2%	2 - 7%	2 - 5%	3 - 13%	5 - 33%	0 - 7%	0 - 33%	

Finansiell leasing er i sin helhet forskuddsbetalt slik det ikke foreligger noen fremtidig leieforpliktelse knyttet til finansiell leasing.

Note **Anlegg under utførelse**

9

Morselskap			Konsern	
2014	2015	(Beløp i mill.kr)	2015	2014
6 083	5 095	Anskaffelseskost 1. januar	5 166	6 083
5 772	5 112	Tilgang	5 676	5 842
195	139	Kapitaliserte byggelånsrenter	144	195
-	-303	Overført til datterselskap	-	-
-6 955	-4 125	Overført til varige driftsmidler og andre immaterielle eiendeler	-4 152	-6 954
-	-9	Nedskrivning	-110	-
5 095	5 909	Anskaffelseskostnad 31. desember	6 724	5 166
-120	-171	Effekt sikringsbokføring	-171	-119
4 975	5 738	Anlegg under utførelse 31. desember	6 553	5 047
Gjennomsnittlig kapitaliseringssats som er benyttet for å fastsette beløpet for låneutgifter som kan kapitaliseres:			2015	2014
			2,32%	2,73%

Kontraktsmessige bindinger per 31. desember 2015

Sum kontraktsmessige bindinger per 31. desember 2015 er 14 841 millioner kroner. Summen gjelder utbyggingsprosjekter hvor kontraktsmessige fremtidige bindinger er større enn 50 millioner kroner.

Statnett inngikk i 2014 en avtale med Lofotkraft AS hvor Lofotkraft gis rett, men ikke plikt, til å selge nettanlegg til Statnett, og Statnett gis plikt, men ikke rett, til å kjøpe nettanlegget fra Lofotkraft fra det tidspunkt det aktuelle nettanlegget er ferdigstilt og tilkoblet. Kjøpesummen er estimert til 250 millioner kroner, og estimert ferdigstillestidspunkt er oktober 2016.

Note **Finansposter - resultat**

10

Morselskap			Konsern	
2014	2015	(Beløp i mill. kr)	2015	2014
Finansinntekter				
-	19	Inntekt på investering i datterselskap	-	-
15	7	Inntekt fra investering i tilknyttet selskap	-	-
54	43	Renteinntekter	44	63
-2	23	Verdiendring derivater	23	-2
121	423	Agjo, valutavinning	436	123
5	6	Annen finansinntekt	-2	18
193	530	Sum finansinntekter	501	202
Finanskostnader				
538	519	Rentekostnader	514	527
-195	-139	Balanseførte byggelånsrenter	-139	-195
120	419	Agjo, valutatap	424	121
14	12	Annen finanskostnad	14	18
477	811	Sum finanskostnader	813	471

Note Oversikt over finansielle instrumenter

11

Noten gir en oversikt over bokført verdi og virkelig verdi av finansielle instrumenter, samt hvordan disse er behandlet i regnskapet. Tabellen viser også på hvilket nivå i verdsettelseshierarkiet de ulike målemetodene for konsernets finansielle instrumenter målt til virkelig verdi befinner seg i forhold til hvor objektive målemetodene er.

Morselskap (Beløp i mill. kr)	Kategori	Verdsettelsesnivå	2015		2014	
			Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi
Eiendeler						
Anleggsmidler						
Langsiktige fordringer	Lån og fordringer		44	44	46	46
Langsiktige lån til datterselskaper	Lån og fordringer		184	184	139	139
Ansvarlig kapital i Statnett SFs Pensjonskasse	Virkelig verdi over resultatet	3	75	75	75	75
Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg	Tilgjengelig for salg	3	10	10	12	12
Derivater	Virkelig verdi over resultatet	2	5 084	5 084	3 203	3 203
Sum finansielle anleggsmidler			5 397	5 397	3 475	3 475
Omløpsmidler						
Kundefordringer	Lån og fordringer		189	189	184	184
Derivater	Virkelig verdi over resultatet	2	119	119	57	57
Kortsiktige lån til datterselskaper	Lån og fordringer		454	454	-	-
Andre kortsiktige fordringer	Lån og fordringer		575	575	356	356
Sum kunde- og andre kortsiktige fordringer			1 337	1 337	597	597
Investering markedsbaserte verdipapirer	Virkelig verdi over resultatet	1	306	306	996	996
Betalingsmidler*	Virkelig verdi over resultatet		1 441	1 441	2 857	2 857
Gjeld						
Langsiktig rentebærende gjeld	Andre forpliktelser	2	24 045	24 271	21 889	22 260
Derivater	Virkelig verdi over resultatet	2	221	221	245	245
Sum langsiktig rentebærende gjeld			24 266	24 492	22 134	22 505
Kortsiktig rentebærende gjeld	Andre forpliktelser	2	4 019	4 032	2 503	2 509
Kortsiktig rentebærende gjeld til datterselskap	Andre forpliktelser	2	212	212	223	223
Derivater	Virkelig verdi over resultatet	2	4	4	2	2
Sum kortsiktig rentebærende gjeld			4 235	4 248	2 728	2 734
Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld	Andre forpliktelser		1 624	1 624	1 738	1 738
* Inkludert i betalingsmidler per 31. desember 2015 er bundne skattetrekkmidler med 54 millioner kroner og sikkerhetsstillelse til Nord Pool Spot AS med 31 millioner kroner.						
Sum verdsettelsesnivå						
Nivå 1			306	306	996	996
Nivå 2			-23 298	-23 537	-21 602	-21 979
Nivå 3			85	85	87	87

Note Oversikt over finansielle instrumenter

11

Konsern (Beløp i mill. kr)	Kategori	Verdsettelsesnivå	2015		2014	
			Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi
Eiendeler						
Anleggsmidler						
Langsiktige fordringer	Lån og fordringer		44	44	50	50
Ansvarlig kapital i Statnett SFs Pensjonskasse	Virkelig verdi over resultatet	3	75	75	75	75
Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg	Tilgjengelig for salg	3	10	10	12	12
Derivater	Virkelig verdi over resultatet	2	5 084	5 084	3 203	3 203
Sum finansielle anleggsmidler			5 213	5 213	3 340	3 340
Omløpsmidler						
Kundefordringer	Lån og fordringer		166	166	189	189
Derivater	Virkelig verdi over resultatet	2	119	119	57	57
Andre kortsiktige fordringer	Lån og fordringer		479	479	226	226
Sum Kunde- og andre kortsiktige fordringer			764	764	472	472
Investering markedsbaserte verdipapirer	Virkelig verdi over resultatet	1	680	680	1 345	1 345
Betalingsmidler*	Virkelig verdi over resultatet		1 696	1 696	3 019	3 019
Gjeld						
Langsiktig rentebærende gjeld	Andre forpliktelser	2	24 045	24 271	21 893	22 260
Derivater	Virkelig verdi over resultatet	2	221	221	245	245
Sum langsiktig rentebærende gjeld			24 266	24 492	22 138	22 505
Kortsiktig rentebærende gjeld	Andre forpliktelser	2	4 019	4 032	2 503	2 509
Derivater	Virkelig verdi over resultatet	2	4	4	2	2
Sum kortsiktig rentebærende gjeld			4 023	4 036	2 505	2 511
Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld	Andre forpliktelser		1 673	1 673	1 763	1 763
* Inkludert i betalingsmidler per 31. desember 2015 er bundne skattetrekkmidler med 56 millioner kroner og sikkerhetsstillelse til Nord Pool Spot AS med 31 millioner kroner i morselskapet.						
Sum verdsettelsesnivå						
Nivå 1			680	680	1 345	1 345
Nivå 2			-23 086	-23 325	-21 383	-21 756
Nivå 3			85	85	87	87

Det har ikke vært overføringer mellom de ulike nivåene i 2014 og 2015.

Note Oversikt over finansielle instrumenter

11

Avstemming av nivå 3 i virkelig verdi-målinger

Morselskap			Konsern	
2014	2015		2015	2014
84	87	Inngående balanse 1. januar	87	84
3	-	Netto urealisert gevinst/tap i perioden	-	3
-	-2	Kapitalnedsettelse	-2	-
87	85	Sum markedsverdi nivå 3	85	87

Virkelig verdi

Virkelig verdi av valutaterminkontrakter er fastsatt ved å benytte terminkursen på balansedagen. Virkelig verdi av valuta- og rentebytteavtaler er beregnet som nåverdien av fremtidige kontantstrømmer. I det vesentlige er den virkelige verdien bekreftet av den finansinstitusjonen som Statnett har inngått avtalene med.

Virkelig verdi på finansielle eiendeler og langsiktig gjeld som regnskapsføres til amortisert kost, er beregnet;

- ved bruk av noterte markedspriser,
- ved bruk av rentebetingelser for gjeld med tilsvarende løpetid og kredittrisiko, eller
- ved nåverdi av estimerte kontantstrømmer diskontert med den rente som gjelder for tilsvarende gjeld og eiendeler på balansedagen.

For finansielle instrumenter som finansielle eiendeler tilgjengelig for salg, kunde- og andre kortsiktige fordringer, betalingsmidler leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld er det på grunn av postenes kortsiktige natur antatt at bokført verdi er et godt anslag for virkelig verdi.

CSA-avtaler

Det er inngått CSA-avtaler (Credit Support Annex) med de største derivatmotpartene. Dette innebærer at markedsverdien av derivater inngått mellom Statnett og motparten avregnes ukentlig, og at det mottas eller avgis pengemessig sikkerhet for tilgodehavende.

Note Rentebærende eiendeler og gjeld

12

Morselskapet

Avdragsprofil rentebærende gjeld

Lånene er vurdert til amortisert kost justert for effekt av verdisikring

Forfallstidspunkt (Beløp i mill.kr)	2016	2017	2018	2019	2020 og fremover	Sum
Fast rente						
Obligasjonslån	599	2 372	-	625	13 826	17 422
Sum fast rente	599	2 372	-	625	13 826	17 422
Flytende rente						
Sikkerhetsstillelse under CSA-avtaler*	3 328	-	-	-	-	3 328
Annen rentebærende gjeld*	216	-	-	1	220	437
Obligasjonslån	-	-	1 053	700	187	1 940
Lån fra finansinstitusjoner	92	92	158	224	4 808	5 374
Sum flytende rente	3 636	92	1 211	925	5 215	11 079
Sum kortsiktig gjeld	4 235					4 235
Sum langsiktig gjeld		2 464	1 211	1 550	19 041	24 266
Sum rentebærende gjeld	4 235	2 464	1 211	1 550	19 041	28 501

* Gjeld knyttet til sikkerhetsstillelse under CSA-avtaler (Credit Support Annex) som reflekterer mer-/mindreverdi av inngåtte derivater. Lånene har ukentlige oppgjør.

** Statnett SF har 2 konserninterne lån på til sammen 212 millioner kroner som forfaller ved påkrav og som blir eliminert i konsernoppstillingen.

Løpetid på rentebinding (Beløp i mill. kr)	2016	2017	2018	2019	2020 og fremover	Sum
Rentebærende gjeld	25 413	-	-	-	3 088	28 501

Opplysninger om rentebærende gjeld per valuta (Beløp i mill. kr)	Snitt-rente ¹⁾	Lånebeløp i valuta	Lånebeløp i valuta
Lån			
NOK	2,49%	12 479	12 479
JPY	1,13%	4 000	311
CHF	1,49%	400	3 901
SEK	1,56%	1 200	1 240
USD	2,11%	720	6 492
EUR	1,74%	70	750
CSA			
NOK	*	1 496	1 496
EUR	**	190	1 832
Sum			28 501

1) Alle lån i valuta er konvertert til norske kroner gjennom valuta- og renteswapavtaler. Snittrenten for lånene er inkludert renteswapavtaler. Renten er snittrenten per 31. desember 2015.

* NOWA (Norwegian Overnight Weighted Average rate) - daglig rentenotering for innskudd i NOK

** EONIA overnight - daglig rentefastssettelse kunngjort gjennom European Banking Federation (EBF)

Note **Oversikt over finansielle instrumenter****12****Markedsbaserte verdipapirer**

Morselskap			Konsern		
Anskaffelseskost	Balanseført verdi	(Beløp i mill.kr)	Anskaffelseskost	Balanseført verdi	
71	70	Stat	71	70	
67	69	Kommuner/kommunal forretningsdrift	87	90	
74	74	Finansinstitusjoner inkl. bank	361	362	
94	93	Privat/industri	99	98	
306	306	Sum obligasjoner	618	620	
-	-	Norske aksjefond	18	26	
-	-	Utenlandske aksjefond	18	34	
-	-	Sum aksjefond	36	60	
306	306	Sum markedsbaserte verdipapirer	654	680	

Alle obligasjoner har pålydende i norske kroner.

Aldersfordeling kundefordringer

(Beløp i mill.kr)	Ikke forfalt	1-30 dager	31-60 dager	61-90 dager	Over 90 dager	Sum kundefordringer
Morselskap	136	25	1	1	26	189
Konsern	122	16	1	1	26	166

Note **Derivater****13**

Derivater anvendes i risikostyring for å sikre risiko knyttet til rente og valuta. Verdien av derivatene svinger i forhold til underliggende priser, og noten viser virkelig verdi på balansedagen.

Rente- og valutaswapper

Dette er avtaler hvor kontraktspartene bytter valuta- og/eller rentebetingelser for et avtalt beløp over en definert fremtidig periode. Derivatene i tabellen er klassifisert etter type av regnskapsmessig sikring.

(Beløp i mill. kr)

Forfall:	Hovedstol utlån	Hovedstol innlån	Markedsverdi* 2014	Kontantstrøm 2015	Markedsverdi* 2014	Verdiendring	Rentebetingelser Statnett mottar	Rentebetingelser Statnett betaler
Frittstående derivater**								
2019	NOK 350	NOK 350	-1	-1	-	1	Nibor 3 mnd.	Nibor 6 mnd.
2019	NOK 350	NOK 350	-1	-1	-	1	Nibor 3 mnd.	Nibor 6 mnd.
2021	SEK 200	NOK 180		-1	23	22	SEK Stibor 3 mnd.	Nibor 6 mnd.
Sum			-2	-3	23	24		

Derivater i kontantstrømsikringer

2016	NOK 400	NOK 400	-12	-9	-2	1	Nibor 6 mnd.	Fast
2021	NOK 400	NOK 400	-45	-7	-44	-6	Nibor 6 mnd.	Fast
2021	NOK 500	NOK 500	-57	-9	-55	-7	Nibor 6 mnd.	Fast
2021	NOK 400	NOK 400	-46	-7	-45	-6	Nibor 6 mnd.	Fast
2022	NOK 393	NOK 393	-82	-12	-76	-6	Nibor 6 mnd.	Fast
Sum			-242	-44	-222	-24		

Note Derivater

13

(Beløp i mill. kr)

Derivater i virkelig verdiskringer****

Forfall:	Hovedstol utlån	Hovedstol innlån	Markedsverdi* 2014	Kontantstrøm 2015	Rentebe-tingelser Statnett mottar	Rentebe-tingelser Statnett betaler
2017	CHF 250	NOK 1290	755	1082	Fast CHF	Nibor 6 mnd.
2018	SEK 1000	NOK 997	-	56	SEK Stibor 3 mnd.	Nibor 6 mnd.
2019	JPY 4000	NOK 201	72	110	Fast JPY	Nibor 6 mnd.
2019	NOK 150	NOK 150	7	7	Fast	Nibor 6 mnd.
2019	NOK 150	NOK 150	7	7	Fast	Nibor 6 mnd.
2020	NOK 300	NOK 300	59	51	Fast	Nibor 6 mnd.
2020	NOK 60	NOK 60	8	8	Fast	Nibor 6 mnd.
2021	CHF 150	NOK 923	359	605	Fast CHF	Nibor 6 mnd.
2021	SEK 200	NOK 180	11	7	SEK Stibor 3 mnd.	Nibor 6 mnd.
2023	NOK 600	NOK 600	149	139	Fast	Nibor 6 mnd.
2024	USD 100	NOK 603	150	308	Fast USD	Nibor 6 mnd.
2025	NOK 600	NOK 600	171	161	Fast	Nibor 6 mnd.
2026	EUR 70	NOK 532	171	218	Fast EUR	Nibor 6 mnd.
2027	NOK 1000	NOK 1000	177	177	Fast	Nibor 6 mnd.
2028	USD 80	NOK 457	129	254	Fast USD	Nibor 6 mnd.
2028	USD 80	NOK 464	130	257	Fast USD	Nibor 6 mnd.
2029	USD 15	NOK 87	25	49	Fast USD	Nibor 6 mnd.
2029	NOK 500	NOK 500	63	67	Fast	Nibor 6 mnd.
2032	USD 160	NOK 928	271	532	Fast USD	Nibor 6 mnd.
2033	USD 220	NOK 1256	358	710	Fast USD	Nibor 6 mnd.
2043	USD 30	NOK 171	49	101	Fast USD	Nibor 6 mnd.
2043	USD 35	NOK 203	63	126	Fast USD	Nibor 6 mnd.
Sum			3 184	5 032		

* Markedsverdi er uten påløpte renter. For kombinerte rente- og valutaswapper inngår urealisert valutaeffekt i markedsverdi.

** Frittstående derivater på NOK 880 mill er knyttet til underliggende lån, men er ikke gitt sikringsbokføring.

*** Endring i markedsverdi er hensyntatt kontantstrøm i 2015

**** Verdiendring i virkelig verdi-sikringer gir ingen resultat effekt.

Note **Derivater****13**

Valutaterminer inngås for å valutasikre transaksjoner i annen valuta enn norske kroner.

(Beløp i mill. kr)	Nominelt i valuta	Nominelt i NOK	Gjennomsnittlig sikringskurs	Markedskurs*	Markedsverdi
SEK	1 119	1 124	1,00	1,05	57
EUR	205	1 902	9,26	9,70	91
Sum valutaterminer		3 025			148

*Gjennomsnittlig forwardkurs

Beregning av virkelig verdi

Valutaterminer er målt til virkelig verdi basert på observert terminkurs på kontrakter med tilsvarende løpetid på balansedagen. Virkelig verdi for rente- og valutabytteavtaler er nåverdien av fremtidige kontantstrømmer beregnet ut fra observerte markedsrenter og valutakurser på balansedagen.

Derivatene inngår i sikringsforhold som følger:

Kontantstrømsikringer

Statnett benytter kontantstrømsikringer for å sikre renterisikoen for lån med flytende rente. Renterisikoen er sikret med rentebytteavtaler der Statnett mottar flytende rente og betaler fast rente.

Alle derivater utpekt som sikringsinstrumenter i kontantstrømsikringer er bokført til virkelig verdi i balansen. Verdiendringene på sikringsinstrumentet føres midlertidig mot øvrige resultatelementer. Når kontantstrømmen forfaller føres tidligere verdiendring av sikringsinstrumentet ut av egenkapitalen slik at sikringsinstrument og sikringsobjekt påvirker resultat i samme periode.

Virkelig verdisikringer

Statnett benytter virkelig verdisikring for å sikre renterisikoen på fastrentelån og valutarisikoen for rentebærende gjeld i utenlandsk valuta. De fleste av Statnetts obligasjonslån er fastrentelån. Renterisikoen er sikret med rentebytteavtaler der Statnett mottar fast rente og betaler flytende rente. Underliggende lån er bokført til amortisert kost. Virkelig verdisikring gjennom valutaterminkontrakter benyttes også for å sikre spesifikke anskaffelser i utenlandsk valuta til investeringsprosjekter. Urealisert gevinst/tap på terminkontraktene er inkludert i anlegg under utførelse. Negativ renteutvikling har medført at verdisikring av et lån i SEK er målt ineffektivt. Sikringsbokføringen på dette lånet er avsluttet og derivatet er oppført som frittstående derivat. Urealisert gevinst etter opphør av sikringsbokføring utgjør 22 MNOK.

Frittstående derivater

Statnett har flere rentebytteavtaler på lån som ikke kvalifiserer til sikringsbokføring iht IFRS. Endringer i virkelig verdi for frittstående derivater bokføres løpende over resultatet.

Urealiserte verdiendringer 2015

(Beløp i mill. kr)	Sikringsinstrument	Sikringsobjekt	Resultat-effekt	Øvrige resultatelementer
Frittstående derivat	23	-	23	-
Kontantstrømsikring	20	-	-	20
Virkelig verdisikring	1 847	-1 847	-	-
Valutaterminer	76	-52	24	-

Note Finansiell risikostyring

14

Finansiell risiko

Statnett SFs finanspolicy har som formål å sikre at foretaket oppnår den nødvendige finansieringen av planlagt drifts- og investeringsprogram til lavest mulig kostnad hensyntatt risiko. Statnett SFs finanspolicy omfatter også mål og rammer for å minimere foretakets kreditt-, rente- og valutarisiko. Statnett SF benytter seg av finansielle derivater for å styre den finansielle risikoen.

Kapitalstyring

Foretaket har gjeld og egenkapital som er spesifisert nærmere i balansen. Låneavtalene pålegger ikke foretaket noen kapitalkrav som ventes å kunne begrense kapitalstrukturen i foretaket. Det finnes heller ingen eksplisitte krav til egenkapital utover det som følger av lovgivingen. Hovedmålsettingen for foretakets styring av kapitalstruktur er at Statnett skal ha en solid finansiell posisjon, som gir grunnlag for at Statnett kan gjennomføre en samfunnsøkonomisk rasjonell drift og utvikling av sentralnettet i tråd med planer og eiers forventninger. Statnetts styre er opptatt av at foretaket opprettholder en robust A-rating eller bedre, og foretaket fikk i januar 2014 ny egenkapital fra eier. Eier har endret utbyttepolitikk for regnskapsårene 2013-2016 i tråd med egenkapitalsøknaden, til 0 i utbytte for 2013, deretter 25 prosent av konsernets årsresultat etter skatt justert for årets endring i saldo for mer-/mindreinntekt etter skatt. For øvrig styres kapitalstrukturen gjennom opptak og nedbetaling av kort- og langsiktig gjeld, samt endringer i likviditetsbeholdningen. Det har ikke vært noen endringer i målsetning og retnings-

Oversikt over kapital som inngår i styring av kapitalstruktur:

Morselskap			Konsern	
2014	2015	(Beløp i mill. kr)	2015	2014
22 134	24 266	Langsiktig rentebærende gjeld	24 266	22 138
2 728	4 235	Kortsiktig rentebærende gjeld	4 023	2 505
3 854	1 747	Betalingsmidler og markedsbaserte verdipapirer	2 376	4 364
21 008	26 754	Netto gjeld	25 913	20 279

Likviditetsrisiko

Statnett SF har som mål å kunne gjennomføre 12 måneders drift, investeringer og refinansiering uten å ta opp ny gjeld. Det vil gjøre Statnett mindre sårbar for perioder med lav tilgjengelighet på kapital i finansmarkedene og perioder med lite gunstige lånevilkår.

Statnett reduserer likviditetsrisiko knyttet til forfall på finansielle forpliktelser ved hjelp av spredt forfallsstruktur, tilgang til flere finansieringskilder i Norge og internasjonalt, samt tilstrekkelig likviditet til å dekke planlagt drifts-, investerings- og refinansieringsbehov uten opptak av ny gjeld innenfor en tidshorison på 12 måneder. Likviditeten består av eksisterende likviditetsbeholdning (bank-/tidsinnskudd, sertifikater og obligasjoner) og en trekkfasilitet på 6,5 milliarder kroner som går til januar 2018. Pr 26. mars 2016 er det ikke trukket på trekkfasiliteten. Likviditeten følges opp løpende med ukentlig rapportering.

Statnett SF har høy kredittverdighet. Standard & Poor's og Moody's Investor Service har gitt Statnett SF kredittratinger for langsiktige låneopptak på henholdsvis A+ og A2. Den høye kredittratingen gir Statnett SF gode lånemuligheter.

Tabellen under viser alle brutto kontantstrømmer knyttet til finansielle forpliktelser. Kontantstrømmene er ikke neddiskontert og forutsetter rentesatser og valutakurser som per 31. desember 2015.

Note Finansiell risikostyring

14

Tabellen under viser alle brutto kontantstrømmer knyttet til finansielle forpliktelser. Kontantstrømmene er ikke neddiskontert og forutsetter rentesatser og valutakurser som per 31. desember 2015.

(Beløp i mill. kroner)

Morselskapet

Per 31.12.2015	Under 1 år	1 til 3 år	3 til 6 år	6 til 10 år	10 år og utover	Total
Rentebærende gjeld og rentebetalinger	4 896	4 723	5 967	6 386	12 055	34 027
Andre forpliktelser	80	153	273	113	25	644
Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld	1 624	-	-	-	-	1 624
Derivater	2 860	3 285	2 117	1 174	4 722	14 158
Sum	9 460	8 161	8 357	7 673	16 802	50 453

Derivater	Under 1 år	1 til 3 år	3 til 6 år	6 til 10 år	10 år og utover	Totalt
Innbetalinger	3 188	4 713	3 238	2 225	7 677	21 041
Utbetaling	-2 860	-3 285	-2 117	-1 174	-4 722	-14 158
Netto derivater	328	1 428	1 121	1 051	2 955	6 883

(Beløp i mill. kroner)

Konsern

Per 31.12.2015	Under 1 år	1 til 3 år	3 til 6 år	6 til 10 år	10 år og utover	Total
Rentebærende gjeld og rentebetalinger	4 680	4 723	5 967	6 386	12 055	33 811
Andre forpliktelser	80	153	273	113	25	644
Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld	1 673	-	-	-	-	1 673
Derivater	2 860	3 285	2 117	1 174	4 722	14 158
Sum	9 293	8 161	8 357	7 673	16 802	50 286

Derivater	Under 1 år	1 til 3 år	3 til 6 år	6 til 10 år	10 år og utover	Totalt
Innbetalinger	3 188	4 713	3 238	2 225	7 677	21 041
Utbetaling	-2 860	-3 285	-2 117	-1 174	-4 722	-14 158
Netto derivater	328	1 428	1 121	1 051	2 955	6 883

Kontanter og kontantekvivalenter

Morselskap			Konsern	
2014	2015	(Beløp i mill. kr)	2015	2014
2 857	1 441	Bankinnskudd	1 696	3 019
2 857	1 441	Sum	1 696	3 019

Note Finansiell risikostyring

14

Kreditrisiko

Statnett SF er eksponert for kredittrisiko gjennom plassering av overskuddslikviditet hos utstedere av verdipapirer og ved bruk av ulike rente- og valutaderivater. For å begrense denne risikoen har Statnett rammer som setter krav til kredittverdighet for motparter, maksimal eksponering for hver enkelt motpart, samt avtaler om sikkerhetsstillelser for de viktigste derivatmotpartene (CSA-avtaler). Kredittverdigheten vurderes minst en gang i året, og motpartsrisikoen overvåkes løpende for å sikre at foretakets eksponering ikke går utover fastsatte kredittgrenser og er i henhold til interne regler.

Morselskap			Konsern	
2014	2015	(Beløp i mill.kr)	2015	2014
2 858	1 441	Betalingsmidler	1 696	3 019
996	306	Obligasjoner og sertifikater	621	1 291
3 260	5 203	Derivater	5 203	3 260
183	225	Langsiktige fordringer, ekskl. derivater	86	44
540	1 218	Kundefordringer og andre kortsiktige fordringer, ekskl. derivater	646	415
7 837	8 393	Sum maksimal kreditteksponering	8 252	8 029

Valutarisiko

Valutarisiko er risikoen for at svingninger i valutakursen fører til endringer i Statnetts resultat og balanse. De forpliktelse foretaket har påtatt seg i utenlandsk valuta i forbindelse med investeringsprosjekter, er i stor grad sikret ved bruk av valutaterminer. Alle lån som er tatt opp i utenlandsk valuta er konvertert til norske kroner gjennom valutabytteavtaler. Per 31.12.15 utgjør den valutabeholdning som ikke er swappet eller reservert til fremtidige forpliktelser, tilsvarende 150 millioner kroner for morselskapet og 187 millioner kroner for konsernet. Denne beholdningen består av bankinnskudd. I tillegg utgjør utenlandske aksjefond og aksjer 34 millioner kroner i konsernet.

Renterisiko

Konsernet er eksponert for renterisiko gjennom låneporteføljen, likviditetsbeholdningen og finansielle sikringer. Videre er Statnett SF eksponert for rentenivå som legges til grunn for nettvirksomhetens inntektsramme (NVE-renten).

For å redusere renterisikoen og minske svingningene i resultatet, skal renten til Statnetts gjeld korrelere mest mulig med NVE-renten. NVE-renten beregnes med utgangspunkt i daglige snitt av effektiv rente på 5 års swaprente. I tillegg består NVE-renten av et fast rente-element med tillegg av inflasjon og et tillegg for kredittrisiko. For å oppnå den ønskede rentebinding på foretakets gjeld, benyttes rentebytteavtaler som er knyttet opp mot underliggende gjeld.

Gjennomsnittlig effektiv rente

Tabellen under viser gjennomsnittlig effektiv rente for de enkelte finansielle instrumentene for årene 2014 og 2015 som helhet. Selskapet har hatt en lavere renteavkastning på innskudd som følge av nedgang i kortsiktige renter.

Morselskap			Konsern	
2014	2015		2015	2014
2,30%	1,68%	Obligasjoner og sertifikater	1,36%	3,02%
1,81%	0,47%	Innskudd	0,47%	1,81%
-	-	Aksjer og aksjefond	10,64%	16,76%
2,83%	2,36%	Lån	2,36%	2,83%

Note Finansiell risikostyring

14

Sensitivitetsanalyse

Rentesensitivitet

(Beløp i mill. kr)

Morselskap		Endring i rentenivå %	Konsern	
2014	2015		2015	2014
-8	-8	+1	-15	-14
8	8	-1	15	14

Følgende tabell viser morselskapet og konsernets følsomhet for potensielle endringer i rentenivået. Beregningen hensyntar alle rentebærende instrumenter og tilhørende rentederivater. Den viser effekt på resultat ved endring i rentenivået på 1 prosentpoeng den 31. desember 2015.

Valutakursensitivitet

(Beløp i mill. kr)

Morselskap		Endring i kronekursen %	Konsern	
2014	2015		2015	2014
-4	-7	+5	-11	-6
4	7	-5	11	6

Tabellen viser selskapets følsomhet for potensielle endringer i kronekursen, dersom alle andre forhold holdt konstant. Beregningen legger til grunn lik endring mot alle relevante valutaer. Effekten i resultatet skyldes verdiendring i pengeposter som ikke er fullt ut sikret. Øvrige pengeposter og all gjeld i utenlandsk valuta er sikret, og endring i verdi motsvares av verdiendring på derivatet.

Note **Skatter****15****Skattekostnad i resultatregnskapet**

Morselskap			Konsern	
2014	2015	(Beløp i mill. kr)	2015	2014
16	1	Betalbar skatt	23	36
272	408	Endring utsatt skatt/skattefordel	373	256
-1	-84	Endring i skattesats	-89	-1
287	325	Sum skattekostnad	307	291

Betalbar resultatsskatt

Morselskap			Konsern	
31.12.14	31.12.15	(Beløp i mill. kr)	31.12.15	31.12.14
16	-	Beregnet resultatsskatt årets resultat	23	36
-	-	Skattevirkning av konsernbidrag	-8	-
16	-	Betalbar resultatsskatt	15	36

Betalbar skatt i balansen

Morselskap			Konsern	
31.12.14	31.12.15	(Beløp i mill. kr)	31.12.15	31.12.14
16	-	Årets betalbare skatt	23	36
-	-	Betalbar skatt knyttet til konsernbidrag	-8	-
16	-	Sum betalbar skatt i balansen	15	36

Avstemming av nominell skattesats mot effektiv skattesats

Tabellen nedenfor gir en avstemming av rapportert skattekostnad mot skattekostnad basert på nominell norsk skattesats 27%.

Morselskap			Konsern	
2014	2015	(Beløp i mill. kr)	2015	2014
1 097	1 527	Resultat før skattekostnad	1 410	1 120
296	412	Forventet skattekostnad etter nominell sats	381	303
		Skatteeffekter av:		
-12	-6	Permanente forskjeller	14	-12
4	3	Andel resultat i tilknyttet selskap	1	1
-1	-84	Endring i skattesats	-89	-1
287	325	Sum skattekostnad	307	291
26%	21%	Effektiv skattesats	22%	26%

Note **Skatter****15****Spesifikasjon av utsatt skatt**

Nedenfor er det gitt en spesifikasjon av netto utsatt skatt. Utsatt skattefordel balanseføres i den grad det er sannsynliggjort at den vil bli utnyttet. Ved verdsettelsen av utsatt skatt pr 31.12.2015 er det anvendt en skattesats på 25% (27% pr. 31.12.2014)

Morselskap

<i>(Beløp i mill. kr)</i>	31.12.14	Resultatført	Øvrige resultat-elementer	Konsern-bidrag	31.12.15
Omløpsmidler/kortsiktig gjeld	879	420	-	-	1 299
Varige driftsmidler	968	83	-	-	1 051
Pensjonsforpliktelser	-234	102	70	-	-62
Andre langsiktige poster	-1 050	-4	10	-	-1 044
Konsernbidrag	-	-	-	-	-
Fremførbart underskudd	-	-277	-	-	-277
Sum	563	324	80	-	968

Konsern

<i>(Beløp i mill. kr)</i>					
Omløpsmidler/kortsiktig gjeld	879	420	-	-	1 299
Varige driftsmidler	1 041	60	-	-	1 101
Pensjonforpliktelser	-235	102	70	-	-63
Andre langsiktige poster	-1 003	-20	10		-1 013
Fremførbart underskudd	-1	-277	-	7	-271
Sum	682	284	10	7	1 055

Utsatt skatt ført mot øvrige resultatelementer

Morselskap		Konsern	
31.12.14	31.12.15	31.12.15	31.12.14
110	70	70	110
43	10	10	43
153	80	Sum utsatt skatt ført mot øvrige resultatelementer	80
			153

Note Investeringer i datterselskap og tilknyttede

16 | selskaper

Statnett SF har følgende investeringer per 31. desember 2015:

Selskap	Virksomhetens art	Anskaffel- sestids- punkt	Forret- nings- kontor	Eierandel	Stemme- andel	Bokført verdi
Datterselskaper						
Statnett Transport AS	Transport og rederi	1996	Drammen	100%	100%	108 021
Statnett Forsikring AS	Skadeforsikring	1998	Oslo	100%	100%	30 200
Nord Link Norge AS	Utvikle og drifte sentralnett	2010	Oslo	100%	100%	337 865
Noreveien 26 AS	Eiendom	2010	Oslo	100%	100%	114
NorGer AS	Komplementar	2010/2011	Oslo	100%	100%	29 947
NorGer KS	Pt ingen virksomhet	2010/2011	Oslo	100%	100%	151 478
Nydalshøyden Bygg C AS	Eiendom	2013	Oslo	100%	100%	23 023
Lyse Sentralnett AS	Utvikle og drifte sentralnett	2014	Sandnes	50%	100%	72 978
Elhub AS	Datahub for måledata for strøm	2015	Oslo	100%	100%	125 470
Sum datterselskaper						879 096

(Beløp i tusen kr)

Tilknyttede selskaper

Nord Pool Spot AS	Markeds plass	2002/2008	Bærum	28,2 %	28,2 %	36 320
eSett OY	Balanseavregning i Norden	2013	Finland	33,3 %	33,3 %	16 891
KraftCERT AS	IKT-sikkerhet	2014	Lysaker	33,3 %	33,3 %	1 678
Sum tilknyttede selskaper						54 889

Totalt eierandel i datterselskaper og tilknyttede selskaper

933 985

Konsernverdi for selskap bokført etter egenkapitalmetoden

(Beløp i tusen kr)

	Konsern- verdi 01.01.	Årets resultat	Utbytte	Konsern- verdi 31.12
2015				
Nord Pool Spot AS, 28,2%	72 850	14 315	-6 948	80 217
eSett OY, 33,3%	14 509	-6 448	-	8 061
KraftCERT AS, 33,3%	1 667	-	-	1 667
Sum tilknyttede selskaper	89 026	7 867	-6 948	89 945
2014				
Nord Pool Spot AS, 28,2%	63 758	13 246	-4 154	72 850
eSett OY, 33,3%	16 891	-2 382	-	14 509
KraftCERT AS, 33,3%	-	-	-	1 667
Sum tilknyttede selskaper	80 649	10 864	-4 154	89 026

Note Felleskontrollerte driftsordninger

17

Ved bygging av undersjøiske kabler for overføring av energi mot utlandet har konsernet inngått avtaler om bygging og drift med systemansvarlige i Nederland, Danmark, Tyskland og England. Disse ordningene er vurdert til å være felleskontrollerte driftsordninger under IFRS.

Sjøkabler satt i drift

TenneT TSO BV og Statnett SF har bygget en kabel for overføring av energi mellom Norge og Nederland, omtalt som NorNed-kabelen. Partene eier hver sin fysiske halvdel av kabelen. Statnett SF eier den nordre del, og TenneT eier den søndre delen av kabelen. NorNed-kabelen ble satt i drift i mai 2008. Kostnader og handelsinntekter knyttet til drift av NorNed-kabelen deles likt mellom TenneT og Statnett.

Statnett SF eier Skagerrak-kabler 1-3, mens Energinet.dk har en langsiktig leieavtale på halve kabelkapasiteten. Inntekten fra utleien er inkludert i posten "Andre driftsinntekter". I slutten av desember 2014 ble Skagerrak kabel 4 (SK-4) satt i drift. Statnett SF og Energinet.dk eier hver sin fysiske halvdel av SK-4, hvor Statnett SF eier den nordre delen og Energinet.dk den søndre delen. Kostnader og handelsinntekter knyttet til drift av Skagerrak kablene deles likt mellom Energinet.dk og Statnett.

Statnett SF eierandeler i kablene er inkludert i kategorien "Land- og sjøkabler" i note for varige driftsmidler og immaterielle eiendeler.

Sjøkabler under bygging

Statnett SF inngikk høsten 2012 en samarbeidsavtale med tyske TenneT og KfW med sikte på å realisere en HVDC-sjøkabel mellom Norge (Tonstad) og Tyskland (Wilster). Prosjektet kalles NordLink og overføringskapasiteten vil bli 1400 MW. Forbindelsen består av 53 km ledning på norsk side, 514 km sjøkabel og 55 km landkabel på tysk side. Eierskapet vil bli delt likt der Statnett SF gjennom datterselskapet NordLink Norge AS vil eie den nordlige delen og TenneT og KfW vil eie den sørlige delen gjennom et felleseid tysk selskap. Kostnader og handelsinntekter vil deles likt mellom Tyskland og Norge. Utenlands- og anleggskonsesjon for kabelen ble gitt i oktober 2014. Endelig investeringsbeslutning ble tatt i februar 2015. Forbindelsen planlegges satt i drift i 2020.

National Grid NSN Link Ltd (NLL) og Statnett SF prosjekterer en HVDC-sjøkabel mellom Kviteseid i Norge og Blyth i nordøst England. Prosjektet kalles North Sea Link og overføringskapasiteten vil bli 1400 MW. Eierskapet vil bli delt likt der Statnett SF eier den østre delen og NLL den vestre delen. Kostnader og handelsinntekter skal deles likt mellom NLL og Statnett. Anleggskonsesjon forelå da utenlandskonsesjon ble gitt i oktober 2014. Endelig investeringsbeslutning ble tatt i mars 2015. Forbindelsen planlegges satt i drift i 2022. Verdien av utført arbeid på sjøkabler under bygging er inkludert i balansenlinjen "anlegg under utførelse".

Note Nærstående parter

18

Statnett SF var per 31. desember 2015 100 prosent eid av den norske stat ved Olje- og energidepartementet (OED). Statnett har relasjoner til OED både som eier og reguleringsmyndighet.

Reguleringsmyndighet

Det er Stortinget som lovgivende myndighet som vedtar lover, basert på forslag fra regjeringen. Forskrifter vedtas av Kongen i statsråd. OED forvalter sine ansvarsområder, og delegerer forvaltning av de fleste områder i energiloven til NVE. I medhold av forvaltningsloven kan ethvert enkeltvedtak fattet av Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE), klages inn for OED som overordnet instans.

Andre nærstående parter:

Morselskap	Datterselskap	Tilknyttet selskap
Statnett SF	Statnett Transport AS	Nord Pool Spot AS
	Statnett Forsikring AS	eSett OY
	Nydalshøyden	KraftCERT AS
	Bygg C AS	
	Noreveien 26 AS	
	NordLink Norge AS	
	Elhub AS	
	NorGer KS	
	NorGer AS	
	Lyse Sentralnett AS	

Datterselskapene er 100 prosent eid av Statnett SF, dog slik at Statnett eier 100 prosent av aksjene i NorGer AS og 90 prosent eierandel i NorGer KS. I tillegg eier NorGer AS 10 prosent eierandel i NorGer KS, slik at Statnett SF inklusive indirekte eierskap også kontrollerer 100 prosent av eierandelene i NorGer KS. For Lyse Sentralnett AS er eierandelen 50 prosent, men Statnett anses for å ha kontroll i selskapet gjennom å eie alle stemmeberettigede aksjer.

Statnett SF har en eierandel i Nord Pool Spot AS på 28,2 prosent. Statnett SF har en eierandel på 33,3 prosent i eSett OY og i KraftCERT AS.

Statnett SF er låntaker for Statnett konsernets eksterne låneopptak. Den sentrale finansfunksjonen i Statnett SF samordner og ivaretar den finansielle risiko knyttet til valuta, renter og likviditet i konsernet. Det er inngått låneavtaler mellom Statnett SF og datterselskaper. I tillegg er det inngått avtaler om kjøp og salg av tjenester. Alle transaksjoner er foretatt som del av den ordinære virksomheten og til markedsmessige vilkår. De vesentligste transaksjonene er beskrevet nedenfor.

Statnett Forsikring AS

Statnett Forsikring AS har konsesjon til å dekke risiko og forestå reassurans vedrørende selskaper i Statnett-konsernet, begrenset til selskaper hvor eierandelen utgjør mer enn 50%. Selskapet opererer videre som direktetegnende person- og skadeforsikringsselskap.

Statnett Transport AS

Statnett Transport AS driver tungtransport på land og sjø og leverer transporttjenester til Statnett SF, herunder beredskaps-tjenester for transport av tunge enheter på land og sjø samt kabelberedskap.

NordLink Norge AS

NordLink Norge AS skal bygge og eie den nordlige delen av NordLink-kabelen. TenneT vil gjennom sitt datterselskap NOKA, bygge og eie den sørlige delen av NordLink. NordLink vil bli den første kabelforbindelsen mellom det norske og tyske kraftmarkedet. NordLink vil bli driftet av de respektive lands sentralnettoperatører ("TSO"). Statnett SF vil erverve retten til å disponere den nordlige delen av kabelen. Tilsvarende vil TenneT disponere over den sørlige delen av kabelen.

Statnett SF er forpliktet til å finansiere prosjektet og har inngått Capital Contribution Agreement med NordLink Norge AS. Kapitalforpliktelsen tilsvarer NordLink Norge AS' 50% andel av de totale investeringskostnader knyttet til prosjektet. Prosjektrammen utgjør 10 055 millioner kroner. I henhold til avtalen skal kapitaltilførselen fordeles på ca. 35 % egenkapital og 65 % lån. For å sikre at NordLink Norge AS skal kunne oppfylle sine finansielle forpliktelser skal midler tilføres på de tidspunkt hvor disse forfaller. Dersom kostnadene til fullføring av NordLink overstiger prosjektrammen, skal Statnett, gjennom en eller flere kapitaltilførsler, skyte inn tilstrekkelige midler i NordLink Norge AS slik at prosjektet kan fullføres. Denne tilskuddsplikten skal dog være begrenset til 4 500 millioner kroner (tilleggsrammen). Kapitaltilførsel skal skje i form av tilførsel av egenkapital. Utover tilleggsrammen er ikke Statnett forpliktet til å skyte inn ytterligere kapital.

Note Nærstående parter

18

Statnett SF stiller morselskapsgarantier for NordLink Norge AS' hovedleverandører i henhold til bestemmelser i kontraktene med disse. For disse garantiene svares det en garantipremie priset til markedsmessige betingelser.

Statnett SF utfører prosjektjenester knyttet til utbyggingen av prosjektet for NordLink Norge AS.

9. juni 2015 overdro Statnett SF alle eiendeler, rettigheter, forpliktelser og kostnader, herunder nedlagte arbeid og kostnader som er relatert til prosjektet til NordLink Norge AS som tingsinnskudd for 177 millioner kroner. Verdien tilsvarer selgers bokførte verdi av prosjektet per gjennomføringsdato.

Elhub AS

Elhub AS skal være den sentrale datahuben for måleverdier og markedsprosesser i det norske kraftmarkedet. Elhub AS hovedfunksjoner er automatisert måleverdiprosessering og måleverdidistribusjon samt prosessering av markedsprosesser som leverandørbytter, flyttinger og rapportering. Datahuben planlegges satt i drift i februar 2017.

Statnett SF er forpliktet til å yte nødvendig finansiering av prosjektet. I henhold til inngått låneavtale mellom Statnett SF og Elhub AS skal kapitaltilførselen fordeles på ca. 35 % egenkapital og 65 % lån. For å sikre at Elhub AS skal kunne oppfylle sine finansielle forpliktelser skal midler tilføres på de tidspunkt hvor disse forfaller. Elhub AS skal betale Statnett en provisjon på det til enhver tid ubenyttede del av lånerammen tilsvarende (0,21 % p.a).

Med virkning fra 1. oktober 2015 overdro Statnett SF alle eiendeler, rettigheter, forpliktelser og kostnader, herunder nedlagte arbeid og kostnader som er relatert til prosjektet som tingsinnskudd for 125 millioner kroner. Verdien tilsvarer selgers bokførte verdi av prosjektet per gjennomføringsdato. Tingsinnskuddet ble registrert i Foretaksregisteret 1. desember 2015.

Lyse Sentralnett AS

Lyse Sentralnett AS eier det nasjonale sentralnettanlegg i Sør-Rogaland. Statnett SF leier inn sentralnett fra Lyse Sentralnett AS på samme vilkår som andre sentralnetteiere. Statnett SF utfører prosjektjenester for Lyse Sentralnett AS.

Nord Pool Spot AS

Statnett SF kjøper overføringstap fra Nord Pool Spot AS daglig. Kjøpet skjer til kraftbørsens markedspriser.

Utbytte fra datterselskaper

Statnett SF har i 2015 mottatt utbytte og konsernbidrag på totalt 26 millioner kroner fra datterselskaper og tilknyttet selskap.

Statnett SFs mellomværende med selskaper i samme konsern

(Beløp i mill. kr)	Kundefordringer		Utlån		Innlån		Leverandørgjeld	
	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014
Datterselskaper	79	22	637	135	212	223	56	24

Renter

Rentesatsen på inn- og utlån er avtalt til 6 måneders NIBOR med et påslag i intervallet 0,7% - 1,75%.

Statnett SFs handel med selskaper i samme konsern

(Beløp i mill. kr)	Salgsinntekter		Driftskostnader		Finansinntekter	
	2015	2014	2015	2014	2015	2014
Datterselskaper	108	39	169	155	24	4

(Beløp i mill. kr)	Mottatt konsernbidrag		Finanskostnader	
	2015	2014	2015	2014
Datterselskaper	20	89	5	13

(Beløp i mill. kr)	Inntekter til øvrige eiere i fellesnettene		Mottatt utbytte	
	2015	2014	2015	2014
Datterselskaper	30	34	3	196

Note Ytelser til ledelsen

19

Styrets erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte 2015

Erklæring vedrørende godtgjørelse til konsernsjef og konsernledelsen er utarbeidet i tråd med foretakets vedtekter, allmen-naksjelovens regler, samt Nærings- og fiskeridepartementets "Retningslinjer for lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte i foretak og selskaper med statlig eierandel".

Lederlønnspolitik

Det førende prinsipp for konsernet er at godtgjørelse og andre ytelser til konsernledelsen skal være konkurransedyktige, slik at konsernet kan tiltrekke seg og beholde dyktige ledende ansatte. Den faste lønnen skal ikke være lønnsledende, men likevel konkurransedyktig i forhold til vår bransje og andre selskaper som rekrutterer i det samme marked som Statnett SF. Lønnen skal samtidig reflektere den enkeltes erfaring, ansvarsområde og oppnådde resultater.

I tillegg til fastlønn har konsernledelsen firmabilordning, medlemskap i foretakets kollektive pensjonsordning og i henhold til tidligere inngåtte arbeidsavtaler individuelle pensjonsavtaler for pensjonsgrunnlag over 12 G. Det er ikke etablert bonusordninger, aksjebasert avlønning eller andre insentivordninger for ledende ansatte. Pensjonsalder er 65 år for konsernsjef og konsernledelse. Konsernsjef har pensjonsavtale som sikrer 66 % av årslønn ved fratredelse. Konsernsjef har avtale om 12 måneders etterlønn ved oppsigelse fra selskapets side. Ingen andre ledende ansatte har avtale om etterlønn.

Med utgangspunkt i Nærings- og fiskeridepartementets "Retningslinjer for lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte i foretak og selskaper med statlig eierandel" med virkning fra 13. februar 2015, har styret satt følgende ramme for hvilke elementer som kan inngå i foretakets fremtidige lønns- og kompensasjonspakke for nye ledende ansatte:

Fastlønn: Fastlønnen fastsettes etter en stillings- og markedsvurdering som vurderes opp mot Statnetts lønnspolicy om å tilby konkurransedyktige vilkår, men ikke være lønnsledende. Når fastlønn fastsettes, skal verdiene av de samlede ytelser legges til grunn.

Pensjonsordning: Medlemskap i Statnetts kollektive innskuddspensjonsordning. Dette innebærer at det ikke inngås nye individuelle pensjonsavtaler.

Personforsikringer: De ordninger som til enhver tid er etablert for øvrige ansatte, herunder gruppe-, ulykkes-, sykeforsikring, samt yrkesskade- og reiseforsikring gjelder også for ledende ansatte.

Bilordning: Det kan ytes bilgodtgjørelse, men unntaksvis kan firmabil tilbys som alternativ når hensynet til behov i tjenesten tilsier det.

Andre ytelser: Dekning av aviser, mobiltelefon og bredbåndskommunikasjon i samsvar med interne retningslinjer. Dette gjelder tilsvarende for foretakets datterselskaper.

Omlagging av foretakets kollektive tjenestepensjonsordning

Styret besluttet i 2015 å lukke foretakets ytelsespensjonsordning, slik at medlemskapet i ordningen videreføres for ansatte født i 1963 og tidligere, og som hadde tiltrådt stilling før 1.1.2016. Ansatte født fra og med 1964 overføres til ny innskuddspensjonsordning gjennom Storebrand Livsforsikring AS med virkning fra 1. januar 2016. Dette har også virkning for ledere født fra og med 1964, men endrer imidlertid ikke inngåtte individuelle pensjonsavtaler. I tillegg er det etablert en overgangsordning der ansatte, som hadde tiltrådt stilling pr 31. desember 2014 og er mellom 51 og 37 år pr 1.1.2016, får en delvis og avtrappende kompensasjon hvis de ut fra gitte forutsetninger kommer dårligere ut med den nye ordningen. Den lukkede ytelsesordningen opprettholdes gjennom egen pensjonskasse. Omlaggingen av pensjonsordningen vil innebære reduksjon i fremtidige kostnader til pensjonsytelser.

Lønnsregulering 2015 og 2016

Styret vedtar årlig lønnsjustering for selskapets konsernsjef, og vedtar en ramme som konsernsjefen disponerer for lønnsjustering av konsernledergruppen for øvrig. Konsernsjef og ledende ansattes lønn ble i 2015 regulert innenfor rammer tilsvarende det som ble gitt i foretaket for øvrig.

Tilsvarende førende prinsipper for lønnsfastsettelse vil bli anvendt i 2016.

Organisering

Styret har nedsatt et eget kompensasjonsutvalg. Dette består av to eieroppnevnte styremedlemmer og et styremedlem valgt av de ansatte. Kompensasjonsutvalget er et rådgivende og saksforberedende organ for styret, og fremsetter forslag til lønnsjustering i samsvar med retningslinjene gjengitt i denne erklæringen. Det er utarbeidet egen instruks for utvalget. Konsernsjef møter fast i utvalget. Direktør for arbeidslivsrelasjoner ivaretar sekretærfunksjonen for utvalget.

Note **Ytelser til ledelsen****19****Ytelser til styret** (Beløp i kroner)

Styret		Styrehonorar	
		2015	2014
Per Hjorth (styrets nestleder til juni 2015, styrets leder fra juni 2015)	styrets leder	372 500	318 000
Kolbjørn Almlid (til juni 2015)	styrets leder	202 000	392 000
Synne Larsen Homble (styrets nestleder fra juni 2015)	styrets nestleder	250 000	211 500
Kirsten Indgjerd Værdal	styremedlem	225 000	219 000
Egil R Gjesteland	styremedlem	275 000	269 000
Maria Sandsmark	styremedlem	255 000	249 000
Einar Strømvåg (fra juni 2015)	styremedlem	130 000	-
Steinar Jøråndstad	styremedlem *)	255 000	249 000
Pål Erland Opgård	styremedlem *)	260 000	254 000
Kjerstin Bakke (til juni 2014)	styremedlem *)	-	104 500
Trine Pande-Rolfsen (fra juni 2014)	styremedlem *)	220 000	104 500
Samlede godtgjørelser		2 444 500	2 370 500

Alle tall er eksklusiv arbeidsgiveravgift.

Vararepresentanter og observatører i styret mottar ikke honorar.

Enkelte styremedlemmer har kompensasjon for deltakelse i revisjonsutvalget, kompensasjonsutvalget eller prosjektutvalget og styrehonorarene vil derfor variere.

*) For ansattes representanter oppgis kun styrehonorar.

Ytelser til ledende ansatte 2015 (Beløp i kroner)

		Lønn	Andre godtgjørelser *)	Pensjonskostnad	Samlet godtgjørelse
Konsernledelsen					
Konsernsjefen					
Auke lont		2 826 337	149 687	2 364 850	5 340 874
Konserndirektøren					
Håkon Borgen	Teknologi og utvikling	1 941 681	173 328	701 894	2 816 903
Øivind Kristian Rue	Drift og marked	2 062 457	158 404	1 249 546	3 470 407
Bente Monica Haaland	Strategi og kommunikasjon	1 659 466	145 073	630 901	2 435 440
Knut Hundhammer	Konsernstab, CFO	2 248 350	103 602	786 519	3 138 471
Peer Olav Østli	IKT	1 748 765	160 762	939 424	2 848 951
Elisabeth Vike Vardheim	Bygg og anlegg	1 929 758	182 735	642 100	2 754 593
Samlede godtgjørelser		14 416 814	1 073 591	7 315 234	22 805 639

Alle tall er eksklusiv arbeidsgiveravgift.

Note Ytelser til ledelsen

19

Ytelser til ledende ansatte 2014 (Beløp i kroner)	Lønn	Andre godtgjørelser *)	Pensjonskostnad	Samlet godtgjørelse	
Konsernledelsen					
Konsernsjefen					
Auke lont	2 742 276	188 227	2 283 475	5 213 978	
Konserndirektøren					
Håkon Borgen	Teknologi og utvikling	1 866 374	167 289	557 700	2 591 363
Øivind Kristian Rue	Drift og marked	2 025 795	155 075	973 507	3 154 377
Bente Monica Haaland	Strategi og kommunikasjon	1 569 478	138 372	509 466	2 217 316
Knut Hundhammer	Konsernstab, CFO	2 140 569	102 288	647 340	2 890 197
Peer Olav Østli	IKT	1 692 342	152 550	728 384	2 573 276
Elisabeth Vike Vardheim	Bygg og anlegg	1 770 289	147 159	519 479	2 436 927
Samlede godtgjørelser	13 807 123	1 050 960	6 219 351	21 077 434	

Alle tall er eksklusiv arbeidsgiveravgift.

*) Inkluderer bl.a. verdi av fri bil, telefon, aviser og personalforsikringer

Betingelser knyttet til konsernledelsen**Tittel/navn****Betingelser vedrørende pensjonsalder, førtidspensjon og alderspensjon****Konsernsjef**
Auke lont

Fra fylte 65 år utgjør full årlig alderspensjon 66 prosent av pensjonsgrunnlaget. Pensjonen reguleres årlig med samme prosentvise økning som folketrygdens grunnbeløp. Fra fylte 67 år samordnes den årlige alderspensjon på 66 prosent med ytelser fra Statnett SFs Pensjonskasse og folketrygden.

Ved død vil gjenlevende ektefelle og barn under 21 år motta pensjon.

Ved uførhet før fylte 65 år ytes det uførepensjon. Full uførepensjon tilsvarer alderspensjon ved fylte 65 år. Uførepensjon avkortes i forhold til uføregrad.

Konserndirektørene:
Håkon Borgen
Øivind Kristian Rue

Pensjonsalder er 65 år, med rett til å fratruke med førtidspensjon etter fylte 62 år. Ved fratreden mellom 62 og 65 år utbetales en årlig godtgjørelse på 66 prosent av pensjonsgrunnlaget. Pensjonen reguleres årlig med samme prosentvise økning som folketrygdens grunnbeløp. Dersom eventuell inntekt mottas fra andre og den sammen med utbetalt førtidspensjon fra Statnett overstiger sluttlønn, skal førtidspensjonen avkortes med 50 prosent av det beløp som overstiger sluttlønn.

Fra fylte 65 år utgjør full årlig alderspensjon 66 prosent av pensjonsgrunnlaget. Pensjonen reguleres årlig med samme prosentvise økning som folketrygdens grunnbeløp.

Ved død vil gjenlevende ektefelle og barn under 21 år motta pensjon.

Rett til pensjonsytelser utover fripliser fra Statnett SFs pensjonskasse fra fylte 62 år bortfaller dersom de ikke lenger er ansatt i Statnett SF når de fyller 62 år. Ved uførhet før fylte 65 år ytes det uførepensjon. Full uførepensjon tilsvarer alderspensjon ved fylte 65 år. Uførepensjon avkortes i forhold til uføregrad.

For Øivind Rue samordnes den årlige alderspensjon på 66 prosent med ytelser fra Statnett SFs Pensjonskasse og folketrygden fra fylte 67 år.

Håkon Borgen er fra 1.1.2016 overført til Statnetts innskuddspensjonsordning.

Note Ytelser til ledelsen

19

Betingelser knyttet til konsernledelsen

Tittel/navn

Betingelser vedrørende pensjonsalder, førtidspensjon og alderspensjon

Konserndirektørene: Peer Olav Østli

Pensjonsalder er 65 år, med rett til å fratredde med førtidspensjon etter fylte 62 år. Full opptjeningstid er 30 år. Ved fratreden mellom 62 og 65 år skal det utbetales en årlig godtgjørelse på 66 prosent av pensjonsgrunnlaget avkortet med ett prosentpoeng for hvert år mellom 62 og 65 år. Pensjonen reguleres årlig med samme prosentvise økning som folketrygdens grunnbeløp. Utbetaling av pensjon kan reduseres med eventuell lønn, pensjon eller honorar fra andre selskaper i Statnett konsernet.

Fra fylte 65 år utgjør full årlig alderspensjon 66 prosent av pensjonsgrunnlaget. Pensjonen reguleres årlig med samme prosentvise økning som folketrygdens grunnbeløp. Fra fylte 67 år dekkes alderspensjon gjennom folketrygden og selskapets kollektive pensjonsordning, med et tillegg på 66 prosent av den del av pensjonsgrunnlaget som overstiger 12 ganger folketrygdens grunnbeløp, forutsatt full opptjeningstid (30 år).

Ved død vil barn under 21 år motta barnepensjon.

Ved fratreden før pensjonsalder vil det utstedes et rettighetsbevis som sikrer alderspensjonsutbetalinger fra fylte 65 år. Rettighetsbeviset reguleres med 75 prosent av økningen i folketrygdens grunnbeløp frem til pensjonering.

Ved uførhet før fylte 65 år ytes det uførepensjon. Full uførepensjon tilsvarer alderspensjon ved fylte 67 år, basert på pensjonsgrunnlaget på tidspunktet da uførhet inntrådte. Uførepensjon avkortes i forhold til uføregrad.

Konserndirektør: Knut Hundhammer Bente Monica Haaland Elisabeth Vike Vardheim

Pensjonsalder fra lederstilling er 65 år. I tillegg til ordinært medlemskap i foretakets kollektive pensjonsordning er det inngått en privat pensjonsavtale. Pensjon er sikret gjennom opparbeidet sparesaldo inkludert renter som utbetales til den forsikrede. Statnett skal, hvert år frem til tidspunkt for pensjonering eller eventuell fratredelse, innbetale inntil 30 prosent av forskjellen mellom ordinær lønn og 12 ganger folketrygdens grunnbeløp til pensjonsspareordningen. Ved død skal samboer/ektefelle eller etterlatte ha utbetalt sparesaldo inkl. renter fra Statnett SF. Engangsbeløpet vil være skattepliktig for mottaker.

Knut Hundhammer og Elisabeth Vike Vardheim er i tillegg berettiget til pensjon fra foretakets kollektive ytelsesordning fra fylte 67 år. Bente Monica Haaland er pr. 1.1.2016 overført til foretakets innskuddspensjonsordning.

Det er ikke gitt lån eller stilt sikkerhet til medlemmer av konsernledelsen eller styret.

Note Andre forpliktelser

20

Morselskap/konsern*(Beløp i mill. kr)*

	Fjernings- forpliktelser	Andre forpliktelser	Sum
Forpliktelser 1. januar 2015	480	5	485
Nye eller endrede estimater	152	17	169
Benyttede beløp	-17	-	-17
Tilbakeførte ubenyttede beløp	-8	-	-8
Rentekostnad	36	-	36
Forpliktelser 31. desember 2015	643	22	665

Forventet tidspunkt for utbetaling**Tidsrom***(Beløp i mill. kr)*

2016 - 2018	233
2019 - 2021	239
2022 og senere	171
Utbetales ikke	22
Sum	665

Se note 3 - Regnskapsestimater og forutsetninger for en forklaring av de viktigste kildene til usikkerhet i estimater.

Note Pantstillelser og garantiansvar

21

Morselskapet har ikke anledning til å stille pant eller annen sikkerhet i foretakets eiendeler, bortsett fra å stille sikkerhet overfor finansinstitusjoner i forbindelse med daglige banktransaksjoner, samt å stille sedvanlige sikkerheter som ledd i den daglige driften. For garantier stillet på vegne av datterselskap vises til noten for nærstående parter.

Statnett har avgitt garantier overfor ABN AMRO Bank N.V som sikkerhet for bankens finansiering gitt til APX Shipping B.V. APX Shipping B.V forestår handel og oppgjør på NorNed-forbindelsen mot kraftbørsene i Norge og Nederland på vegne av Statnett SF og TenneT Holding B.V. Garantiene ved utgangen av 2015 er begrenset oppad til 15 millioner Euro.

Note Betingede eiendeler

22

Statnett solgte i 2014 sitt tidligere hovedkontor på Husebyplatået i Oslo med en bokført gevinst på 56 millioner kroner. Endelig oppgjør er ikke avklart, og avhenger av hvilken løsning Statnett får vedtak på å bygge for innføring av Bærum-Smestad-linjen. Deler av oppgjøret er derfor ikke regnskapsført. Statnett estimerer at foretaket vil motta innbetalinger på om lag 800 millioner kroner i tidsrommet 2021 – 2026. Disse forventede innbetalingene er ikke regnskapsført, og estimatet er beheftet med usikkerhet.

Note Andre driftskostnader

23

Morselskap			Konsern	
2014	2015	(Beløp i mill.kr)	2015	2014
45	51	Leiekostnader	57	51
304	303	Innleie personell/konsulenter/kjøp av tjenester	304	281
67	78	Forsikring	76	75
275	220	Materialer og underentreprenører	234	296
172	202	Eiendomsskatt	203	173
109	112	IT-kostnader	112	109
245	257	Øvrig	72	140
1 217	1 223	Sum andre driftskostnader	1 058	1 125

Operasjonelle leieavtaler (med forfall mindre enn ett år fra balansedagen)

Morselskap			Konsern	
2014	2015	(Beløp i mill.kr)	2015	2014
21	25	Bygninger	31	27
15	19	Innleie samband	19	15
9	7	Annet	7	9
45	51	Sum leiekostnader	57	51

Operasjonelle leieavtaler med forfall senere enn ett år fra balansedagen

Konsernet har en rekke mindre leieavtaler for bygninger, innleie av samband og øvrige driftsmidler knyttet til ordinær stedlig drift og gjennomføring av våre prosjekter. Leieforhold varierer fra noen måneder til 15 år. Leie blir betalt og kostnadsført i henhold til hver enkel kontrakt.

Honorar til revisor

Morselskap			Konsern	
2014	2015	(Beløp i mill.kr)	2015	2014
838	938	Lovpålagt revisjon	1 345	1 177
367	287	Andre attestasjonstjenester	331	381
50	62	Skatterelatert bistand	62	50
120	280	Annen bistand	280	155
1 375	1 567	Sum honorar (ekskl. mva.)	2 018	1 763

Honorarer er eksklusiv merverdiavgift.

Note Øvrige resultatelementer

24 |

Morselskap/konsern

(Beløp i mill. kroner)

	Virkelig verdi for inveseringer holdt for salg	Virkelig verdi for kontant- strøm- sikringer	Sum øvrige resultat- elementer ført mot egenkapital- ens øvrige poster	Estimat- avvik på pensjons- forpliktelser	Sum øvrige resultatele- menter ført mot egen- kapitalens opptjent annen egenkapital	Sum Øvrige resultat- elementer
Bokført verdi 1.1.2014	4	-61	-57	44	44	-13
Endring, brutto	2	-158	-156	-407	-407	-563
Skatteeffekt	-	43	43	110	110	153
Bokført verdi 31.12.2014	6	-176	-170	-253	-253	-423
Bokført verdi 1.1.2015	6	-176	-170	-253	-253	-423
Endring, brutto	1	20	21	253	253	274
Skatteeffekt	-	-10	-10	-70	-70	-80
Bokført verdi 31.12.2015	7	-166	-159	-70	-70	-229

Note Sammenligningstall for Statnett konsern

25

Alle beløpmessige størrelser i resultat, balanse, kontantstrøm og tilleggsopplysninger er angitt med ett års sammenligningstall. Under er angitt fem års utvikling for utvalgte beløpmessige størrelser for å vise endringer over en lengre tidsperiode.

Resultatposter

(Beløp i mill. kr)

Statnett konsern	2015	2014	2013	2012	2011
Tillatt inntekt	6 236	6 054	5 361	4 025	4 296
Periodens mer-/mindreinntekt	-489	-665	-958	1 065	1 020
Andre driftsinntekter	159	174	158	244	181
Sum driftsinntekter	5 906	5 563	4 561	5 334	5 497
Driftskostnader	4 192	4 185	4 215	3 901	3 869
Driftsresultat	1 714	1 378	346	1 433	1 628
Inntekt i felleskontrollert og tilknyttede selskaper	8	11	10	9	5
Netto finansposter	-312	-269	-267	-280	-276
Resultat før skattekostnad	1 410	1 120	89	1 162	1 357
Årsresultat	1 103	829	82	837	1 000

Resultatposter ekskl. mer-/mindreinntekter

(Beløp i mill. kr)

Statnett konsern	2015	2014	2013	2012	2011
Tillatt inntekt	6 236	6 054	5 361	4 025	4 296
Andre driftsinntekter	159	174	158	244	181
Sum driftsinntekter	6 395	6 228	5 519	4 269	4 477
Driftskostnader	4 192	4 185	4 215	3 901	3 869
Driftsresultat uten mer-/mindreinntekt	2 203	2 043	1 304	368	608
Inntekt i felleskontrollert og tilknyttede selskaper	8	11	10	9	5
Netto finansposter	-312	-269	-267	-280	-276
Resultat før skattekostnad uten mer-/mindreinntekt	1 899	1 785	1 047	97	337

Fra balansen

(Beløp i mill. kr)

Statnett konsern	2015	2014	2013	2012	2011
Anleggsmidler	42 407	36 271	28 957	23 516	21 141
Omløpsmidler	3 140	4 836	5 940	2 278	2 740
Sum eiendeler	45 547	41 107	34 897	25 794	23 881
Egenkapital	13 605	12 629	12 135	8 852	7 722
Rentebærende gjeld	28 289	24 643	19 909	14 390	13 276
Øvrige gjeldsposter	3 653	3 835	2 853	2 552	2 883
Sum egenkapital og gjeld	45 547	41 107	34 897	25 794	23 881

Note Øvrige resultatelementer

25

Fra kontantstrøm

(Beløp i mill. kr)

Statnett konsern	2015	2014	2013	2012	2011
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	2 260	3 028	1 304	1 426	1 523
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-5 777	-5 997	-6 197	-3 085	-2 370
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	2 194	5 018	5 229	1 291	720
Netto kontantstrøm for perioden	-1 323	2 049	336	-368	-127
Likvide midler	1 696	3 019	970	634	1 002
Utbytte for året til eier	321	0	117	117	315

Note Hendelser etter balansedagen

26

Den 18. februar inngikk Statnett SF avtale med BKK Nett AS om overtagelse av anlegg som inngår eller vil inngå i sentralnettet. Kjøpesum for eksisterende anlegg inkludert anlegg under utførelse, herunder Evanger stasjon som overtas ved ferdigstillelse, anslått til 1. juli 2016, utgjør 415 millioner kroner.

For anleggene under bygging på strekningen Fana–Kollsnes–Mongstad har BKK Nett AS en rett til å overdra anleggene med virkning fra 1. januar 2018. Anslått kjøpesum for anleggene er 1,4 milliarder kroner. For strekningen Mongstad–Modalen er partene enige om, forutsatt styregodkjenning, å inngå en opsjonsavtale i løpet av 3. kvartal 2016, som gir BKK Nett AS rett til overdra anleggene ved ferdigstillelse i løpet av 2019. Det er i forbindelse med overdragelsesavtalen inngått en avtale om at BKK Nett skal bistå Statnett med drift, vedlikehold og beredskap i en periode på 3 år, samt med opsjon for Statnett til å forlenge avtalen med ytterligere 2 år. Avtalen har en forventet årlig kostnadsramme på 20 millioner kroner.

Revisors beretning

Statsautoriserte revisorer
Ernst & Young AS

Dronning Eufemias gate 6, NO-0191 Oslo
Oslo Atrium, P.O.Box 20, NO-0051 Oslo

Foretaksregisteret: NO 976 389 387 MVA
Tlf: +47 24 00 24 00
Fax: +47 24 00 24 01
www.ey.no
Medlemmer av Den norske revisorforening

Til foretaksmøtet i
Statnett SF

REVISORS BERETNING

Uttalelse om årsregnskapet

Vi har revidert årsregnskapet for Statnett SF, som består av selskapsregnskap og konsernregnskap. Selskapsregnskapet og konsernregnskapet består av oppstilling over finansiell stilling per 31. desember 2015, oppstilling over totalresultat, oppstilling over endringer i egenkapitalen og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Styrets og konsernsjefs ansvar for årsregnskapet

Styret og konsernsjef er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU, og for slik intern kontroll som styret og konsernsjef finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette årsregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder International Standards on Auditing. Revisjonsstandardene krever at vi etterlever etiske krav og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i årsregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for foretakets utarbeidelse av et årsregnskap som gir et rettviseende bilde. Formålet er å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av foretakets interne kontroll. En revisjon omfatter også en vurdering av om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene utarbeidet av ledelsen er rimelige, samt en vurdering av den samlede presentasjonen av årsregnskapet.

Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon om selskapsregnskapet og vår konklusjon om konsernregnskapet.

2

Konklusjon

Etter vår mening er årsregnskapet for Statnett SF avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av foretakets og konsernets finansielle stilling per 31. desember 2015 og av deres resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon om årsberetningen og om redegjørelser om foretaksstyring og samfunnsansvar

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen og i redegjørelsene om foretaksstyring og samfunnsansvar om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til disponering av resultatet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at styret og konsernsjef har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av foretakets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Oslo, 17. mars 2016
ERNST & YOUNG AS

Tommy Romskaug
statsautorisert revisor